

Milníky na cestě

Sajjid Qutb

U p o z o r n ě n í !

Tato kniha je spis egyptského myslitele a aktivisty Sajjida Qutba (popraven 1966). „Milníky na cestě“ představuje klíčový text soudobého islámského fundamentalismu, jímž se inspirují přinejmenším dvě generace náboženských radikálů v celém islámském světě.

Tento opis slouží pouze ke studijním účelům – jeho obsah je zločinný a nezákonný. Má sloužit k pochopení toho, o čem je skutečný islám a čemu dnes čelíme.

Mendelova předmluva byla pro zachování autenticity vynechána.

Předmluva

(není součástí spisu „Milníky na cestě“; článek z Reflexu z roku 2015)

„Na zemi je jen jedno místo, které je možno nazývat příbytkem islámu. Je to místo, kde se etabloval islámský stát, kde je šarí‘a základní autoritou, kde jsou uplatňovány Boží tresty a kde všichni muslimové řídí záležitosti ve vzájemné shodě. Zbytek světa je příbytkem nepřátelství a války.“ To jsou slova z knihy Milníky na cestě Egyptřana Sajjida Qutba. Když ji čtete dál, zjistíte, že za „příbytek války“ můžete libovolně dosadit jména jako Francie, Česko, USA, Západ či demokracie. Z díla také lépe pochopíte, proč muslimové páchají atentáty a útočí na Západ.

Příbytkem války jsou podle Qutba země bez šarí‘e (systém islámského práva), přestože rodina muslima nebo jeho příbuzní a příslušníci jeho kmene či národa v takové zemi žijí nebo v ní dotyčný investuje svůj kapitál nebo provozuje na tomto území obchod. Opět můžeme lehce dosadit Paříž, Londýn, Hamburk, Vídeň, Prahu, Brno či Teplice.

Na rozdíl od jiných ale našel Qutb, významný egyptský spisovatel, aktivista, básník, pedagog a myslitel, argumentační cestu, jak by se mohl islám prosadit po celém světě. Je to naprosto pregnantní formulace džihádu (úsilí o šíření a upevnění víry). Šarí‘a přitom formulovala čtyři základní typy džihádu: srdcem, rukou, jazykem a... mečem. Tedy zbraní. A toho posledního se nejrůznější teroristé, radikálové a extremisté chytili. Sajjid Qutb je tak považovaný za jednoho z otců a nejdůležitějších teoretiků islámského fundamentalismu, přestože už je téměř 50 let mrtvý.

„Není pochyb, že právě on je oním ideologem, jehož spisky byly a jsou dodnes nepřekonaným a zhusta jen opisovaným či ‘vykrádaným’ inspiračním zdrojem všech nábožensky orientovaných aktivistických skupin a jejich akčních programů.“

A skutečně. Qutba respektoval vůdce íránské revoluce ájatolláh Chomejní. S jeho myšlenkami pracují odnože Muslimského bratrstva, a to od Tuniska přes Libyi až po Jordánsko a palestinské hrdlořezy z Hamásu. Podrobně je rozpracoval a inspiroval se jimi také současný vůdce al-Ká‘idy Ajmán az-Zawáhirí, jenž je podle dostupných informací kdysi představil Usámu bin Ládínovi, nejznámějšímu teroristovi moderní doby. Byl přímou inspirací i pro loňský projev abú Bakra al-Bagdádího, v němž se samozvaný vůdce Islámského státu prohlásil za novodobého chalífu.

Je spíše nepravděpodobné, že islámští zločinci, kteří minulý týden (text tvořící tuto předmluvu vyšel 15. 1. 2015) zaútočili v Paříži, nebo muslimští rebelové z nigerijské skupiny Boko Haram dílo Sajjida Qutba znají. Ovšem s jeho jednoduchými formulacemi, proč vést po celém světě džihád a proč je Západ

„úchylný a nepřijatelný“, se dá dobře pracovat i v současnosti. Stačí malé zjednodušení a je to.

Podívejme se, jak se ke zdrcující kritice západní společnosti otec islámského fundamentalismu vlastně dostal.

Sajjid Qutb Ibráhím Husajn aš-Šádhilí se narodil 9. října 1906 ve vesnici Múšá v Horním Egyptě, která se vždy vyznačovala velkým konzervatismem. Ještě daleko větší vliv ale na něj mělo hluboké, precizní a v podstatě celoživotní studium koránu (jeho matka tvrdila, že základní dílo islámu znal dobře už od svých deseti let). „Díky tomu na konci 40. let dospěl k obhajobě autenticky islámského způsobu života.“ A to mu vydrželo až do jeho násilné smrti.

Ovšem nebylo tomu tak vždy a Qutbův život byl plný paradoxů. To se projevilo předtím při jeho pobytu na káhirské univerzitě Domov věd (Dár al-Ulúm) v letech 1929 až 1933. Korán pro něj sice vždy byl rozhodující, ale tehdy se zajímal i o západní vědu a kulturu, respektoval odlišnosti jiných civilizací a národů. Vzdělával se také v biologii, fyzice, zkoumal vesmír a prohluboval si znalosti z psychologie, a to včetně freudovské psychoanalýzy. Jenže v polovině 40. let začal útočit na Západ. V roce 1944 napsal, že západní civilizace by měla být takzvaně rozpuštěna. Podle něho Západ historicky selhal.

Koncem 40. let došlo u Qutba k dalšímu pozoruhodnému poznání. V roce 1948 odjel na studijní pobyt do USA. Američané od pobytu přirozeně očekávali, že egyptský muslim bude po seznámení se životem ve svobodné společnosti spíše na straně politické plurality a demokracie. Jenže stal se pravý opak. Americkou společnost označil po návratu v roce 1950 za „primitivní“ a „šokující“. Odmítal volnomyšlenkářství, silné postavení žen i demokratické volby. „V americké společnosti není místa pro duchovní prožitky, vyšší aspirace, nebo dokonce ani pro flirt, který obvykle předchází konečnému kroku spáření,“ psal ze Spojených států přátelům. Qutb si totiž zcela ztotožnil stát s islámem a Bohem. „Islám ustanovuje zásady individuální odpovědnosti proti bezbřehé individuální svobodě,“ napsal.

Pro Qutba, Egypt i velkou část světa je naprosto podstatné, co se odehrálo v roce 1951 – učenec vstupuje do Muslimského bratrstva, organizace, jež dodnes ovlivňuje mnoho států severní Afriky a Blízkého východu. Nejdříve psal do jejich publikací, ale o rok později se stává všeobecně uznávaným ideologem „bratří“.

V jeho textech a projevech se vedle slov jako islám, korán a Bůh mimořádně často objevují i další dvě slova – „džihád“ a „džahilíja“. Pracoval s nimi zejména z toho důvodu, že bojoval proti egyptským vládám, které považoval za nelegitimní. Jsou ale podstatná a důležitá i pro nás, protože muslimští fundamentalisté je dodnes používají, a to dokonce i s Qutbovou argumentací. Co v jeho pojetí představují? Připomeňme ještě, že zásadní dílo Milníky na cestě (Ma'álim fi-t-tariq) vyšlo poprvé v roce 1964 v libanonském Bejrútu, protože v jeho rodném Egyptě bylo zakázané. „V Milnicích poprvé zcela

konceptně a zřetelně vyzval ke svržení bezvěreckých režimů.“ Cesta k jasné formulovanému islámskému fundamentalismu byla na světě.

Pro lepší pochopení se nedříve podívejme na Qutbovo pojetí slova „džahilija“. Podle arabských historiků ze středověku se jednalo o „období nevědomosti a barbarství“. Pod vlivem Qutbových myšlenek s tímto termínem pracují texty současných muslimských radikálů. Je to podle nich symbol všeho negativního před vznikem islámu i v současnosti. A co se fundamentalistům především na západní společnosti nelíbí?

Je to alkoholismus a jeho destruktivní dopady na rodinu, drogy, vysoké procento sebevražd, prostituce, předmanželské a mimomanželské sexuální styky. Také anabolika ve sportu, neúměrná rozvodovost, kapitalismem iniciovaná mobilita pracovní síly, která vede k oslabování rodin, dále potraty, ateismus, pornografie, kriminalita a malé tresty za ni, emotivní vztah ke zvířatům (hlavně ke psům), naopak nedostatečný vztah k dětem (jesle, dětské domovy, mateřské školy). Mimořádným problémem podle extremistů je, že neduhy džahilije trpí i většina islámských zemí. Proto je potřeba nastolit nový režim, jak to propaguje Islámský stát v Sýrii a Iráku, al-Ká'ida nebo seskupení al-Šabáb v Somálsku. A v posledních letech třeba salafistické (podle přívrženců se jedná o ortodoxní a pravý islám) skupiny v západní Evropě. Jen v Německu mají podle tajných služeb 7 000 členů. V této souvislosti je zajímavé, že Qutb a fundamentalisté dávají do jedné řady kapitalistické i komunistické zřízení, demokracie i diktatury. Pokud není vše podřízeno Bohu (myslí se islámskému), jste na špatné cestě.

Daleko závažnějším problémem pro svět je fundamentalistické pojmání džihádu, které Sajjid Qutb velmi podrobně rozebírá. Stačí několik citací, abychom pochopili, že západní civilizace stojí před skutečnou hrozbou. Vyvrací to také obvyklé tvrzení, že islám je mírumilovný, že korán je neškodný text a že islámský terorismus je pouze individuální záležitostí pár zbloudilců. Jenže Qutb dává přesné instrukce a návody pro úplně všechny muslimy: *„Žádný politický systém ani materiální moc nesmějí klást na cestu výzvy k Bohu překážky. Každý jedinec by měl mít volnost ji přijmout nebo odmítnout na základě naprosto svobodné vůle. Ale nesmí klást odpor nebo proti ní bojovat! Když tak někdo činí, je povinností islámu bojovat proti němu, dokud není zabit nebo dokud nevyhlásí, že se poddává.“* (Z kapitoly čtvrté Džihád za boha, Milníky na cestě, z ní jsou i další citáty.) Jak vidíme, jedná se o nesmírnou „mírumilovnost“ zacílenou k ovládnutí světa. A čteme dál:

„Proto od samého počátku usiluje o odstranění všech zřízení a vlád, které jsou založeny na ovládnutí člověka člověkem a na zotročování jedné lidské bytosti jinou.“

„Nyní se všichni lidé na zemi dělí na tři druhy: První jsou muslimové, kteří v Něho (Boha) věří, druzí jsou ti, s nimiž On je v míru, a třetí jsou ti ustrašenci, kteří s ním vedou válku.“

„Věčný osvobozenec boj prostřednictvím vzedmutí džihádu bude trvat, dokud celé náboženství nebude patřit Bohu.“

„Islám má prostě právo převzít iniciativu. Není výplodem žádného národa, zřízení nebo vlasti. Je to Boží metoda a světový řád. Má právo zničit všechny překážky ve formě institucí a tradic, jež omezují lidskou svobodu výběru.“

„Když Bůh po jistou dobu muslimům džihád zapovídal, byla to otázka strategie, nikoliv principu.“

„Existuje pouze jediný právní řád, který má být následován – a to je šari‘a. Vše ostatní je pouze výsledkem emocí a vášní.“ Zde následuje citát z koránu: *„A potom jsme tě umístili na cestě zákona z rozkazu našeho vycházejícího. Následuj ji a nenásleduj sklonu těch, kdož nevědí o ničem!“* (Korán 45:18; súra Klečící – al-Džáthija.)

Sajjid Qutb nebyl na rozdíl od mnoha současných fundamentalistů nějakým jednoduchým a bezduchým zabijákem. Naopak byl velmi vzdělaný, přemýšlivý, jeho srdce i duše byly prodchnuty islámem. A byl člověkem absolutně přesvědčeným o své pravdě. Byl za to léta egyptskými vládami vězněn, protože zcela otevřeně hodlal nastolit islamistický režim se vším všudy. Byl v kázních také ponižován a mučen, to ho však nezlomilo, naopak v něm vyvolávalo další odpor. Nakonec skončil v roce 1966 na popravišti. Pro své věrné se pak stal mučedníkem. Podle nich skončil v ráji.

Jeho myšlenky následně rozpoutaly v mnoha částech světa peklo. Pořád se vracejí v různých variantách a podobách. Od těch mírných až po ty, s nimiž pracují (možná někdy i nevědomky) teroristé. Z díla a myšlenek Sajjida Qutba lze usoudit, že ani útoky v Paříži by mu nebyly proti srsti. Ostatně poslední věta jeho Milníků na cestě zní: *„Všemohoucí Bůh je pravdomluvný, však prolhaní jsou ti, kdo vás jen proradně matou!“*

Zní to téměř zlověstně, jako kdybychom někde v dálce slyšeli volání: *„Praha zdraví džihád!“*

Úvod

(začátek spisu „Milníky na cestě“)

Lidstvo dnes stojí na pokraji propasti, nikoli však z důvodu nebezpečí naprostého zániku, který mu visí nad hlavou – to je pouze symptom nemoci, nikoli nemoc sama – nýbrž proto, že došlo k jeho úpadku ve světě hodnot, v jejichž rámci se může život lidstva zdravě rozvíjet a dospívat k požadovanému pokroku. Dokonce i v západním světě se stává zřejmým, že už nemá lidstvu co nabídnout, pokud jde o zdravé hodnoty, ba sám si je vědom, že nemá nic, čím by mohl zakrýt své špatné svědomí a ospravedlnit svou existenci, když tamní demokracie skončila bankrotem do té míry, že se pozvolna uchyluje k výpůjčkám od systémů východního tábora, zvláště v ekonomických modelech, a to pod názvem socialismus!

Stejně je to se situací ve východním táboře. Jeho sociální teorie, a především marxismus, které v první fázi svého vývoje lákaly obrovské množství lidí i na samém Západě, protože to byla učení založená na ideologické doktríně, rovněž z hlediska myšlenkového zjevně upadly, takže se dnes omezují pouze na stát a jeho systémy, které jsou již na hony vzdáleny základům učení. Celkově vzato, marxistická teorie je v rozporu s přirozeností člověka a jeho potřebami. Tato ideologie prosperuje pouze v zdegenerované společnosti nebo v prostředí, které se vytvořilo v důsledku dlouhodobého působení diktatury.

Ale dokonce i za těchto podmínek se tamější materialistický ekonomický systém hroutí, třebaže právě vztah k hmotě byl jediným základem, na němž byla jeho struktura budována. Rusko, které je vůdcem kolektivistických zemí, samo trpí nedostatkem. Ačkoli v dobách carských režimů vykazovalo přebytky, dnes dováží pšenici a další potraviny a musí prodávat své zlaté rezervy, aby získalo potraviny vzhledem ke kolapsu kolektivních zemědělských družstev a úpadku systému, který je v rozporu s lidskou přirozeností.

Lidstvo je třeba vést novým způsobem!

Vedení lidstva západním člověkem se rovněž přiblížilo zániku – ne proto, že západní kultura zchudla v materiálním slova smyslu nebo proto, že její hospodářská a vojenská moc zeslábla, nýbrž proto, že západnímu zřízení již chybí hodnotový vklad, který by mu umožňoval vést lidstvo.

Pro nové vedení je nezbytný materiální rozvoj, jehož lidstvo dosáhlo vzhledem k evropské genialitě ve sféře materiální tvořivosti, ale je také nezbytné vybavit lidstvo takovými novými a komplexními hodnotami, které zatím nepoznalo, a zároveň ho seznámit s autentickou metodou života, jež je pozitivní a konstruktivní.

Islám je jediný systém, v němž jsou obsaženy tyto hodnoty a tato metoda.

Období obrody vědy už rovněž splnilo svou úlohu. Toto období, jež zahájila renesance v 16. století po Kristu a dosáhlo zenitu v 18. a 19. století, dnes už postrádá nový náboj.

„Vlastenectví“ a „nacionalismus“, které se objevily v oné době, a všechna místní hnutí, jež se z nich odvodila v posledních stoletích, již také ztratily svou životnost. Pak propadly individualistické či kolektivistické režimy a dospěly k naprostému konci.

V nejpohnutějších chvílích zmatečného a nepokojného sběhu událostí nastoupila úloha islámu, který se nebrání materiální tvořivosti na zemi, protože vymaňuje člověka z jeho prvotní, čistě lidské funkce a připravuje ho na funkci jinou – a to od chvíle, kdy tento učinil s Bohem smlouvu o tom, že Ho bude na zemi zastupovat. Islám tak považuje člověka – za zvláštních podmínek – za vykonavatele služby Bohu a naplnění samého smyslu jeho existence.

„Hle, Pán tvůj k andělům pravil: 'Umístím na zemi náměstka'...“ (Korán 2:30, súra Kráva – *al-Baqara*)

„A džiny a lidi jsem jedině proto stvořil, aby Mne uctívali.“ (Korán 51:56, súra Běžící – *adh-Dháríját*)

A tak nadešla úloha muslimské obce věřících splnit úkol pro lidstvo, jak tomu Bůh chtěl.

„Vy jste národ nejlepší, jenž kdy povstal mezi lidmi; vy přikazujete vhodné, zakazujete zavrženíhodné a věříte v Boha.“ (Korán 3:110; súra Rod Imránův – *Ál-Imrán*)

„A takovým způsobem jsme vás učinili obcí vzdálenou krajností, abyste byli svědky o lidech a aby posel byl svědkem o vás.“ (Korán 2:143; súra Kráva – *al-Baqara*)

Islám ovšem nemůže splnit svou úlohu jinak než tím, že dá společnosti konkrétní podobu, že se bude realizovat prostřednictvím obce věřících. Lidstvo nenaslouchá, zejména v této době, abstraktní doktríně, která není reálně ověřena v živé společnosti. Muslimská obec byla po mnoho století zbavená své přirozené funkce, protože neoznačuje jméno území, na němž se islám vyznává, ani netvoří národ, jehož praotcové žili v minulých epochách v rámci islámského řádu. Muslimská umma je název pro společenství lidí, jejichž život, představy, pravidla, zákony, hodnoty a kritéria života se všechny odvozují od islámské metody. Umma i s těmito charakteristickými rysy se od daného ideálu izolovala, když se státní moc na celém zemském povrchu odklonila od uplatňování Božího zákonodárství.

Má-li islám opět plnit pro lidstvo vůdcovskou roli, je nezbytné, aby se muslimské společenství opět vrátilo k původní podobě a aby islám ještě jednou splnil své poslání vést lidstvo.

Je nutné obrodit muslimské společenství, jež je pohřbeno pod nánosy člověkem vytvořených tradic generací, koncepcí, politických poměrů a režimů,

kteře nemají žádný vztah k islámu ani k islámské metodě, třebaže se stále neostýchají nazývat se „světem islámu“!!!

Jsem si jist, že mezi pokusem o „obrodu“ a dosažení „vedení“ leží obrovský prostor, jelikož náboženská obec už přestala existovat a svědčit o Bohu. Vedení lidstva už dávno patří jiným ideologiím, národům a náboženským pospolitostem, koncepcím a systémům. V této éře evropský génius dosáhl obrovských vymožeností na poli vědy, kultury, státoprávního uspořádání a materiální výroby. Díky tomuto obrovskému bohatství lidstvo pokročilo kupředu do výšin tvořivosti a materiálního blaha. Není snadné nalézt nedostatek na tak nádherných věcech, zvláště když ta část světa, kterou nazýváme „islámským světem“, je touto krásou naprosto uchváćena.

Ale přes tohle všechno je nezbytné uskutečnit obrodu islámu. Ať je vzdálenost mezi pokusem o islámskou obrodu a dosažením vůdcovské role jakkoli velká, první krok v zájmu obrody islámu musí být uskutečněn!

Jestliže máme splnit naši úlohu s patřičným vřledem, musíme nejprve přesně pochopit povahu těch kvalit, díky nimž se může muslimská umma stát vůdcem lidstva. To je zásadní, nemají-li se její komponenty dopustit chyb hned při pokusu o první etapu obrody.

Muslimská umma dnes není schopná – a ani se to od ní nepožaduje – nabídnout lidstvu tak mimořádnou převahu v oblasti materiální tvořivosti, aby před ní sklonilo šíji a aby mu vnutila svou nadvládu. Tvořivé myšlení Evropy ji v této oblasti daleko předběhlo a přinejmenším několik příštích století nemůžeme očekávat, že budeme schopni s Evropou soutěžit a prosadit svou převahu.

Proto musíme mít jinou kvalifikaci – takovou, kterou západní civilizace postrádá.

To ovšem neznamena, že bychom měli přehlížet materiální pokrok. Je naší povinností vynakládat úsilí tímto směrem, nikoli však kvůli tomu, že být kvalifikovaným je v současné etapě základní požadavek v zájmu vedení lidstva, nýbrž proto, že je to základní nezbytnost pro samu naši existenci, a také kvůli povinnosti, kterou nám ukládá islámská koncepce – islám, jenž vynáší člověka do role zástupce Boha na zemi a za jistých podmínek ho chápe jako vykonavatele služby Bohu a naplnění samého smyslu Jeho existence.

Abychom mohli dosáhnout vůdcovské roli pro lidstvo, musíme mít co nabídnout kromě materiálního pokroku. Tou novou a originální kvalifikací může být pouze přesvědčení a způsob života, který na jedné straně umožňuje lidstvu, aby si podrželo výsledky materiální geniality, ale zároveň pod dohledem vlastní koncepce vyhovělo základní lidské potřebě vyjadřovat stejnou míru duchovní excelence, jakou ji naplňuje sféra materiální tvořivosti. Toto přesvědčení a tento způsob života či koncepce musí na sebe vzít konkrétní formu v lidském společenství – tedy v muslimské společnosti.

Celý svět dnes žije ve stavu džáhilíje. Původ, z něhož vyvěrají všechny přenádherné podoby materiálního blahobytu a společenské systémy na vysoké úrovni, tento stav nevědomosti rozhodně nezmenšuje. Stav džáhilíje je totiž založen na vzpouře proti Bohu a jeho vládě na zemi, a zvláště proti té formě Boží přítomnosti, jíž je Boží vláda. To bezbožná moc dnes umožňuje, aby někteří lidé byli pány nad jinými. Dnes se ovšem nejedná o tu prostoduchou a naivní podobu prvotní džáhilíje, ale tato bere na sebe formu, spočívající v domněnce, že právo vytvářet koncepce, hodnoty a zákony a vybírat lidstvu způsoby, jak má žít, náleží pouze lidem – bez ohledu na to, jaký způsob života Bůh předepsal a zjevil. Výsledkem této vzpoury proti moci Boha je útlak Jeho podřízených – totiž lidí. A tak ponižování obyčejných lidí v kolektivistických systémech, vykořisťování jedinců a celých národů kvůli honbě za blahobytem, a také kolonialismus v rámci kapitalistického systému – to vše jsou pouze důsledky vzpoury proti Boží moci a popření důstojnosti člověka, již mu Bůh vštípil.

V tomto smyslu je islámský způsob života jedinečný, protože v jiných systémech než je ten islámský, se lidé tak či onak koří jen jiným lidským bytostem. Pouze v islámském způsobu života se všichni lidé stávají svobodnými a nezávislými na povinnosti kořit se a sloužit jiným lidem a zasvěcují se pouze pokoře samému Bohu, odvozující vedení jen od Něho, podřizující se pouze Jemu, jedinému.

Zde se cesty dělí a toto je nová koncepce, kterou vlastníme a můžeme nabídnout lidstvu. Je to způsob života, který tato koncepce připravuje pro všechny reálné aspekty lidského bytí. Tohle je ten mravní vklad, o němž lidstvo zatím neví, protože on není produktem západní invence, ani evropského génia – ať už západního, nebo východního.

My bezpochyby vlastníme tu nanejvýš novou věc, již lidstvo dosud nezná a kterou nelze „vyrobit“.

Ale jak jsme už řekli předtím, dokonalost nového řádu nelze docenit, dokud nezíská svou reálnou praktickou podobu, v níž bude umma žít. Abychom tuto věc prosadili, potřebujeme vyvolat hnutí islámské obrody v některých muslimských zemích. Pouze obrodné hnutí může dovést umu, to společenství psanců, k statutu vůdcovství světa – ať už je to cíl vzdálený, či blízký.

Jak je možné zahájit akci islámské obrody?

Je nezbytné, aby vznikl předvoj, který se pevně semkne a bude kráčet po cestě vedoucí oceánem ničivé džáhilíje, jež obemknula celou zemi. Během své cesty se musí držet od této všeobjímající džáhilíje poněkud stranou, ale měl by s ní udržovat i jisté styky.

Je nezbytné, aby předvoj znal znamení a milníky na cestě k tomuto cíli, aby v nich rozeznal podstatu a oprávněnost jejich funkce, pravdivost a skálopevnost jejich smyslu, odpovědnost svého postojení vůči ničivé džáhilíji a nejvyšší směřování této cesty na zemi. Představitelé předvoje by měli vědět, kdy

s ostatními spolupracovat a kdy se od nich oddělit, které rysy a kvality by měli využít a kultivovat, jakými rysy a kvalitami se vyznačuje džáhilíja, jež je obklopuje a ohrožuje, jak oslovit lidi žijící v džáhilíji jazykem islámu, které problémy a témata by měly být diskutovány a kde a jak získat ve všech těchto věcech převahu.

Mezi milníky, jež se nepochybně stanou jedněmi z prvních zdrojů tohoto přesvědčení, je Vznešený korán a základní poučky, a také koncepce, kterou tyto zdroje zformovaly v myslích první skupiny muslimů, těch, které Bůh předurčil, aby splnili Jeho vůli, těch, kteří kdysi změnili směr lidských dějin tak, jak si On přál.

Milníky na cestě jsem napsal pro tento předvoj, který považuji za požadovanou a očekávanou sílu. Čtyři kapitoly jsou převzaty z mého komentáře v knize O odstínech Koránu, kde jsem učinil různé úpravy a dodatky, aby text vyhovoval tomuto tématu. Zbylých osm kapitol, s výjimkou tohoto úvodu, jsem napsal v různých dobách. Při jejich psaní jsem vyjádřil hluboké pravdy, ke kterým jsem dospěl během svého přemítání nad metodou Pána, jak nám ji představuje ve Vznešeném čtení. Tyto myšlenky se mohou jevit jako namátkové a nepospojované, ale jedna věc je jim společná: tvoří „milníky na cestě“. A tak to přece je, že značky a patníky podél cesty obvykle nejsou pospojovány. Tyto patníky jsou první ze série spisů, které dohromady vytvoří ucelenější soubor milníků, jimiž nás Bůh povede po cestě.

Náš úspěch je v rukou Božích.

Kapitola první

Jedinečná koránská generace

Vyzývatele k přijetí islámu v každé zemi a v každém období stojí před zvláštním aspektem islámských dějin a měli by ho hluboce promýšlet, protože má rozhodující vliv na metodu výzvy k přijetí islámu a způsobů jejího směřování.

V určité době tato výzva stvořila generaci – ať je Bůh s ní spokojen – generaci, jíž není v dějinách islámu a celého lidstva rovno. Po této události se již nevytvořila žádná generace tohoto typu. Je pravda, že tu a tam se v dějinách mezi námi objeví osobnost takových kvalit. Ano, našly se v dějinách takové osobnosti, ale nikdy nedokázaly kolem sebe shromáždit na jednom místě takovou obrovskou skupinu lidí, jako tomu bylo v prvním období po vzniku islámské výzvy.

Toto je zřejmá a reálná pravda dějin, před níž bychom se měli dlouze zastavit a hluboce ji promýšlet. Snad pak pochopíme její tajemství.

Korán, přinášející tuto výzvu, máme stále v rukou. A hadíthy Posla božího – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – například jeho vedení v praktických záležitostech a jeho vznešený životní příběh – to vše je rovněž ještě v našich rukou, jako to bylo v rukou první obce muslimů v oné historicky neopakovatelné epoše dějin. Jediným zprostředkovatelem je tu osobnost Posla božího – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – avšak je to vlastně ono tajemství?

Kdyby byla přítomnost osobnosti Proroka – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – nevyhnutelností pro vznik této výzvy a uplatnění jejích plodů, nebyl by Bůh učinil islám trvalou výzvou pro celé lidstvo, nebyl by ho navíc učinil poslední zvěstí a nebyl by uložil všem obyvatelům na této zemi, aby ho vyznávali až do konce času.

Avšak Bůh – Jemu budiž sláva – zaručil, že zmiňování zjeveného slova vytrvá a poznal, že tato výzva může vytrvat i po Prorokovi – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – a přinést lidstvu ovoce. Proto si vybral Proroka – a dopřeje mu míru – po třidvaceti letech jeho prorockého poslání ho pozval do své blízkosti a prohlásil toto náboženství za trvalé až do konce času. A proto nepřítomnost Proroka – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – nevysvětluje onen fenomén a neukazuje ani na příčinu jeho existence.

A proto hledejme jinou příčinu, abychom okusili z pramene, z něhož hasila žízeň první generace muslimů. Možná, že se v něm něco změnilo. Podívejme se

také na metodu, jaké se této generaci dostalo. Možná, že i v ní se uskutečnila změna.

Prvním pramenem, z něhož tato generace pila, byl Korán; pouze Korán, protože hadíthy Proroka – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – a jeho vedení byly jen následky onoho prvotního zdroje. Když byla dotázána Á'íša – ať je s ní Bůh spokojen – na charakter a povahu Proroka – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – odpověděla: „Jeho charakter se zračí v Koránu.“

Korán byl jediným pramenem, jímž první muslimové hasili svou žízeň, byl to jediný zdroj, který jim dopřával potěšení a z něhož čerpali své znalosti. Bylo to pro ně jediné vedení – nikoli však proto, že lidstvo nevytvořilo žádnou civilizaci, kulturu, literární nebo vědecká díla. Vůbec ne! Vždyť tu byla římská civilizace se svou kulturou, knihami a zákony, z nichž Evropa žije dodnes. Bylo tu dědictví řecké kultury – její logika a filozofie, které jsou dodnes zdrojem inspirace pro západní myšlení. Byla zde perská civilizace se svým uměním, poezií a legendami, s vlastními náboženskými doktrínami a systémy vlády. Byly zde mnohé jiné civilizace, blízké i vzdálené, jako třeba indická nebo čínská – atd. Římská a perská civilizace se uplatnily na severu a jihu Arabského poloostrova, zatímco židovská a křesťanská se usadily v srdci Arábie. Zmíněná generace se tedy nepřimkla ke Knize boží proto, že neměla k dispozici a nevyznávala žádné hodnoty světové kultury a civilizace, nýbrž proto, že to vše se dělo podle promyšleného plánu a metody. Příklad tohoto záměru lze nalézt v rozladěnosti, kterou vyjádřil Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – když spatřil v ruce Umara Ibn al-Chattába – ať je s ním Bůh spokojen – list Tóry. Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – pravil: „Při Bohu, kdyby byl dnes Mojžíš mezi námi, nezbylo by mu nic jiného než mne následovat.“

Z této události jasně vyplývá, že Posel boží – ať mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – omezil první generaci muslimů v prvotním stupni jejího formování na jediný zdroj vedení – a tím byla Kniha boží, aby se tato generace zaslíbila pouze jí a své životy uvedla v soulad s její metodou. To proto se Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – tak rozzlobil, když se Umar Ibn al-Chattáb – ať je s ním Bůh spokojen – obrátil k jiným zdrojům než k samému Koránu.

Záměrem Posla božího – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – bylo připravit generaci čistých srdcí, upřímné mysli a ryzího způsobu života. Jejich přesvědčení mělo být založeno výhradně na metodě předepsané Bohem a obsažené ve Vznešeném čtení.

Daná generace tedy pila pouze z tohoto pramene, a tak dosáhla naprosto jedinečného postavení v dějinách. Pak ovšem došlo k tomu, že s koránským zdrojem se smísily zdroje jiné. A tak do pramene, z něhož se napájely pozdější generace muslimů, byla vlita řecká filozofie a její logika, staré perské legendy a jejich myšlenky, židovské spisy a motivy, křesťanská teologie a navíc ještě fragmenty dalších civilizací a kultur. Ty všechny se smísily s komentáři ke

Koránu a s teologií kalámu, stejně jako se smísily především se zákonodárstvím a základy víry. Další generace čerpaly své přesvědčení z tohoto zkaženého nápoje, a proto se rozvoj kvalitní první generace již nikdy neopakoval.

Bez jakýchkoli pochyb lze říci, že znehodnocení prvotního zdroje promíšením s jinými se stalo zásadním faktorem, který způsobil zřetelný rozdíl mezi všemi ostatními generacemi a první, mimořádně nadanou a jedinečnou generací muslimů.

Existuje ovšem další základní faktor, vyjma rozdílnosti v povaze zdroje. Spočívá v odlišné metodě, pomocí níž tato jedinečná generace získala své vzdělání.

Příslušníci první generace nepřístupovali ke Koránu kvůli dosažení kulturnosti a zisku informací, ani kvůli zálibě v příjemných pocitech či rozkoši. Nikdo z nich se s ním neseznamoval proto, aby zvýšil celkový objem svých znalostí kvůli znalostem samým, aby vyřešil nějaký vědecký či právní problém, nebo snad proto, aby jimi naplnil svého prázdného ducha. Ke Koránu se obracel proto, aby našel to, co Bůh nařídil jemu a příslušníkům společenství, v němž žil, aby neprodleně uplatnil to, co slyšel, tak jako bojovník na bitevním poli čte denní rozkaz proto, aby věděl, co má neprodleně splnit. Nikdo z muslimů zpravidla nerecitoval mnoho veršů na jednom posezení, protože cítil, že by obtěžkal svá bedra přílišnou zátěží povinností a že by se vyčerpal. Většinou se spokojil s četbou deseti veršů, které se naučil nazpaměť – a pak se podle nich choval, jak to známe z tradice, kterou nám zprostředkoval Ibn Masúd – ať je s ním Bůh spokojen.

Tento pocit – totiž pocit spočívající v tom, že instrukce je vydávána v zájmu provedení akce – jim otevřel obzory duchovního prožitku a poznání. Kdyby byl jejich záměrem jen dobrý pocit z průzkumu věcí, poučení a získávání informací, tyto obzory by se jim byly neotevřely. Navíc – akce se pro ně stala snazší, váha odpovědnosti se stala lehčí. Korán se propojil s jejich identitou, stal se součástí jejich osobností, pronikaje do jejich duší a životů jako reálná metoda, jako dynamický kultivovaný způsob života, který ovšem nezůstane jen v myslích lidí a útrebách Knihy, nýbrž pozmění stopy a chod událostí na cestě života.

A vskutku, Korán nenabízí své poklady nikomu jinému než tomu, kdo ho přijímá s tímto záměrem a duchem – duchem poznání, jehož smyslem je akce. Korán nebyl seslán, aby někomu připravil intelektuální požitek svým obsahem, ani to není kniha výjimečné literární nebo umělecké hodnoty, ani sbírka historických vyprávění, ačkoli obsahuje všechny tyto rysy. Je to metoda, jak řádně a plnohodnotně žít v souladu s Bohem. To proto Bůh – Jemu budiž sláva – sesílal obsah metody po částech, jež byly pospojovány.

„A Korán jsme rozdělili, abys jej přednášel lidem pozvolna, a seslali jsme jej sesláním opakovaným.“ (Korán 17:106, súra Noční cesta – *al-Isrá'*.)

Korán nebyl seslán celý najednou; spíše byl zjevován podle potřeb tak, jak umma řešila nárůst myšlenek a koncepcí, podle rozvoje obecného

společenského života a v souladu s praktickými problémy, kterým muslimské společenství čelilo v reálném životě. Jeden nebo několik veršů bylo zjevováno v souladu se zvláštními podmínkami a konkrétními událostmi a odpovídalo na otázky, jež vyvstávaly v duších lidí, vysvětlovalo podstatu určitých situací a způsob řešení. Tyto verše korigovaly chyby v jejich pocitech i chování – a tak je připoutávaly k Bohu, jejich Pánu, a seznamovaly je s různými formami a aspekty, které ovlivňují vesmír. A tehdy pocítili, že žijí ve vyšší formě společenství a pod dohledem Boha si dopřávají pravého poznání, že přecházejí pod křídla Boží milosti. Teprve tehdy byli spokojeni s realitou svých životů, které se odvíjely podle této pravé božské metody.

Byla to metoda, jíž si měli osvojit splnění úkolu a akce a jež stála u zrodu první skupiny muslimů. Metodou pozdějších generací bylo už jen osvojení si studia poznatků a vyhledávání prožitků. Není pochyb, že toto je druhý hlavní faktor, který odlišil pozdější generace od první, jedinečné generace muslimů.

Je tu ale ještě třetí faktor, který stojí za pozornost a zmínku.

Když nějaký muž v době Prorokově – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – přijal jeho učení, okamžitě se na samém jeho prahu zbavil stavu džáhilije. Když člověk vstoupil do prostoru islámu, cítil, že začíná nový život, kterým se naprosto vzdává svého života v nevědomí. Během svého života v nevědomí se nemohl spolehlivě vyrovnávat se svými povinnostmi, díval se na život s nedůvěrou a strachem, s pocitem, že jeho dosavadní způsob života je nečistý a v islámu nepřijatelný. Právě s takovým pocitem hledal v islámu nové vedení; a jestliže ho kdykoli přepadlo pokušení, nebo ho zaujaly staré zvyky, či kdykoli ochabl při uskutečňování islámských zásad, stal se neklidným, protože pocítil, že žije v hříchu, že chybí, že je potřeba očistit sebe sama od všeho, co se stalo, a pokusit se znovu o návrat k vedení v souladu s Koránem.

Mezi muslimovou minulostí v džáhiliji a jeho přítomností v islámu panuje dokonalá citová izolace, z níž vyrůstá naprosté přerušení jeho pout k džáhilíjské společnosti v rovině jejích sociálních vztahů. Definitivně se tak oddělil od prostředí nevědomí a propojil se s islámským prostředím, i když tu a tam přetrvávaly určité pragmatické vztahy s modloslužebníky v oblasti obchodu a každodenní komunikace. Ovšem citová izolace je jedna věc a běžná komunikace je věc druhá.

Toto zřeknutí se džáhilíjského prostředí, jeho zvyklostí, myšlenek, koncepcí a pout, vychází z předpokladu, že se zbavíme modloslužebnických doktrín a nahradíme je učením o jedinství Boha, z předpokladu, že vytvoříme novou islámskou společnost pod novým islámským vedením, a této společnosti i jejímu vedení poskytneme všechny formy loajalít a dobrodiní.

To byla křižovatka a počátek nové cesty, cesty volné, zbavené tlaku hodnot a tradic, v nichž se zmítala džáhilíjská společnost, a všech koncepcí a hodnot, které ji ovládaly. Muslim procházel jen samým utrpením a pokušením, ale v hloubi své duše se pevně rozhodl, že tomuto příkoří bude čelit a že žádný

útlak džáhilíjského způsobu života ani tradic džáhilíjské společnosti nebude mít vliv na směr jeho cesty.

Také my dnes žijeme v období džáhilíje, jež má stejnou povahu jako ta, kterou prožíval islám prvního období, možná je i horší. Vše, co je kolem nás, představy lidí, jejich ideologie, zvyky, tradice, zdroje jejich kultury, umění, literatura, pravidla a zákony – to vše je dílem džáhilíje, jakkoli mnohé z toho považujeme za islámskou kulturu, islámské zdroje, islámskou filozofii a islámské myšlení.

To je důvod, proč se islámské hodnoty neusazují v našich duších, proč se v našich myslích nevyjasňují islámské koncepce a proč mezi námi zatím nevystoupila žádná velká generace takového typu, jako byla první generace muslimů.

Není tedy pochyb, že v procesu uplatňování metody islámského hnutí je třeba se v zárodečném období zbavit všech vlivů džáhilíje, v nichž žijeme, a vymanit se z nich. Je třeba se vrátit k počátkům čistého zdroje, z něhož čerpali oni zmínění muži. Je to zdroj, který zaručí, že nedojde k nežádoucímu promíšení a nenapodobí se překonané zvyklosti. Vrátime se k němu a načerpáme z něho představy o realitě celkové existence, o realitě existence člověka a všech vztazích mezi oběma existencemi a dokonalou pravou existencí – existencí Boha – Jemu budiž sláva. Poté načerpáme své představy o životě, našich hodnotách, morálce, způsobech vlády, politice, hospodářství a všech dalších podobách života.

Musíme se k němu vrátit se smyslem pro instrukci k provedení akce, a nikoli kvůli tomu, že se prostě chceme poučit a mít z toho potěšení. Vrátime se k němu, abychom zjistili, jaké si nás Bůh přeje mít, a pak se podle toho chovat. Na své cestě se setkáme s uměleckými krásami Koránu a jeho nádhernými příběhy, se scénami dne posledního soudu, jeho intuitivní logikou a všemi ostatními přednostmi, které v Koránu hledají lidé, bažící po studiu a požitku. Všechny těchto aspektů se dotkneme, ačkoli ony nejsou naším primárním cílem. Naš hlavní cíl spočívá v tom, abychom se dozvěděli, co Korán říká o tom, jak se máme zachovat. Jaká je celková koncepce, jejíž naplňování od nás Korán požaduje? Jak máme podle koránské představy vnímat Boha? Jak má podle Koránu vypadat naše morálka, chování a reálný řád života?

V hloubi našich duší se rovněž musíme osvobodit od tlaku džáhilíjské společnosti, džáhilíjských koncepcí, tradic a vedení. Naším úkolem není vytvářet kompromisy s praktikami džáhilíjské společnosti, ani nesmíme být vůči ní shovívaví. Právě proto, že se vyznačuje svými džáhilíjskými rysy, je nepřijatelné s ní činit kompromisy. Naším cílem je nejprve změnit sama sebe, abychom nakonec mohli změnit celou společnost.

Naším prvním cílem je změnit realitu této společnosti. Naším cílem je změnit džáhilíjskou realitu od samých základů – zrušit tento systém, který je v zásadním rozporu s islámskou metodou a islámskou koncepcí a který nám svým násilím a útlakem znemožňuje žít tak, jak nám to ukládá Boží metoda.

Prvním krokem na naší cestě je morálně převýšit džáhilíjskou společnost a všechny její hodnoty a koncepce. My nesmíme vlastní hodnoty a koncepce modifikovat ani málo, ani více – třeba v zájmu toho, abychom se s představiteli džáhilíjské společnosti setkali v půli cesty. Nikdy! My i oni stojíme na rozcestí, a kdybychom učinili třeba jen jediný krok stranou, ztratili bychom celou naši metodu a ztratili bychom cestu!

Na své cestě budeme čelit těžkostem a nástrahám a budeme muset přinést nezměrné oběti. Ale my nemáme na výběr, máme-li kráčet v šlépějích první generace muslimů, jimž Bůh vštípl svou metodu a dopřál jim vítězství nad metodou džáhilíje. Je věru žádoucí, abychom vždy chápali povahu své metody, svého postoje i cesty, kterou musíme urazit, abychom vybredli z džáhilíje tak, jako se z ní vymanila mimořádná a jedinečná generace prvních muslimů.

Kapitola druhá

Podstata koránské metody

Mekkánská část Koránu, která byla zjevována Prorokovi – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – po dobu třinácti let, se zabývala pouze jedinou neměnnou otázkou, i když způsob její prezentace se lišil podle stylu Koránu, což tuto otázku vysvětluje novými způsoby, jako by byla nastolena vždy poprvé.

Byla to primární, největší a zásadní otázka tohoto nového náboženství – otázka učení, ztělesněná ve své hlavní základně: principu božskosti a podřízenosti Bohu.

Touto otázkou byla oslovena „lidská bytost“ ve smyslu člověka a v tom ohledu Arab určité doby nebo doby jiné a Nearab jsou si rovni, ať už patří do této doby, nebo proudu času obecně.

Je to lidský problém, který se nemění; je to otázka lidské existence ve vesmíru, jeho vztahu k němu a živým bytostem, je to otázka vztahu mezi ním a Tvůrcem veškerenstva a těchto bytostí. Tento aspekt lidského života se nemění, protože se vztahuje k jeho samému bytí.

Během mekkánského období Korán vysvětloval člověku tajemství jeho existence a tajemství světa, který ho obklopuje. Zjevil mu, kým vlastně je, odkud přišel, za jakým účelem a kam se odebere na konci svých dnů, kdo ho přivedl z neexistence do stavu bytí, ke komu se vrátí, a jaký ho tam potká osud. Seznámil ho rovněž s povahou věcí, které může spatřit a jichž se může dotknout, a věcí, které může cítit a vnímat, ačkoli je nevidí. Seznámil ho s tím, kdo vytvořil a spravuje toto nádherné a divuplné jsoucno, kdo ho řídí, kdo střídá den s nocí, kdo obměňuje věci tak, jak je známe. Zpravil ho rovněž o tom, jak se má chovat k Tvůrci veškerenstva, k materiálnímu světu, a o tom, jak se k sobě mají chovat lidské bytosti.

To je velká otázka, na níž závisí lidská existence a bude záviset až do skonání věků.

A tak bylo plných třináct let mekkánského období vynaloženo na výklad a rozbor této fundamentální otázky, té otázky, z níž se odvozují všechny ostatní nezbytnosti a dílčí podrobnosti, týkající se lidského života.

Mekkánská část Koránu překročila téma této základní otázky v dílčích podrobnostech týkajících se řádu života teprve tehdy, když Bůh usoudil, že věci spjaté s věroukou byly dobře objasněny a pevně se usadily v srdcích vybrané skupiny lidí, kterým svěřil, aby na ní vybudovali své náboženství a dali vzniknout reálnému řádu, v němž se toto náboženství ztělesňuje.

Vyzyvatelé k následování Božího náboženství a nastolení řádu, který toto náboženství ztělesňuje v realitě života, by se měli nad tímto významným jevem

dlouze zamyslet. Po třináct let Korán v mekkánském období exkluzivně rozebíral a vysvětloval toto učení, aniž popsal podrobnosti řádu, který měl být na tomto učení vybudován, nebo vysvětlil jakékoli detaily zákonů, jež měly řídit muslimskou společnost.

To díky Boží moudrosti se otázka věrouky stala od prvního dne zvěsti ústředním tématem výzvy Proroka – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – ke svému lidu. Od prvních chvil výzvy Posel Boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – vštěpoval svým bližním, že oni jsou nositeli svědectví o tom, že „není Božstva kromě Boha“, a vynakládal při své zvěsti úsilí, aby lidi seznámil s tím, kdo je jejich pravým Pánem, k Němuž jedinému by se měli modlit.

Z hlediska omezeného rozumového chápání člověka se nezdá, že by právě toto byl nejsnazší způsob, jak dospět k srdcím Arabů. Ze svého jazyka dobře znali význam slova „iláh“ (bůh, božstvo), a také význam formule „lá iláha illálláh“ (není božstva kromě Boha). Věděli, že „ulúhíja“ znamená „nejvyšší moc, božskost“ a věděli také, že připisovat moc jedinému Bohu – Jemu budiž sláva – znamená odvrhnout moc, kterou vykonávali káhinové a šajchové kmenů, emírové a další vládci. Znamenalo to, že veškeré pravomoci a vláda bude patřit jen Bohu, jenž bude vládcem nad svědomím a pánem nad obřady, nad skutečností života a majetky, nad spravedlností, nad dušemi a těly lidí. Věděli dobře, že proklamace „není božstva kromě Boha“ je revolucí proti profánnímu vládcovi, který uzurpuje nejvyšší atributy Boha, vzpourou proti všem poměrům a praktikám, které byly používány v zájmu této uzurpace, vystoupením proti světské autoritě, která vládne pomocí zákonů, jež Bůh nevyhlásil. Pro Araby, kteří velmi dobře znali svůj jazyk a znali také skutečný význam zvěsti, že „není božstva kromě Boha“, nebylo žádným tajemstvím, jaký skutečný obsah mělo v jejich tradicích, zákonech a politické moci. Proto byla tato výzva – tato revoluční zvěst – přijata stoupenci džáhilíje s nevraživostí. Zahájili proti ní válku, jak ji všichni známe.

Proč vlastně vypadal počáteční bod výzvy právě takhle? A proč vlastně Boží moudrost rozhodla, že ona výzva bude v prvních fázích čelit tak složitým nástrahám?

V době, kdy bylo Prorokovi – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – sesláno toto náboženství, nejúrodnější a nejbohatší části země Arabů nebyly v jejich rukou, nýbrž v rukou jiných lidí.

Na severu byla celá Sýrie v područí Byzantinců, kteří propůjčovali vládu místním arabským vládcům. Podobně na jihu byl celý Jemen pod nadvládou perské říše a vládli v něm Arabové, kteří byli pod perskou kuratelou. Arabové ovládali pouze Hidžáz, Tihámu a Nadžd, jež tvořila vyprahlá poušť s tu a tam roztroušenými oázami.

Dá se hovořit o schopnostech Muhammada – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – vždyť byl nazýván „as Sádiq al-amín“ (pravdomluvný a důvěryhodný), již patnáct let před tím, než začalo jeho prorocké poslání. Tehdy ho Qurajšovci

sami učinili arbitrem ve sporu kolem umístění černého kamene a s jeho rozhodnutím byli vskutku spokojeni. Původem pocházel z rodu Banú Hášim, který byl nejvznešenější z qurajšovského kmene. Dá se tudíž říci, že Muhammad – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – byl schopen vyvolat mezi všemi arabskými kmeny národní cítění, které by je sjednotilo, neboť je stále šířil bludný kruh krevní msty a kmenových konfliktů. Byl schopen vštípit jim pocit národní identity, aby zbavil arabská území imperiální nadvlády, na severu byzantského a na jihu perského kolonialismu, vztyčil vlajku arabství a založil sjednocený národní stát na celém poloostrově.

Dalo by se předpokládat, že když Prorok – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – vyzval lidi na svou cestu, Arabové ji mohli raději hromadně vyslyšet, než aby třináct let snášeli útrapy a ponižování od lidí, kteří měli na poloostrově moc.

Člověk by řekl, že když se Muhammad – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – stal vhodným Božím prostředníkem poté, co ho Arabové vyslyšeli a podřídili se jeho vedení a svrchovanosti, a poté, kdy se v jeho ruce ocitla veškerá moc a sláva se rozprostřela nad rozcestím, oddělujícím správnou cestu a džáhilíje, že toto vše využije, aby lidem vštípil učení o jediném Bohu, které mu bylo sesláno, avšak přiměje lidi pokořit se svému Pánu teprve poté, kdy je přiměje, aby se nejprve podřídili jeho vlastní, lidské autoritě.

Ale vševědoucí a moudrý Bůh – Jemu budiž sláva – nevedl svého Proroka – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – tímto směrem. Vedl ho k tomu, aby se podřídil příkazu, že „není božstva kromě Boha“ a s hrstkou svých věrných trpělivě snášel všechny útrapy.

Proč tomu tak bylo? Nebylo to tak, že Bůh – Jemu budiž sláva – chtěl svého Proroka – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – věřící donutit k přijetí zjevení silou. On vskutku ví, že tohle není cesta. Cestou není osvobození země od tyranie Byzantinců a Peršanů, kterou by nahradila tyranie arabská. Každá tyranie je zase jen tyraníí! Země patří Bohu a měla by být očištěna pro Boha. Nemůže však být pro Něho očištěna, dokud se nad celou zemí nerozvine vlajka s ideou, že „není božstva kromě Boha“. Cesta nevede skrze osvobození se od byzantské nebo perské tyranie ve prospěch tyranie arabské! Tyran zůstane vždy zase jen tyranem! Člověk je služebníkem Boha samého a může jím zůstat pouze tehdy, když rozvine vlajku myšlenky, že „není božstva kromě Boha“ – jak tomu rozumí Arab s citem pro svůj jazyk. Není vlády kromě vlády Boha, není zákona, leč toho od Boha daného a není nadvlády jednoho člověka nad druhým, neboť veškerá moc patří Bohu. „Národnost“, kterou si islám pro lidi přeje, je národností podle učení ve víře. V ní jsou si Arab, Říman, Peršan a příslušníci všech dalších národností a barvy pleti rovni, stojíce pod Boží vlajkou.

A tohle je ta cesta.

Když Prorok – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – zprostředkoval toto náboženství, žila arabská společnost v nejhorších podmínkách, pokud jde o

distribuci materiálních statků a spravedlnost. Malá skupina si přisvojovala veškeré bohatství a obchod, které uskutečňovala prostřednictvím lichvy. Obchod se tím oslaboval a naprostá většina lidí trpěla nedostatkem a hladověla. Ti, kdož vlastnili materiální statky, měli také čest a postavení, zatímco početné masy se ztrátou materiálního dostatku ztrácely rovněž důstojnost a slávu.

Člověk by očekával, že Muhammad – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – bude schopen rozvinout prapor sociální revoluce a vyhlásit válku proti třídě urozených a že zpřístupní zvěst, jejímž cílem by byla změna poměrů tím, že bohatství urozených se vrátí chudým.

Dalo by se předpokládat, že když Prorok – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – vyhlásí svou zvěst, arabská společnost se rozdělí na dvě složky: velkou většinu, která novou výzvu podpoří tváří v tvář tyranii majetku, urozených a mocných, a nepatrnou menšinu, lpící na nabytém bohatství. Místo toho se však společnost postavila v jednom šiku proti tezi, že „není božstva kromě Boha“, zatímco tuto tezi umístila na svůj obzor pouze skupinka jednotlivců.

Dalo by se předpokládat, že Muhammad – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – v situaci, kdy většina vyslyší jeho výzvu, svěří se jeho vedení a získá nadvládu nad menšinou bohatých, v jisté chvíli využije svého postavení a moci k prosazení teze o jedinství Boha, již mu jeho Pán zjevil, a podřízení lidí Jeho autoritě, ale teprve poté, kdy je přesvědčí, aby se podřídili jeho vlastní, lidské autoritě.

Avšak Bůh – Jemu budiž sláva – On je vševědouce, moudrý, mu takovou instrukci nedal.

Bůh – Jemu budiž sláva – věděl, že toto není ta cesta. Věděl, že skutečná sociální spravedlnost musí nutně vyvěrat pouze z komplexní, racionální a uvědomělé koncepce, za niž On odpovídá, že všechny záležitosti budou podřízeny Jemu a společnost dobrovolně přijme spravedlivé rozdělení materiálních statků, předepsané Jím každému jednotlivci ve společnosti, ať už jím bude ten, kdo dává, nebo ten, kdo přijímá. Ten i onen tak splní úkol uskutečnění řádu, jehož Tvůrcem a Zákonodárcem je Bůh. Kdokoli se mu pokoří, bude mít výhody nejen na tomto světě, ale bude odměněn i na Onom světě. Srdce lidí se přestanou naplňovat bezduchou žádostivostí nebo nenávisí, věci se nebudou řešit mečem nebo klackem, zavražďováním nebo terorem, srdce lidí nebudou zkažená a jejich duše zmučené, jako je tomu v systémech, které jsou založeny na jiném principu než „není božstva kromě Boha“.

V době, kdy byla Prorokovi – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – seslána výzva k následování Božího poselství, byla morální úroveň obyvatelstva na Arabském poloostrově mimořádně nízká. Převažovaly jen hrubé primitivní kmenové zvyklosti.

Útlak byl každodenním zákonem společnosti, jak to ve svém mudrosloví vyjádřil básník Zuhajr Ibn Abí Salmí: „Ten, kdo se nebrání se zbraní v ruce, je sám zničen. A ten, kdo neutlačoval jiné, sám je jimi ovládnut.“

I další slavné rčení doby džáhilíje na to ukazuje:

„Pomoz svému bratru, ať je utlačovatel, nebo je sám utlačován.“

Pití chamru a hazardní hry byly společenskou tradicí a lidé se tím pyšnili.

Celá poezie z doby džáhilíje se točí kolem daných témat, jako třeba verše, které složil Turfa Ibn al-Abd:

„Kdyby nebylo tří věcí pro zábavu mladého muže,
už by mne nezajímalo nic víc než trochu žvance.

Jednou z nich je předčít jiné v pití vína,
jež je tak silné, že když ho zředíš vodou, začne vřít.

Pití vína, tlachání a ubíjení času – to byl můj život – a stále je to tak,
až mne můj celý kmen zatratil,

jako bych byl velbloud s odpudivým svrabem v kůži.“

Smilstvo a nemravnost byly v různých podobách hlavními příznaky džáhilíjské společnosti – ať už v původní, nebo té soudobé podobě. Á'íša Bint Abí Bakr – ať je s ní Bůh spokojen – popisuje podmínky v džáhilíjské společnosti následovně:

„V období džáhilíje byly čtyři typy manželství. Jedním byl ten, který známe dnes; znamená to, že muž mohl požádat osobu o ruku jeho dcery nebo podepsat smlouvu ve věci manželského svazku, mohl zaplatit věno a oženil se s ní. Druhým typem byl případ, kdy muž mohl říci své ženě po ukončení její menstruace, aby pozvala toho a toho muže a otěhotněla s ním. Na určitou dobu se od ní vzdálil a nedotkl se jí, dokud se u ní neprojeví příznaky těhotenství od muže, s nímž pohlavně obcovala. A když se ukázalo, že otěhotněla, muž se k ní vrátil, když chtěl. To se dělo hlavně v případech, přála-li si rodina zrození chlapce. Třetí formou manželství byla polyandrie. Skupina mužů, asi tak deset, vstoupila k ženě a měla s ní pohlavní styk. Když otěhotněla, pak porodila dítě a strávila několik nocí po porodu, měla ony muže pozvat. Nikdo z nich neměl právo pozvání odmítnout. Když se všichni shromáždili, řekla jim: 'Znáte výsledek. Porodila jsem dítě.' Pak ukázala prstem na jednoho z nich a pravila: 'Toto je tvé dítě.' Dítěti pak bylo přiřčeno jeho jméno a bylo mu připsáno jeho otcovství, aniž to onen muž mohl odmítnout. Čtvrtá forma manželství spočívala v tom, že mnoho mužů vstoupilo k ženě a ona chtěla obcovat s každým z nich. Patřila mezi prostitutky, které vyvěšovaly nad dveřmi svých obydlí kusy látky jako znamení. Mohl k nim vstoupit kdokoli, kdo si to přál. Když taková žena otěhotněla a porodila, shromáždilo se u ní mnoho lidí a zavolali odborníka, který určil podobnost. Ať už připsali otcovství dítěte komukoli, dítě se považovalo za jeho a dotyčný to nesměl odmítnout.“

Možná že Prorok – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – mohl prostě vyhlásit výzvu k reformě, jež měla zahrnovat nápravu morálky, očistu společnosti a zušlechtění duší. Možná mohl snadno nalézt a shromáždít poměrně početnou a přesvědčenou skupinu stoupenců, jakou nachází reformátor morálky v každém prostředí. Mohl nalézt upřímné lidi, kteří jsou nešťastní

s životem v mravním úpadku vlastní společnosti. Takoví lidé by byli k němu dozajista přišli, aby následovali jeho hnutí.

A možná, že kdyby byl Prorok – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – učinil toto vše, byla by ho už v prvních chvílích vyslyšela značná část lidí, která by si přála očistit své mravy a zušlechtit duše, a shromáždila by se, aby přijala nové učení a rozhodla se nést na svých bedrech odpovědnost za jeho prosazení, spíše než aby podstupovala útrapy tvrdého odporu, jež vyvolala výzva, že „není božstva kromě Boha“.

Avšak Bůh – Jemu budiž sláva – věděl, že tohle není ta správná cesta. Věděl, že morálka může být postavena pouze na základech učení, věrouky, která vytváří kritéria, stanovuje hodnoty, definuje moc, o níž se tato kritéria a hodnoty opírají, a předepisuje odměnu tomu, kdo tuto moc přijme, a trest pro ty, kdo se odkloní, odpadnou nebo se vzpouzejí. Bez prosazení tohoto učení a vymezení této moci zůstávají všechny hodnoty rozkolísány a všechny na nich založené mravní zásady zůstávají nejistými – bez vysvětlení, bez autority a bez odměny!

Když se pak po přetěžké práci učení prosadilo a moc, k níž se toto učení vztahuje, byla vskutku nastolena, když lidé rozpoznali svého Pána a pokořili se jen Jemu jedinému, když se stali nezávislými nejen na moci ostatních lidských bytostí, nýbrž také na své vlastní žádostivosti, a když si heslo „není božstva kromě Boha“ našlo místo v jejich srdcích, pak Bůh prostřednictvím svého učení a svých věřících, provedl vše, co bylo nutné. Země se očistila od „Římanů a Peršanů“ – nikoli však proto, aby je nahradila nadvláda Arabů, nýbrž proto, aby mohla být nastolena moc Boží. Země se očistila od všech projevů krutovlády – ať byla byzantská, perská nebo arabská.

Společnost byla zbavena veškerého útlaku a byl uplatněn islámský řád, v němž se spravedlnost vykonávala v souladu s Boží spravedlností a všem se vážilo na Božích vahách. Byla vztyčena vlajka sociální spravedlnosti ve jménu jediného Boha a její jméno znělo „islám“. Nebylo k ní přidáno žádné další jméno, stálo na ní jen napsáno „není božstva kromě Boha“.

Očistily se duše a morálka, srdce a duše byly zušlechtěny, aniž byly překračovány hranice Boha, a nevznikl tak důvod, aby musely být uplatněny tresty a náhradní tresty, které Bůh předepsal, snad jen v nepatrné míře, protože od nynějška se svědomí člověka dostalo pod dohled Upevňovatele zákona. Žádostivost se začala shledávat v uspokojení Boha, život se soustředil na strach z Božího hněvu a trestu.

Lidstvo vystoupilo ve svém společenském řádu, morálce a celém životě na vrchol dokonalosti, kterou dosud nikdy nepoznalo a již ani nemůže poznat, leč prostřednictvím přijetí islámu.

K tomu všemu došlo, protože ti, kdo ustavili toto náboženství v podobě státu, řádu, právních norem a zákazů, ho uplatnili již předtím ve svém svědomí, životech, v podobě učení, mravnosti, bohoslužbě a chování. Při přijetí tohoto náboženství jim byla slíbena jen jediná věc: nevstoupí do vašeho konání sklon

k nadvládě nebo moci, toto náboženství, dokonce nebude ani založeno vašimi rukama, nevytvoříte tu nic, co by bylo spjato se zájmy na tomto světě. Jediným příslibem vám budiž ráj. To byl jediný slib, který jim Bůh dal za veškeré jejich úsilí, za všechny úklady, které museli snášet, za všechny průtahy při prosazování výzvy tváří v tvář silám džáhilije, jež se postavily proti zvěsti, že „není božstva kromě Boha“, neboť tu nenávidí všichni, kdo jsou u moci v kterékoli epoše a na kterémkoli místě.

Když je Bůh podrobil zkoušce a oni projevili neochvějnost a zřekli se svých osobních tužeb a když Bůh seznal, že nečekají na odměnu na této zemi, byť by byla jakákoli, pak teprve uznal za žádoucí vítězství této výzvy a ustavení tohoto náboženství na zemi prostřednictvím jejich úsilí, když se jejich duše oprostili od sepětí s předky, od vazeb na národ, vlast, kmen nebo dům své rodiny. Když u nich toto vše rozpoznal, když zjistil, že jsou morálně čistými a důvěryhodnými, teprve pak jim nabídl, aby si osvojili učení, podle něž je On – Jemu budiž sláva – jediným na zemi se svou mocí, jež se rozprostře v jejich srdcích, svědomí, lidských vztazích a chování, v duších a majetku, v životních podmínkách a situacích. Tehdy poznal, že budou opravdovými strážci politické moci, již jim svěřil, aby mohli nastolit vládu Božího zákona a uplatnit Boží spravedlnost, aniž ji zneužijí k vlastnímu prospěchu nebo prospěchu svých rodin, národů či kmenů, nýbrž že ji zasvětil výhradně službě Bohu, Jeho náboženství a zákonům, neboť věděli, že zdrojem moci je jediný Bůh, který jim ji svěřil.

Nebýt toho, že výzva začala právě takhle, kdyby nebyla vztyčena jediná vlajka s odkazem, že „není božstva kromě Boha“, a všechny ostatní vlajky nebyly odhozeny, a kdyby se tato výzva neubírala na první pohled trnitou cestou, avšak ve skutečnosti cestou snadnou a požehnanou, nebyla by výzva k přijetí islámu začala touto požehnanou metodou, a neuskutečnila by se na tak vysoké úrovni.

Kdyby tato výzva začala ve své prvotní podobě jako výzva k národnímu, sociálnímu nebo etnickému hnutí, kdyby byla k heslu „není božstva kromě Boha“ připojila ještě další zásady a hesla, pak by tato požehnaná metoda nikdy nesloužila pouze jedinému Bohu. Celé mekkánské období Koránu je charakterizováno vštěpováním principu že „není božstva kromě Boha“, do srdcí a myslí a přesvědčováním muslimů, aby si vybrali tuto cestu a žádnou jinou, přes všechny její útrapy, a aby na ní vytrvali.

Korán se zaměřil na samu otázku víry a přesvědčení, aniž by zmiňoval podrobnosti řádu, na kterých je založen, nebo zákonů vymezujících záležitosti mezilidských vztahů. V každém případě je nezbytné, aby ti, kteří vyzývají k přijetí tohoto náboženství, se nad tím pozastavili a hluboce zamysleli.

A to je vskutku podstata tohoto náboženství, které je celé založeno na jedině základně božství. Všechny jeho organizační principy a zákony se odvozují od tohoto velkého prázkladu. Podobenstvím tohoto náboženství je silný vysoký strom, jehož stín se rozprostírá daleko a široko a jehož husté větvičky se dotýká nebes. Takový strom nutně musí zapustit kořeny hluboko do země a rozprostřít

je široko daleko v souladu s velikostí své koruny. A takhle je to i s tímto náboženstvím. Jeho řád zahrnuje všechny aspekty života, zabývá se všemi velkými i drobnými problémy lidstva, řídí život člověka – a to nejen na tomto světě, nýbrž i v příbytku na Onom světě. Není jen svědectví o našem vnímatelném světě, nýbrž také o tom transcendentním, který přijde posléze. Zabývá se nejen vnějškovými materiálními věcmi a společenskými vztahy, ale rovněž svědomím, záměry a myšlenkami na tomto světě. Je to prostě struktura, podobná vysokému, silnému a rozsochatému stromu, jehož kořeny musí proniknout hluboko a být v proporcích s rozměry jeho koruny.

Tento aspekt mezi taji povahy tohoto náboženství definuje metodu, jak ho organizovat a šířit tak, aby se změnilo v komplexní učení a hluboce zakořenilo v lidské duši. To je nezbytný základ pro jeho přesný a správný vznik a záruka jeho symetričnosti mezi vnějškovou podobou stromu v jeho koruně a skrytou podobou jeho kořenů v hloubi země.

Když se učení o tom, že „není božstva kromě Boha“ usadilo v nejzazších hlubinách lidské mysli, proniklo zároveň celým systémem života, v němž se zračí praktická interpretace této poučky. Ukázalo se, že je to jediný řád, s nímž jsou jeho stoupenci spokojeni, totiž jejich duše, kde se učení usídlilo. Ony samy se od počátku tomuto řádu podřídily, a to dokonce ještě dříve, než jim byly sděleny podrobnosti jeho praktického uplatnění, než jim byly zjeveny jeho konkrétní zákonné normy. A princip podřízenosti je dozajista prvním požadavkem víry. Prostřednictvím této podřízenosti se duše věřících později dychtivě a s radostí obeznámily s organizačními principy islámu i s jeho zákony. Hned, jak byl vydán pokyn, hlavy se sklonily a nic víc se pro uplatnění víry nevyžadovalo, než naslouchat jí. A tak bylo zakázáno pití vína, lichva a hazardní hry všeho druhu. Byly zrušeny všechny zvyklosti období džáhilije a vyvráceny verše Vznešeného koránu nebo několika slovy Prorokovými – ať mu Bůh žehná a dopřeje mu míru. Mezitím světské vlády usilují o toto vše prostřednictvím své moci a světských zákonů, správních institucí, policie a vojenské mašinérie, propagandy a informačního systému. Avšak mohou kontrolovat jen ty přestupky, jež jsou veřejné či zjevné, zatímco společnost zůstává plná nevhodných a zavrženíhodných způsobů.

Ještě jeden aspekt v povaze tohoto náboženství by se měl zahrnout do oné správné metody. Toto náboženství je praktická, akční a seriózní metoda. Byla seslána, aby řídila praktické záležitosti života, a určuje, zda je ponechat, modifikovat je či je od základu změnit. Jeho legislativa se tudíž týká jen těch případů, jež reálně existují v takové společnosti, která již přijala výhradní Boží vládu.

Islám není „teorie“ založená na „hypotézách“, je to „metoda, způsob života“ odpovídající „realitě“. Proto je nejprve nutné, aby muslimská společnost začala existovat s vědomím teze, že „není božstva kromě Boha“ a že Boží moc náleží

pouze Jemu, jedinému. Odmítne jakoukoli jinou autoritu než tu Boží a zavrhne jakékoli zákony, které by nebyly opřeny o tuto základnu.

Jestliže tato společnost chce skutečně rozvíjet reálný život, neobejde se bez organizace a legislativy. Jen tehdy začne toto náboženství reálně formovat státoprávní uspořádání, když ti, kteří se vskutku tomuto učení již předtím odevzdali, opravdu odmítnou cokoli odlišného.

V Mekce si muslimové nevládli a neměli ve společnosti žádný vliv. Reálný život jim neumožňoval, aby si ho mohli organizovat podle Božího zákona, protože Bůh jim v oné době neseslal žádné zákonodárné normy. Sesílal jim pouze věrouku a morální principy, jež z ní vyplývaly a pronikaly hluboko do myslí věřících. Později, když v Medíně vznikl stát, založený na politické moci, Bůh jim zjevil zákony a uplatnil se takový řád, který uspokojil reálné potřeby muslimské obce a který přijala nová moc státu.

Bůh si nepřál, aby byl řád a zákony zjeveny během mekkánského období, aby muslimové měli připravený a aplikovatelný řád hned, jak přijdou do Medíny. To by se neshodovalo s povahou tohoto náboženství! Islám je mnohem praktičtější a prozíravější. Nehledá řešení pro hypotetické problémy, nýbrž čelí reálným podmínkám. A když najde muslimskou společnost, která se sama odevzdá Božímu zákonu a odmítne jiné zákony v jejich plném rozsahu, formě, vzezření a podmínkách, tato společnost, chce-li se podřídít Božímu zákonu, se musí mít na pozoru před zákony vyzařujícími z jiných zdrojů. Pak toto náboženství vskutku poskytne metodu pro uplatnění zákonů tak, aby byly v souladu s jejími potřebami.

Lidé, kteří od islámu očekávají, že bude vytvářet teorie, uskuteční komplexní rámec a nastíní soubor pravidel pro život, zatímco na zemi není jediná společnost, která se rozhodla vytvořit státní moc a zákonodárství pouze od Boha a odmítla jakékoli jiné zákony, tedy ti, kdož si přejí takovýhle islám, nechápou podstatu tohoto náboženství, ani to, jak funguje v životě, jak si to přeje Bůh.

Chtějí, aby islám změnil svou podstatu, metodu a dějiny a omezil se na úroveň běžných lidských teorií a metod. Chtějí krátkodobá řešení, aby uspokojili svá bezprostřední přání, která jsou prostě produktem jejich vnitřní defetistické mentality ve vztahu k nehodnotným, protože lidmi stvořeným, zákonům. Přejí si vidět islám jako pouhý souhrn teorií a abstrakcí, které vzhlížejí k neexistující budoucnosti. Ale Bůh chce vidět toto náboženství tak, jak si ho přeje mít. Především chce, aby se přesvědčení vrylo do srdcí a aby Boží moc ovládla svědomí – takové přesvědčení, které od lidí vyžaduje, aby se nesklonili před nikým než před Bohem a odvozovali tvorbu svých zákonů jedině a pouze z Něho. Potom, když je taková skupina lidí připravena přijmout toto učení a získá skutečnou moc nad společností, mohou být prosazeny její státoprávní potřeby a organizován její život v souladu s reálnými potřebami této společnosti.

To měl Bůh na mysli, když zjevil toto náboženství. Není než to, co je záměrem Boha – bez ohledu na to, co si přejí lidé!

Stoupencům přijetí islámské výzvy by také mělo být zřejmé, že když zvou lidi k účasti na obrodě tohoto náboženství, měli by je především vyzvat, aby přijali základní islámské učení, třebaže tito lidé sami sebe nazývají muslimy nebo jejich rodné listy je uvádějí jako muslimy! Mělo by se jim hlavně sdělit, že být stoupencem islámu znamená především přijmout krédo, že „není božstva kromě Boha“ v tom nejhlubším smyslu, jež spočívá v celkovém návratu moci Bohu a odmítnutí těch, kdož osnují proti Boží moci vzpouru a uzurpují ji pro sebe. Ti by měli být vyobcováni všemi, kteří pochopili, že toto učení má být přijato jejich myslí a uplatněno v jejich svědomí, způsobech života a praxi.

Avšak jakkoli je tato záležitost dodnes základem výzvy lidí k přijetí islámu, byla základem výzvy už poprvé – ztělesněná po celých třináct let v mekkánských súrách Koránu. Když skupina lidí přijala toto náboženství ve smyslu onoho správného pojetí, pouze tehdy bylo možno ji považovat za „muslimskou společnost“, společnost, která je vhodná pro uplatnění islámského řádu ve společenském životě, pouze taková skupina měla schopnost dát islámskému řádu v jeho společenském životě konkrétní formu, protože členové takové skupiny se mezi sebou dohodli, že celý svůj život založí na tomto základě a že všechny aspekty svého života podřídí pouze jedinému Bohu.

Když taková společnost skutečně vznikne a základy islámského řádu se stanou jejím průvodcem, bude postupovat utvářením zákonů pro praktické potřeby v rámci obecných základů islámského řádu. To je přesné a správné nastavení kroků islámské realistické metody, na níž se buduje věrohodná akce.

Někteří upřímní a netrpěliví lidé nerozumějí skutečné povaze a metodě tohoto náboženství, zjeveného naším Pánem, Zakladatelem neskonale moudrosti a Přemoudrým a Jeho znalosti charakteristických rysů lidí a potřeb života. My tvrdíme, že některým z nich se zdá, že když se seznámí se základními principy islámského řádu, ba dokonce islámského zákonodárství, pak způsob, jak je pozvat na cestu přijetí islámu, se jim tím usnadní a lidé k němu pocítí vřelý cit.

To je iluze, přání je tu otcem myšlenky kvůli jejich netrpělivosti! Je to blízké myšlence, které už jsme se dotkli ohledně samého Proroka – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – a popsali ji na předešlých stránkách. Spočívá v tom, že kdyby byl Prorok – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – zahájil svou misi pod vlajkou nacionalismu nebo sociální revoluce, či snad hnutí mravní obrody, jeho cesta mohla být snazší.

Podstatné je, aby se srdce nejprve poddala Bohu, aby vyhlásila podřízenost jen Jemu samému tím, že přijmou jen Jeho zákon a odmítnou jakékoli jiné zákony ze samého principu, dříve, než budou vůbec seznámena s jakýmkoli jeho podrobnostmi, jež by si přála nebo nepřála přijmout.

Ochota k přijetí Božího zákona by měla být důsledkem plné podřízenosti Bohu a osvobození se od poklonování komukoli jinému, a nikoli proto, že navržený řád je snad lepší než jiné systémy v takových a takových podrobnostech.

Boží řád je nejlepší sám o sobě, protože vychází z Božího zákonodárství, které se dá těžko srovnávat se zákony, jež vytvořil Jemu poddaný člověk. Ale tohle není základnou islámské výzvy. Základnou výzvy je to, že člověk by měl přijmout ono zákonodárství bez dalších otázek a odmítnout všechny ostatní zákony v jakékoli podobě. To kvůli samému islámu, neboť neexistuje žádný jiný smysl čehokoli kromě islámu. Ten, kdo je tímto základním rysem zjevení upoután, již svůj problém vyřešil a nebude potřebovat, aby ho někdo přesvědčoval o kráse a přednostech tohoto řádu. To je jedna z očividných krás víry.

Dále bychom si měli vysvětlit, jak Korán během třinácti let mekkánského období řešil problém věrouky. Nepředestřel ho v podobě „teorie“ nebo „teologie“, ani ho nepředstavil způsobem, který je společný našim scholastickým textům kalámu na tzv. téma „jedinosti Boha“.

Nic takového! Vznesené čtení vždy oslovovalo lidský charakter a přirozenost a upoutávalo naši pozornost ke znamením Božím, která se usazovala v nitru lidské existence a jsou všude kolem. Osvobozovalo lidskou přirozenost od pověr, cídilo původní lidskou inteligenci do nejzazších zákoutí a otevíralo okna lidské přirozenosti do prostoru, aby ocenila spletité a vzrušující procesy v povaze Boha.

To je obecný aspekt. Zvláštním aspektem je, že Korán tímto učením zahájil boj v aktuálním životě proti chybným myšlenkám a tradicím, vůči nimž se lidská přirozenost stala bezmocnou. V souvislosti s těmito zvláštními podmínkami pak nebylo vhodné představit islám jako teorii. Získal podobu přímé konfrontace, jejímž smyslem bylo odstranit duševní závěsy a překážky, které zastřely a zahradily srdce a mysli lidí. Podobně rovněž intelektuální argumentace, založená na formální logice, která byla úhelným kamenem vědy o jedinství Boha v pozdějších dobách, pro něj nebyla vhodným stylem. Korán čelil komplexní lidské realitě všemi prostředky. Oslovoval celé lidstvo, které se ocitlo v moři korupce a rozkladu, ale teologický styl nebyl pro tento záměr vhodný, protože islámské učení – ačkoli je to jen učení – představuje metodu reálného života, vhodnou k praktickému uplatnění, a nezůstává uvězněno v úzkých uličkách, v nichž se ocitají teoretické úvahy teologů.

Korán buduje víru v myslích muslimské pospolitosti a zároveň vede s džáhilíjí, která ji obklopuje, bitvu, právě prostřednictvím této pospolitosti. Vede velkolepý boj za odstranění všech zplodin džáhilíje, které lze v myšlenkách, svědomí a morálce muslimské obce nalézt. Konstrukce islámského učení se zjevila za těchto bouřlivých podmínek – nikoli ve formě teorie nebo teologie či scholastické argumentace kalámu, nýbrž ve formě aktivního, organického a životního hnutí, jehož konkrétním vyjádřením bylo muslimské společenství. Růst muslimského společenství spočíval v jeho ideové koncepci, realistickém chování podle této koncepce a disciplinovanosti, když čelila džáhilíji a vystoupila proti ní jako organizovaná síla. Tento růst sám o

sobě napomáhal tvořivému rozvoji učení a jeho aktivnímu vysvětlení. A to je ta metoda islámu, která rovněž představuje jeho podstatu!

Nositelé islámské výzvy by měli pochopit podstatu tohoto náboženství a jeho dynamické metody, kterou jsme popsali výše. Měli by vědět, že etapa výstavby učení, které se rozšířilo během mekkánského období do této podoby, nebyla izolována od etapy praktického formování islámského hnutí a reálného budování islámského společenství. Nebyla to tedy etapa „teorie“ nebo studia! Byla to etapa základní výstavby učení a na něm budovaného společenství, hnutí a aktivní existence zároveň. A proto je třeba, aby se toto vše, tato celková rekonstrukce uskutečnila znovu!

Etapa výstavby učení by měla být dlouhá a postupná. Každý krok by měl být pevný a měl by jít do hloubky. Tato etapa by se neměla trávit studiem teorie, věrouky, nýbrž jejím převodem do živé reality. Nejprve by měla být zasazena do lidských srdcí; měla by se materializovat v kolektivní výstavbě a dynamickém společenství, jež by formovalo svůj vnitřní i vnější růst v souladu s vývojem učení. Mělo by to být dynamické hnutí, které se staví proti džáhiliji, s níž povede boj o svědomí člověka i společenskou realitu, aby se učení stalo životným a růst společenství získal ve víru oné bitvy na dynamice.

Je zásadní chybou myslet si, že islámské učení může krystalizovat pouze ve formě „teorie“ omezené na intelektuální přemítání a osvojování kulturních vědomostí. Vyvarujte se těchto chyb, vyhněte se jim.

Korán nebyl zjevován celých třináct let a nebudoval učení jen kvůli tomu, že nebyl seslán celý hned napoprvé. Vůbec ne! Kdyby byl Bůh chtěl, byl by ho zjevil celý najednou a pak nechal jeho stoupence, aby ho studovali po dobu třinácti let, nebo jak dlouho by si přáli, aby si osvojili „islámskou teorii“.

Ale Bůh – Jemu budiž sláva – chtěl něco jiného. Chtěl zjevit určitou výjimečnou metodu, v jejímž rámci by se budovalo společenství, hnutí a učení zároveň. Chtěl rozvíjet učení pomocí společenství a hnutí, chtěl, aby se učení stalo realitou dynamického a akčního společenství, aby se dynamické a akční společenství stalo jeho ztělesněním. Bůh – Jemu budiž sláva – věděl, že rozvoj jedince a kolektivu se neuskuteční ze dne na den a že vybudovat a rozvinout ono učení trvá stejně tak dlouho, jako zformovat jedince a zorganizovat společenství. Věděl také, že jakmile dozraje doktrinální struktura, stane se společenství jejím reálným a praktickým projevem či nástrojem.

Takový je charakter tohoto náboženství, jak ho shrnuje mekkánské období Koránu. Měli bychom si tohoto charakteru být vědomi a neměli se snažit ho měnit tím, že budeme netrpěliví a budeme upadat do vlivu defétistické mentality bezcenných, člověkem stvořených teorií. Prostřednictvím této zvláštní povahy zjevení se poprvé utvořila muslimská obec. A tak necht' muslimská obec vzniká a působí všude tam, kde jí bude třeba, aby byla obnovena umma ve své původní podobě a kvalitě, jak ji poprvé stvořil Bůh.

Musíme pochopit a uvědomit si chybu a zároveň nebezpečí vyplývající z pokusů o změnu živoucího učení islámu, jehož záměrem je proniknout do organismu živé společnosti a být dynamickým organizovaným hnutím, v čistě „teoretické“ učení, jehož smyslem je „kulturní znalost“, jenom proto, že chceme polemizovat se směšnými a neužitečnými teoriemi formulovanými člověkem z pozic „islámské teorie“.

Islámské učení předpokládá, že se bude projektovat v živých duších, v reálné organizační struktuře a organické obci, že na sebe vezme podobu hnutí bojujícího proti všeobjímajícímu džáhilíjskému prostředí a zároveň odstraní vlivy džáhilíjské společnosti z duší a myslí svých stoupenců, protože to byli lidé džáhilíje, dříve než do jejich duší vstoupilo učení islámu a vymanilo je z džáhilíjského prostředí. Vliv džáhilíje mohl zanechat v jejich srdcích a myslích, stejně jako v jejich životech, mnohem větší prostor. Islámské učení má ovšem mnohem širší akční rámec, než poskytují „teoretické“ rozpravy se svými materiálními rozměry, a tudíž tyto „teorie“ nad ním nezvítězí.

Islámská představa božskosti, kosmické existence a lidského života – to vše je obsaženo v komplexní a dokonalé islámské koncepci, která je realistická a konstruktivní. Islám se svou povahou vzpouzí tomu, aby byl redukován na čistě racionální myšlení, protože je to proti jeho podstatě a také proti jeho cílům. Zakládá si na tom, že se objevuje v personifikované podobě lidských bytostí, živé organizaci a praktickém hnutí. Jeho cestou je rozvoj prostřednictvím živých bytostí, aktivní organizace a dynamického hnutí. Jeho teorie se stane dokonalou ve chvíli, kdy se stane dokonalou v reálném smyslu a nerozmnělní se do podoby „teorie“, nýbrž bude představovat „dynamickou realitu“.

Myšlenka, že každému hnutí politické akce musí předcházet teoretický rozvoj, je chybná a zároveň nebezpečná, protože je proti charakteru islámu, jeho záměrům a vlastní struktuře.

Bůh – Jemu budiž sláva – praví:

„A Korán jsme rozdělili, aby jej přednášel lidem pozvolna, a seslali jsme jej sesláním opakovaným.“ (17:106, súra Noční cesta – *al-Isrá*)

Záměrná postupnost a učení po intervalech byly žádoucí proto, aby strukturální budování, založené na učení, vyústilo v „živoucí obec“, nikoli v „teorii“.

Stoupenci tohoto náboženství musí dobře vědět, že se jedná ve své podstatě o náboženství Páně a že jeho praktická metoda, která je v rovnováze s jeho podstatou, je také založena na Božím vedení. Není možné oddělit skutečnost tohoto náboženství od jeho metody v praxi.

Měli by dále pochopit, že toto náboženství bylo zjeveno kvůli změně doktrinální koncepce a praxe lidí, ale také kvůli změně metody, pomocí níž se buduje změna oné doktrinální koncepce a živoucí realita. Toto náboženství bylo sesláno, aby vybuodovalo věroučné principy a společně s tím náboženskou obec. Založilo také zvláštní metodu myšlení stejným způsobem, jakým založilo reálnou a dynamickou doktrinální koncepci. A tak uplatnění jeho specifického

systemu myšlení, zvláštních věroučných principů a zvláštního způsobu života nevyžaduje odlišné metody, ale naplňuje se souběžně.

Z dosavadního výkladu již víme, že toto náboženství má zvláštní metodu akce. Nyní bychom si měli uvědomit, že tato metoda je původní a věčná. Nevztahuje se k žádné dobové metodě nebo zvláštnímu prostředí a podmínkám, které by se týkaly jen první muslimské obce. Je to jediná metoda, jejímž prostřednictvím se toto náboženství může budovat v jakékoli době.

Funkcí islámu není jen změnit lidské věroučné návyky a realitu života, nýbrž také metodu jejich myšlení a způsob, jakým pojmají koncepci a realitu. Je to Boží metoda a je naprosto odlišná od všech bezcenných a krátkozrakých metod, stvořených člověkem.

Nemůžeme dospět k Boží koncepci nebo žít v souladu s ní, dokud nepřijmeme Bohem nařizovanou metodu myšlení, tu metodu, kterou Bůh zamýšlel jako naši doktrinální koncepci a dynamickou formu.

Když se budeme snažit učinit z islámu teorii, jejíž pomocí se má bádát, opustíme tím podstatu metody struktury Páně a také podstatu metody Božího myšlení. Tím podřídíme islám myšlenkovým metodám, které jsou výtvorem člověka, jako kdyby metoda Páně byla ve srovnání s lidskými metodami druhořadá a jako bychom chtěli snížit Boží metodu na úroveň lidských koncepcí a hnutí, aby se přizpůsobila metodám Jeho podřízených!

Tato záležitost je mimořádně nebezpečná a porážka by byla zničující.

Funkcí této božské metody se nám, kteří jsme vyzyvateli k přijetí islámu, nabízí, abychom nastolili zvláštní metodu myšlení, jíž budeme čistit kal a špínu v metodách džáhilíjského myšlení, které jsou dnes ve světě aktuální, zamořily naši kulturu jedem a zbavily nás vlastního uvažování. Když budeme chtít toto náboženství chápat způsobem, který je cizí jeho podstatě a je vypůjčen z praktik převažující džáhilíje, zbavíme ho funkce, kterou vykonává pro lidstvo. Sami sebe pak zbavíme příležitosti uvolnit tlak džáhilíjské metody, jež platí v naší době a ovládá naše mysl.

Tento aspekt je rovněž nebezpečný a ztráta by byla nedozírná.

Metoda myšlení a akce pro výstavbu islámu je neméně hodnotná a potřebná než metoda doktrinální koncepce a dynamický řád. Jedno od druhého se nedá oddělit. Ačkoli by se nám mohlo jevit velmi přitažlivé rozhojňovat krásy islámské koncepce a řádu, neměli bychom zapomínat na fakt, že „skutečnému islámu“ nikdy nemůžeme prospět lépe, než když ho budeme chtít učinit praktickým způsobem života nebo dynamickým hnutím. Měli bychom rovněž uznat, že tento způsob prezentace islámu není výhodný pro nikoho jiného než pro ty, kdo pracují pro islámské hnutí, a dokonce i tato skupina může z toho profitovat jen v míře, odpovídající stupni vývoje v průběhu hnutí.

Znovu opakují, že doktrinální koncepce by se měla okamžitě materializovat do podoby dynamického společenství a zároveň by se dynamická společnost

měla stát skutečnou reprezentací a skutečnou převodovou pákou doktrinální koncepce.

Znovu tu rovněž opakuji, že toto je metoda přirozená islámu Páně a že je nejvyšší, věčně trvajícím a nejefektivnější metodou. Je blíže k lidské podstatě než všechny ty metody, které lidem představují islám prostřednictvím nezávislých, ucelených a chladně rozumových teorií. Dříve, než se tito lidé angažovali v praktickém hnutí, a dříve, než se oni sami stali dynamickou převodovou pákou, vyrostla krok za krokem konkrétní podoba tohoto teoretického pojetí.

Jestliže je toto správná metoda pro základy islámského učení, je ještě opodstatněnější ve vztahu k základům řádu, v němž se projevuje islámská koncepce, nebo zákonodárným detailům tohoto řádu.

Džáhilíja, jež nás obklopila a těžce napíná nervy některých upřímných aktivistů islámské výzvy, kteří jsou netrpěliví a chtěli by urychlit kroky islámské metody, postavila velice citlivou otázku. Ptá se jich: Jaké jsou podrobnosti řádu, k jehož přijetí vyzýváte? Kolik výzkumů a studií jste již provedli a kolik závěrů v oblasti právní vědy jste formulovali? Kolik článků jste připravili a kolik titulů jste k tomu napsali? Jako kdyby tomu, kdo dnes vyzývá k dodržování šarí'y, stačilo jen to, že bude lpět na právních výzkumech fiqhu a jeho detailech, jako kdyby se snad každý vzdával Boží vládě a chtěl se podříditi jejím zákonům, jako by jediným limitujícím faktorem byl nedostatek mudžtahidů, kteří by zajistili modernizovanou verzi islámského zákonodárství. To je ovšem vulgární ironie na účet islámu a každý, kdo ve svém srdci nosí k tomuto náboženství jen trochu úcty, by se proti tomu měl ozvat.

Takovou urážlivou taktikou chce džáhilíja najít důvod pro odmítnutí článků Božího zákona a prosazení nadvlády člověka nad člověkem. Přeje si odvrátit společenství muslimů od práce na ustavení Božské metody a nutí ji, aby svými aktivitami nepřekračovala většinově sdílenou úroveň pojetí náboženství, držela ho vně etapy dynamického hnutí a změnila charakter metody stoupenců islámské výzvy, ten charakter, v jehož rámci krystalizuje teorie prostřednictvím hnutí a obrysy řádu se vyjasňují prostřednictvím praxe. Místo toho si džáhilíjský systém vytvořil stav, v němž se zákony uplatňují tak, aby komplikovaly reálný islámský život se všemi jeho aktuálními problémy.

Povinností muslimů je nenechat se těmito manévry vyprovokovat a zabránit průniku této obskurní metody do jejich hnutí a náboženství. Jejich povinností je dosáhnout toho, aby ti, kdo nesdílejí jejich přesvědčení, je nepodceňovali.

Jejich povinností je odhalovat manévr urážek a obtěžování a získat nad ním převahu, odmítnout tu směšnou komedii, které se říká „rozvoj islámské právní vědy“ ve společnosti, jež nehlasá svou podřízenost Boží jurisdikci a neodmítá žádné zákony, vyvěrající z jiných zdrojů. Jejich povinností je odmítnout zábavnou hru na to, jak odvrátit věřící od vážné práce. Je to způsob, jak aktivisté islámu mohou marnit čas při budování vzdušných zámků. Proto je jejich povinností odhalit tuto zřůdnou taktiku.

Jejich povinností je vydat se po směru metody tohoto náboženství. A to je jedno z tajemství jeho síly a je také zdrojem jeho moci.

„Metoda“ je v islámu totéž jako „pravda a skutečnost“. Mezi oběma fenomény není rozdílu. Jakákoli cizí metoda, ať je nadmíru přitažlivá, nemůže přispět k nastolení islámu. Žádná cizí metoda nakonec nemůže přispět k nastolení islámu. Cizí metody mohou zrodit lidské řády a systémy, avšak nemohou vytvořit naši metodu. Proto je nanejvýš nutné následovat tuto metodu v zájmu ustavení islámu, je třeba následovat učení a řád v každém islámském hnutí.

„A věru tento Korán vede k cestě, jež nejpřímější je, (část koránského verše 17:9; súra Noční cesta – *al-Isrá*).

Kapitola třetí

Vznik muslimské společnosti a její charakteristické rysy

Zvěst islámu, kterou zprostředkoval Posel boží, Muhammad – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – byla posledním článkem v dlouhém řetězu výzev k Bohu ze strany vznešených poslů. Tato výzva měla v průběhu dějin za cíl jedinou věc: zpravit lidské bytosti o tom, že existuje jediný Bůh a skutečný Pán, že se mají podříditi jen Jemu, jedinému a Jeho nejvyšší svrchovanosti tvoření, že by měla být odstraněna nadvláda a panství člověka nad člověkem. Kromě několika lidí tu a tam v průběhu dějin, lidstvo jako takové nikdy neodmítlo princip božskosti a jeho moc nad všehomírem. Spíše chybovalo při vnímání skutečných atributů svého Pána nebo k Němu přiřazovalo jiná božstva. Toto přidružování k Bohu se projevovalo jak ve víře, tak v obřadech nebo v uznávání božské moci jiných subjektů než Boha samého. Všechny tyto aspekty, jeden jako druhý, jsou široké, jímž se lidé vzdalují Božímú náboženství, které jim bylo zprostředkováváno všemi posly. Po působení každého proroka existovalo období, během něhož lidé zvěstovanému náboženství rozuměli, ale jak čas běžel, začali ho odmítat a znovu upadli do stavu džáhilíje, z něhož je zvěst vymanila. Začali znovu žít v souladu s principem širku – jak ve svém přesvědčení, tak praktikování obřadů, jindy zase ve své podřízenosti moci jiných, a někdy se všechny chyby smísily.

V průběhu celých lidských dějin měly výzvy k následování jediného Boha stejnou podstatu. Jejím záměrem byl islám, islám poddaných svému Pánu, kteří se odevzdají do Jeho vůle a vymaní se ze stavu poddanství jiným lidským bytostem ve prospěch poddanství jedinému Bohu, vymaní se ze spárů lidské nadvlády a lidmi vytvořených zákonů, hodnotových systémů a učení, uznají moc a autoritu jediného Boha a budou následovat Jeho zákon ve všech sférách života. Islám Muhammada – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – přišel s tímto záměrem podobně jako zvěstování předešlých poslů. Přišel, aby sdělil lidem, že celý vesmír je pod vládou Boha a člověk, který je součástí vesmíru, se musí podříditi moci, jež organizuje jeho život stejně tak, jako určuje chod vesmíru. Táž Boží autorita, která řídí uspořádání veškerenstva, musí být uznávána i jako správce lidských životů. Člověk by neměl touto metodou pohrdat ve snaze vytvářeti svou vlastní, výjimečnou metodu a oddělené schéma života. Lidé jsou ovládáni pomocí přirozených zákonů z Boží dílny od svého zrození, v průběhu růstu, v otázkách zdraví, nemocí – až po otázky života a smrti. Jsou ovládáni zákony, pocházejícími od Boha, dokonce i v důsledcích svých dobrovolných akcí, jsou prostě bezmocní tváří v tvář univerzálním zákonům. Člověk nemůže zaměňovat Boží zvyklosti v otázce zákonů, které

panují ve vesmíru, za ty, jež zpupně stvořil on sám. Je tudíž nezbytné, aby se vrátil k islámu i ve volných aspektech svého života, v nichž se mu nabízí, že může uplatnit Boží zákon ve všech zákoutích lidského života tak, aby mezi člověkem a celým jsoucnem zavládla harmonie, jak praví pákistánský myslitel a vůdce al-Džamá' a al-islámíja Abú A'lá Maudúdí.

Avšak džáhilíja, která je založena na vládě lidí nad sebou samými a v tom smyslu se uchyluje od vesmírného jsoucna, nutí ke střetu mezi metodou volního aspektu v životě člověka a aspektem jeho přirozenosti. Takové míře nevědomí byli vystaveni všichni poslové, kteří vyzývali k přijetí islámu – víry v jediného Boha. Byl jí vystaven i Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – během své výzvy. Tuto džáhilíji nepředstavovala pouhá „teorie“, někdy vlastně neměla vůbec žádnou teorii. Vždycky spočívala na živoucím pohybu ve společnosti, která se podřizovala vlastnímu vedení, koncepcím, hodnotám, pojmům a pocitům, tradicím a materiálním statkům, jež ji k onomu pohybu nutily. Je to organická společnost, v níž panuje úzká spolupráce, dokonalá loajalita a souhra mezi jejími jednotlivci. Je vždy připravena a schopna – ať už vědomě, či nevědomky – chránit svou existenci, bránit své bytí a likvidovat všechny nebezpečné elementy, které její existenci tak či onak ohrožují.

Kvůli tomu, že džáhilíji nepředstavuje žádná obyčejná „teorie“, nýbrž aktivní společenství tohoto druhu, při jakémkoli pokusu o její odstranění se lidé znovu přimykali k Bohu, což ovšem vylučovalo, aby postupovali pomocí pouhé „teorie“. To je nežádoucí a neúčinné. Džáhilíja ovládá praktický svět a na svou podporu pěstuje aktivní a organizované společenství. V této situaci pouhé teoreticky podložené úsilí bojovat proti ní nemůže mít úspěch. Nemůže se jí ani rovnat, natož ji převyšovat. Má-li být naším záměrem zničit existující řád a nahradit ho řádem novým, který je ve své povaze, metodě i obecných a dílčích aspektech odlišný od převládajícího řádu džáhilíje, pak je nezbytné, aby toto nové společenství vstoupilo na bitevní pole rovněž jako organizované hnutí a semknuté spojenectví lidí. Musí prokázat, že jeho sociální organizace, pouta a vztahy mezi jeho jednotlivci jsou v teoretické i organizační rovině pevnější, než jak je tomu u dnes existujícího systému džáhilíje.

Teoretická základna, na níž stál islám v každém období lidských dějin, spočívá ve svědectví o tom, že „není božstva kromě Boha“, což znamená zasvětit se myšlence, že Bůh – Jemu budiž sláva – představuje jediný princip božství a svrchovanosti nad světem, že On je tvůrcem a vládcem vesmíru. Je třeba věřit mu z celého srdce a celým svým svědomím, modlit se k Němu jedinému a prosadit do životní reality Jeho zákony. Vyznání, že „není božstva kromě Boha“ ve skutečnosti neexistuje a není legislativně platné, pokud se neuplatní v komplexní podobě, která mu propůjčí skutečnou existenci a význam. Na tom závisí právě to, kdo ho vyslovuje, kdo je tedy opravdu muslim a kdo to jen předstírá.

Teoreticky vzato – význam takového rozhodnutí či řešení této základny spočívá v tom, že se životy všech lidí vrátí k Bohu, že se lidé nebudou o ničem

rozhodovat zcela sami, nýbrž budou svá rozhodnutí uskutečňovat na základě Božích nařízení, která se toho týkají. Je třeba, aby tato Boží nařízení znali prostřednictvím jediného zdroje, který jim On seslal – tedy prostřednictvím Posla božího – ať se za něho Bůh modlí a dopřeje mu míru. A to je obsaženo v druhé části muslimského vyznání víry – totiž ve svědectví o tom, že „Muhammad je Posel boží“.

To je ona teoretická základna, jejímž prostřednictvím se realizuje islám a na níž stojí. To ona vytváří celistvou metodu života, protože se uplatňuje ve všech jeho záležitostech. Touto metodou muslim řeší všechny aspekty individuálního i společenského života uvnitř i vně příbytku islámu a to jak ve svých vztazích v rámci muslimské společnosti, tak ve vztazích muslimské společnosti k jiným společnostem.

Avšak islám, jak jsme již konstatovali, se nikdy neformoval v podobě pouhé „teorie“, která by stanovovala formu a přesné meze přesvědčení a kultovní praxe a vše ostatní by ponechávala už jen na jedincích v rámci organické jsoucna, dynamické a reálně existující společnosti džáhilíje, aby se sami rozhodli, jak budou svou religiozitu prožívat a vnímat. Život lidí v takovéto podobě – ať by byli jakkoli početní – nemůže vést ke skutečné existenci islámu, protože jedinci jakožto „vnitřní teoretičtí muslimové“ žijící v organické struktuře džáhilíjské společnosti budou stále nevyhnutelně nuceni vyhovět požadavkům této organické společnosti. Budou se pohybovat – ať už dobrovolně, nebo z donucení, ať už vědomě, či podvědomě – směrem k likvidaci jejich základních životních potřeb, budou její entitu bránit, ačkoli budou podněcovat faktory, které existenci této entity ohrožují a degradují, protože organický živý tvor se z podstaty snaží zhodit se svých povinností, seč může – ať chce, či nikoli. Jedinci z řad „teoretických muslimů“ budou ve skutečnosti stále upevňovat džáhilíjskou společnost, třebaže „teoreticky“ budou vlastně pracovat na její likvidaci. Budou v této entitě stále živými buňkami, působícími na prodloužení její životaschopnosti. Budou vynakládat veškerou iniciativu, vše nejlepší, co v nich je, aby tato džáhilíjská společnost zůstala naživu a sílila, i když ve skutečnosti tak budou spolupracovat na její postupné destrukci, vrcholící na konci času, místo toho, aby se jejich kroky ubíraly směrem k vykořenění džáhilíje a nastolení islámské společnosti.

Není pochyb o tom, že se teoretická základna islámu – totiž víra a učení – už od první chvíle neuskutečňovala v organickém a dynamickém společenství džáhilíjského typu, nýbrž vznikla z odlišného společenství, odděleného a nezávislého na organickém a dynamickém systému džáhilíje, kterou se islám snaží zničit. Osou tohoto nového společenství je nová základna, kterou představuje Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – a po něm všichni ti představitelé islámského vedení, jejichž cílem je přivést lidi zpět k pravé podstatě Boha, Jeho svrchovanosti, Jeho autoritě a Jeho vládě. Každý, kdo vyznává, že není božstva kromě Boha a Muhammad je Posel boží, přetrhává své vztahy loajality ke společnosti džáhilíje, tedy společenství,

z něhož vzešel, i k jejímu vedení, ať už mělo jakoukoli podobu, ať to bylo vedení pohanských kazatelů a věstců, mágů nebo hvězdopřevců, nebo to byla vedení politická, sociální či ekonomická, jako to bylo v případě Qurajšovců. Měl by poskytnout veškerou svou loajalitu novému organickému a dynamickému islámskému společenství a muslimskému vedení.

Tento rozhodující krok se musí uskutečnit od první chvíle, kdy se člověk zasvětil islámu, kdy pronese, že „není božstva kromě Boha a Muhammad je Posel boží“, protože muslimská společnost nemůže vzniknout bez této fáze. Nemůže vzniknout jako pouhá teoretická základna v srdcích jednotlivců, ať jsou jakkoli početní, dokud nevytvoří aktivní, harmonické a spolupracující společenství, mající nezávislý a vlastní charakter, jehož jednotlivé elementy působí jako údy živého lidského těla a pracují na svém formování, prohlubování a rozšiřování, na vlastní obraně proti těm faktorům, které na existenci tohoto společenství útočí. Děje se tak pod vedením, jež je nezávislé na vedení džáhilíjské společnosti, které organizuje a koordinuje své hnutí a svou existenci v zájmu ukotvení, upevnění a rozšíření své islámské existence a v zájmu boje a odporu proti existenci džáhilíje s cílem zničit ji.

A takhle se objevil islám. Takto se objevil v podobě ucelené teoretické základny, která je ovšem všezahrnující. Je v ní obsaženo organické a dynamické společenství, nezávislé na džáhilíjské společnosti a distancující se od ní, a nikoli pouhá „teorie“, prostá této akční existence. Je tudíž možné, aby se islám objevil znovu, ale není cesty k jeho revitalizaci v rámci džáhilíjské společnosti – v jakékoli době a na jakémkoli místě – bez nutného nábožensko-právního výkladu povahy jeho organického a dynamického vzniku.

Když islám – v souladu s výše popsanou teoretickou základnou a metodou – zrodí a uvede v život muslimskou obec a zformuje ji v organickou a dynamickou společnost a jediným poutem této společnosti se stane učení, její nejvyšší cíl pak bude probudit „lidskou humanitu“, rozvinout ji, učinit ji mocnou a silnou a vyvýšit ji jako dominantní faktor nad všechny ostatní aspekty, které lze v lidské bytosti nalézt. V zavádění této zavrhané metody pak vytrvá prostřednictvím všech jejích pravidel, nařízení, zákonů a příkazů.

Některé charakteristiky prý má člověk společné se zvířecími, dokonce s povahou hmoty. To zavedlo do slepé uličky exponenty „vědecké ignorace“, kteří nechápou člověka jinak než jako zvíře svého druhu, nebo dokonce materii jako je každá jiná! Avšak nehledě na charakteristiky, které člověk sdílí se zvířaty a jinými projevy hmoty, člověk je obdařen určitými specifickými rysy, které ho odlišují a vytvářejí z něj výjimečné stvoření. Museli to uzнат dokonce i hlasatelé a stoupenci „vědecké ignorace“, když je k tomu přivedly důkazy jejich vlastního vědeckého pozorování, ale přesto jejich přiznání tohoto faktu není ani upřímné, ani jednoznačné. V jejich čele stojí Julian Huxley, představitel tzv. „nových darwinistů“.

Mezi realistickými překrásnými výsledky islámské metody bylo v této souvislosti vytvoření islámské společnosti provázané pouze vírou a učením –

místo toho, aby byla propojena na základě rodu, příslušnosti k území, barvy pleti, jazyka a hnusných regionálních nebo národních zájmů. Místo zdůrazňování těchto rysů, které jsou společné člověku i zvířeti, islám prosadil autentické lidské kvality člověka. Výsledkem této překrásné realistické metody je muslimská společnost, otevřená všem národnostem, národům a pospolitostem, příslušníkům všech barev pleti a jazyků, aniž by jim tyto odporné animální rysy byly na obtíž. Všechny dosavadní rysy člověka vpluly do tohoto prostředí, smísily se v něm a v poměrně krátké době daly vzniknout organické velkolepé struktuře. Tento zvláštní, homogenní a harmonický útvar pak vytvořil skvělou a obrovskou civilizaci, která v sobě zahrnovala esenci veškeré lidské energie, všech schopností, myšlenek a vědění své doby, již rozprostřela po celém světě, nehledě na obtížnost cestování a omezenost tehdejších komunikačních prostředků.

V této velkolepé islámské společnosti se spolu setkali Arabové, Peršané, Syřané, Egyptané, Maročané, Turci, Číňané, Indové, Římané, Řekové, Indonésané nebo Afričané a příslušníci dalších národů a ras. Jejich různé vlastnosti se sjednotily a propojily v harmonické a dělné budování islámské společnosti a islámské civilizace, která nebyla původně „arabská“, nýbrž byla vždy „islámská“, nebyla původně založena na národní či kmenové příslušnosti, nýbrž vždy výhradně na učení o společenství ve víře.

Ti všichni se shromáždili na stejném základě rovnosti a svázání poutem lásky, s dychtivým pocitem splnit jediný cíl. Vyvinuli maximální úsilí a projevíli nejlepší schopnost svých etnik a poskytli esenci svých osobních, národních a historických zkušeností po výstavbu této jedné společnosti, k níž všichni patřili na základě principu rovnosti a v níž jejich společné pouto vzniklo prostřednictvím společného vztahu k jedinému Pánu. V takovém společenství se jejich humanita rozvinula bez jakýchkoli překážek. Toho dosud nedosáhlo žádné jiné společenství lidí v průběhu dějin!

Nejslavnějším lidským společenstvím v dějinách starověku bylo římské impérium, které v sobě skutečně zahrnovalo lidi různých etnik, jazyků, barev pleti a kulturních propojení, Avšak toto vše nebylo založeno na „poutu lidskosti“ a nejvyšší jednotící hodnotou mezi nimi nebylo učení o jediném Bohu. Jejich společenství bylo založeno jednak na třídním systému, na základě třídy „vznešených“ a třídy „otroků“ po celé říši, jednak šlo o rasistické společenství, založené – obecně vzato – na nadvládě římského etnika a zotročení ostatních etnik. Proto také nemohlo dosáhnout takové výše, již dosáhlo společenství islámské a nevytvořilo takové plody, jaké uzrály v islámské společnosti.

Také v moderní době se objevily různé společnosti. Vezměme například britské impérium. Bylo to s ním jako s římským impériem, jehož bylo dědicem. Bylo založeno na národních a vykořisťovatelských hodnotách. Anglický národ měl v rukou moc a vykořisťoval kolonie, které jeho říše zahrnovala. Podobě je tomu v případě všech evropských říší. Španělsko a Portugalsko ve své době a

rovněž francouzská říše – všechny si byly rovny v odporném útlaku! Komunismus chtěl založit nový typ společnosti, který by překonal překážky etnicity, národnosti, území, rasy a barvy pleti, ale nezaložil ho na obecné „lidskosti“, nýbrž na „třídní základně“. Komunistická společnost se stala druhou stranou té římské; v té první měli výjimečné postavení „vznešení“ a zde zase třída ubožáků (proletariát). Průvodním pocitem této třídy je pocit nenávisti vůči jiným třídám. Taková egoistická a pomstychtivá společnost může vyvolávat jen ty nejnižší vlastnosti, jež v lidské bytosti vězí. Vlastní základ chování takové společnosti spočívá na pouhém zdůraznění zvířecích rysů a umožnění jejich rozvoje, protože základními potřebami člověka se tu míní potrava, přístřeší a pohlavní styk (což jsou vlastně prvotní zvířecí potřeby), protože celá lidská historie je prý pouhým bojem o potravu!!!

Islám nabízí jedinou Božskou metodu, jež odhaluje nejvznešenější lidské rysy, které rozvíjí a zdůrazňuje v zájmu budování lidské společnosti. Islám v tomto smyslu zůstal jedinečným náboženstvím dneška. Ti, kteří se odklonili od této metody, požadují metodu jinou, ať už by byla založena na jakékoli základně – na nacionalismu, etnicitě, příslušnosti k území nebo třídě. Stoupenci podobných pokleslých teorií jsou skutečnými nepřáteli lidstva! Jsou to ti, kdo si nepřejí, aby člověk rozvíjel v tomto vesmíru své vznešené rysy, které mu vštípil Bůh, ani si nepřejí vidět lidskou společnost, která těžší z harmonického propojení všech svých schopností, zkušeností a charakteristik, jež se rozvinuly mezi různými lidskými rasami. Jsou to ti, o nichž Bůh – Jemu budiž sláva – takto promlouvá:

„Rci: 'Mám vás zpravit o těch, kdož největší ztrátu ve skutcích svých utrpěli, o těch, jichž úsilí v životě pozemském zbloudilo, ač se domnívají, že dobré učinili? To jsou ti, kdož neuvěřili v Pána svého znamení a v setkání s Ním. Marné byly jejich skutky a nebudou u nás nic vážit v den zmrtvýchvstání. Toto odměnou bude jejich; peklo za to, že neuvěřili a že se posmívají znamením i poslům Mým.'“ (Korán 18:103-106, súra Jeskyně – *al-Kahf*)

A veliký Bůh je pravdomluvný.

Kapitola čtvrtá

Džihád za Boha

Velký učenec Ibn al-Qajjim ve své knize Zád al-Ma'ád v kapitole s názvem „Prorokovo nakládání s bezvěrci a pokrytci od počátku jeho zvěstování až do chvíle, kdy ho Bůh všemohoucí, a On je veliký, pozval k sobě“, sumarizoval podstatu islámského džihádu.

„První zjevení, které Bůh seslal Prorokovi – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – mu nařizovalo, aby recitoval ve jménu Pána svého, který stvořil... To byl počátek Muhammadovy prorocké mise. Pak mu poručil, aby recitoval zjevení ve své duši. Varoval ho a zpravil ho svým výrokem 'recituj'. Potom mu Bůh seslal: 'Ó ty, kdo jsi zahalen do svého pláště, vstaň a varuj!' Později Bůh nařídil, aby varoval příbuzné svého rodu, potom svůj kmen a všechny Araby z jeho okolí, pak všechny obyvatele Arábie a nakonec celé lidstvo. Po deset let od počátku této výzvy Muhammad svolával lid k Bohu – Jemu budiž sláva – prostřednictvím výzvy – bez boje nebo vymáhání daně z hlavy. A bylo mu nařizováno, aby se stranil nepřátel a uplatňoval trpělivost a snášenlivost. Pak mu bylo nařizováno, aby uskutečnil hidžru, a později mu bylo nařizováno, aby zahájil boj. Pak mu Bůh – Jemu budiž sláva – nařídil, aby bojoval proti těm, kdo se proti němu staví, a aby se vyhnul sporu s těmi, kteří se ho straní a nebojují s ním. Později mu nařídil, aby bojoval s modloslužebníky, dokud nebude náboženství plně patřit Bohu. Když bylo zjeveno nařízení ohledně vedení džihádu, bezvěrci byli rozděleni do tří kategorií: a) ti, s nimiž byla vyhlášena dohoda o příměří; b) ti, s nimiž byli muslimové ve válce a c) chráněnci.

Bylo mu nařizováno, že pokud bezvěrci, s nimiž měl smlouvu o příměří nebo dohodu o ochraně, splní své povinnosti, má také on splnit články dotyčné smlouvy, ale když se bude obávat, že tito články smlouvy poruší, měl by je upozornit, že smlouvu porušili, a teprve potom s nimi přerušit smluvní závazky a bojovat s nimi. Když byla zjevena súra Pokání, byly popsány podrobnosti nakládání se všemi třemi typy bezvěrců. Bůh také nařídil, že válka se má vést proti nepřátelům z řad lidí Knihy, dokud nezačnou platit daň z hlavy nebo nepřijmou islám. Pokud se týče džihádu proti modloslužebníkům a pokrytcům, pak v této súře bylo nařizováno, že džihád se má proti nim vést nesmlouvavě a se vší rozhodností. Prorok – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – uskutečňoval proti bezvěrcům džihád mečem a jazykem a proti pokrytcům džihád jazykem a silou argumentů. Ve stejné súře bylo nařizováno, aby se smlouvami s bezvěrci už necítil být vázán a vypověděl jim je. V tom smyslu lidé, s nimiž podepsal smlouvy, byli rozděleni do tří kategorií: a) ti, kteří smlouvu porušili a nedodrželi ji a proti nimž byl nucen vytáhnout do boje a porazit je; b) ti, s nimiž

byla uzavřena dočasná dohoda, nikdy tuto dohodu neporušili, ani se proti ní nepostavili, Bůh – Jemuž budiž sláva – v těchto případech nařídil, aby jejich smlouvy byly muslimy dodrženy do ukončení termínu jejich platnosti; c) ti, s nimiž nebyla ani smlouva, ani nebojovali proti Prorokovi – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – nebo ti, s nimiž platila volná smlouva. Pokud jde o tyto, bylo nařízeno, aby jim byl poskytnut odklad na dobu čtyř měsíců. Teprve po jejím uplynutí, pokud se nerozmysleli, byli považováni za otevřené nepřátele a vedl se proti nim boj. Ti, kdo porušili smlouvu, byli zabiti a ti, kdo neměli s muslimy smlouvu nebo ji měli časově omezenou na dobu určitou, dostali ony čtyři měsíce na rozmyšlenou a dohody se ze strany muslimů dodržovaly až do dne, kdy se smlouva měla vypovědět či ukončit. Všichni lidé přijali islám a odvrhli bezvěrectví ještě dřív, než lhůta vypršela, a na chráněnce z řad bezvěrců byla uvalena daň z hlavy. A tak se po zjevení súry *Bará'a* (Pokání) situace vůči bezvěrcům stabilizovala a tito byli rozděleni do tří skupin: na ty, proti nimž se vede válka, lidi smlouvy a chráněnce. Lidé smlouvy a příměří se případně stávali muslimy, takže zbyly dva typy – lidé války a chráněnci. Ti, kdo proti Němu vedli boj, se Ho vždy báli. Nyní se všichni lidé na zemi dělí na tři druhy: První jsou muslimové, kteří v Něho věří, druzí jsou ti, s nimiž On je v míru a třetí jsou ti ustrašenci, kteří s Ním vedou válku. Pokud jde o pokrytce, Bůh nařídil Poslu – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – aby přijal jejich zjevnost a otevřenost, nechal jejich skryté záměry na Jeho řešení a uskutečnil proti nim džihád silou poznání a argumentů. Bylo mu nařízeno, aby se jim postavil se vši tvrdostí a naléhavě promlouval k jejich duším, aby se nemodlil na jejich pohřbech ani jejich hrobech, aby pro ně u Něho nežádal o odpuštění, protože Bůh jim věru neodpustí. To byla tedy praxe Prorokova – ať se Bůh za něho modlí a dopřeje mu míru – vůči jeho nepřátelům z řad bezvěrců a pokrytců.“

V tomto Ibn al-Qajjimově výborném souhrnu nacházíme popis stupňů islámského džihádu se všemi autentickými a hlubokými rysy dynamické metody tohoto náboženství, nad nimiž bychom se měli dlouze a hluboce zamyslet. Zde se omezíme na několik obecných vysvětlujících poznámek.

První charakteristický rys spočívá především v tom, že metoda tohoto náboženství je velice praktická. Toto hnutí bere lidi takové, jací opravdu jsou, a užívá prostředky, které jsou v souladu s praktickými podmínkami. Jelikož hnutí přichází do konfliktu s doktrinní a koncepční džáhilíji, v níž existují reálné a činné společenské řády, o něž opírají svou materiální moc režimy, a protože islámské hnutí je s celou touto realitou konfrontováno, čelí jí výzvou a vysvětlováním o nápravě doktrinních hodnot a koncepcí. Čelí jí ovšem také silou a džihádem v zájmu zničení řádů a režimů, vybudovaných na své doktríně. Islámské hnutí musí uplatňovat rozličné metody, které by džáhilíji konfrontovaly. Užívá metod vštěpování rituální praxe a mírného přesvědčování v zájmu nápravy myšlenek, přesvědčení a koncepcí a užívá rovněž fyzické síly a džihádu, aby odstranilo moc džáhilíjského řádu, který lidem znemožňuje

reformovat své náboženské přesvědčení, používá útlaku, aby je donutil podřídít se jeho zpuchřelému systému, a nutí je sloužit zájmům lidských pánů, místo toho, aby sloužili Jemu, Pánu velikému a Jedinému. Toto hnutí se při konfrontaci s materialistickou mocí neomezuje jen na výzvu a zprávu o jedinství Boha, ale neuznává ani výhradně fyzických donucovacích prostředků, aby změnilo vědomí a myšlení lidí. Oba dané principy jsou při uplatňování metody tohoto náboženství stejně důležité. Jejich záměrem je vymanit lidi z otročení pro jiné lidi a podřídít je službě pouze jedinému Bohu.

Druhý charakteristický rys tohoto náboženství spočívá v tom, že jde o realistické a dynamické hnutí, které se ubírá kupředu po etapách a každá z nich vytváří kompenzační prostředky v souladu s reálnými potřebami. Každá etapa plynule přechází v etapu, která ji následuje. Nesetkává se s realitou v podobě pouhých teorií, ani pomocí zkosnatělých prostředků. Ti, kdo rádi vedou řeči o koránských textech, a stačí jim to jako dostatečná metoda sebeobětování v džihádu, nerozeznávají v nich tento specifický rys, nechápou povahu etap, jimiž tato metoda prošla, a necítí vztah různých textů ke každé etapě. Ti, kdo toto činí, nebezpečně si zahrávají, neboť odívají metodu tohoto náboženství do roucha, které je přivede na cestu bludu. Vztahují totiž tyto texty, zjevené při různých příležitostech, ke konečným principům a normám. To proto, že každý z těchto textů vidí jako text konečný, jako kdyby měl představovat závěrečná pravidla tohoto náboženství, po nichž už nemůže dojít k nápravě návratem k původnímu učení. A tak, když hovoří o džihádu, vyjadřují se poráženecky pod tlakem zoufalé reality a vykládají o sobě, že jsou dobří muslimové, ačkoli jim z islámu nezbylo už nic jiného než to heslo, že „islám vede džihád jen jako obrannou válku“! Domnívají se, že pro toto náboženství vykonali nějaké dobro, když ho zbavili jeho metody, jejímž smyslem je odstranit všechny tyrany, co jich na světě je, shromáždit všechny lidi k víře v jediného Boha a vymanit je ze stavu otročení pro jiné ve prospěch oddanosti vůči Pánu otroků. Nikoli ovšem donucováním lidí, aby toto učení přijali, nýbrž vytvořením očištěného prostředí, v němž tito dostanou svobodu volby přijmout učení poté, kdy budou zničeny vládnoucí politické systémy, nebo budou drceny tak dlouho, dokud nepřistoupí na platbu daně z hlavy, neuznají svou kapitulaci a dokud se jejich masy v novém prostředí nevyrovnejší s učení islámu, ať už ho přijmou, či nepřijmou se všemi jeho svobodami.

Třetí rys spočívá v tom, že obnovení zdrojů, kterých progresivní hnutí užívá, nevymaňují toto náboženství z jeho nových základních principů a zamýšlených cílů. Od prvního dne, kdy Posel boží – ať mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – oslovil blízké příbuzné, Qurajšovce, nebo všechny Araby, případně celé lidstvo, jeho princip byl jeden a tentýž. Všechny je požádal, aby se přiklonili k jedinému cíli a tím bylo upřímné podřízení se Bohu. Požádal je, aby se vymanili z otroctví lidských bytostí. Ohledně tohoto principu nepřipouštěl žádný kompromis nebo smlouvání. Aby bylo dosaženo tohoto záměru, muselo se postupovat podle

promyšleného plánu, který měl několik stádií a každé z nich mělo své nově se objevující prostředky, jak jsme to popsali výše.

Čtvrtý rys spočívá v tom, že islám poskytuje zákonný základ pro vztahy mezi muslimskou společností a všemi ostatními společnostmi, jak to zřetelně vyplývá ze znamenitého výkladu v knize Zád al-Ma'ád, který jsme citovali. Tato právní formulace je založena na principu, že islám – tedy podřízení se Bohu – je univerzální prazáklad, který musí přijmout celé lidstvo nebo s ním alespoň smířit. Žádný politický systém ani materiální moc nesmějí klást na cestu výzvy k Bohu překážky. Každý jedinec by měl mít volnost ji přijmout nebo odmítnout na základě naprosto svobodné vůle. Ale nesmí jí klást odpor nebo proti ní bojovat! Když tak někdo činí, je povinností islámu bojovat proti němu, dokud není zabit, nebo dokud nevyhlásí, že se poddává.

Když pisatelé s defétistickou mentalitou referují o „džihádu v islámu“, snažíce se islám zbavit tohoto „obvinění“, směšují a zaměňují dvě věci: Metodu tohoto náboženství spočívající v koránském textu, kde se jen odsuzuje nenávist vůči islámskému učení, a jeho metodu ohledně zničení všech politických hmotných sil, které stojí mezi lidmi a islámem, nutí lidi, aby se podřizovali jiným lidem, a brání jim, aby se podřídili moci jediného Boha. Tyto dva principy nemají žádný vzájemný vztah, ani tu není prostor pro jejich směšování. Přesto ovšem lidé poraženeckého smýšlení oba aspekty směšují a snaží se omezit džihád na to, co se dnes nazývá „obrannou válkou“. Džihád v islámu ovšem nemá žádný vztah k modernímu vojenství nebo válčení – ať už se to týká jeho příčin, nebo způsobů, jakými je veden. Příčiny a motivy islámského džihádu je třeba hledat v samé podstatě islámu a jeho roli na této zemi, v jeho vysokých cílech, které mu vštípil Bůh a pro jejichž uplatnění určil tohoto Posla, jehož učinil pečeti proroků a pověřil tímto posláním, které označil za poslední.

Toto náboženství je všeobecnou deklarácí osvobození člověka na zemi z poddanství jiným lidem a také ze stavu otroctví. Je to deklarace o totalitě jediného Boha – Jemu budiž sláva – o tom, že On je Pánem veškerenstva! Smyslem deklarace o svrchovanosti Boha nad veškerenstvem je všeobecná revoluce proti vládě lidí ve všech jejích podobách, formách, systémech a poměrech, které jsou založeny na koncepci vlády člověka, jinými slovy – na moci, kdy lidé vztahují výsadní Boží vlastnosti a pravomoci na sebe sama. Jakýkoli systém, v němž jsou rozhodnutí vztahována k lidským bytostem a v němž jsou zdroje moci lidské povahy, tyto lidské bytosti zbožšťuje, protože určuje za pány a vládce jedny lidí nad druhými, a nikoli Boha. Tato deklarace znamená, že uzurpovaná Boží moc se má vrátit Jemu samému a že uzurpátoři mají být svrženi. Míní se jimi ti, kdo vládnou lidem pomocí zákonů, které sami vymysleli, a tak se vyzdvihují do role vládců, zatímco ostatním přisuzují místo otroků. Krátce řečeno – tato deklarace znamená zničení království lidí a nastolení Božího království na zemi. Slova Koránu v té věci praví:

„On je ten, kdo je Bohem na nebesích i Bohem na zemi, a On moudrý je a vševedoucí.“ (Korán 43:84; súra Zlaté ozdoby – *az-Zachruf*)

„... rozhodnutí náleží jedině Bohu a On poručil, abyste neuctívali nikoho kromě Něho...“ (Korán 12:40; súra Josef – *Júsuf*)

„Rci: 'Vlastníci písma! Pojd'te ke slovu rovnému pro vás i pro nás a shodněme se, že nebudeme sloužit nikomu leč Bohu a nebudeme k Němu nic přidružovat a že si nebude brát jeden druhého za pána místo Boha!' Obrátí-li se však zády, pak jim řekněte: 'Dovvědčte, že my jsme do vůle Boží odevzdáni!'“ (Korán 3:64; súra Rod 'Imránův – *Ál 'Imrán*)

Způsob nastolení Božího království na zemi nespočívá v tom, že někteří zasvěcení lidé – náboženští představitelé – budou zplnomocněni k vládě, jak se to stalo v případě moci církve, nebo že někteří muži hovoří jménem božstev, jak to známe v tzv. „teokracii“ nebo posvátné božské vládě. Nastolit Boží vládu znamená, že bude uplatněn Boží zákon a řešení všech záležitostí se bude dít v souladu s ním.

Nastolení Božího království na zemi, odstranění království lidského, odebrání moci z rukou usurpátora a její předání jedinému Bohu, výlučné prosazení Božího zákona a odstranění člověkem vytvořených zákonů nemůže být uskutečněno pouze prostřednictvím přesvědčování a deklarací. Ti mocní, kteří si uzurpovali Boží moc, se jí rozhodně nevzdají kvůli pouhému pietistickému přesvědčování. Kdyby tomu tak bylo, úkol nastolit Boží náboženství na zemi by byl pro proroky velmi snadný. Je to však v rozporu s tím, co nám říkají dějiny proroků – modlitby a mír Boží budiž s nimi – a dějiny tohoto náboženství po celé generace.

Všeobecná deklarace osvobození člověka na zemi od každé moci s výjimkou té Boží a deklarace o tom, že moc patří Jemu jedinému a svrchovanost nad všehomírem náleží jen Jemu, nebyla negativním teoretickým a filozofickým prohlášením. Je to dynamická, realistická a pozitivní zvěst s výhledem na její uplatnění prostřednictvím šarí'y, která vymaní lidi z jejich poddanství vůči jiným lidem a zapojí je do služeb jediného Boha, jemuž není nikdo roven. Není pochyb, že toho nemůže být dosaženo, dokud se nepoužije obojí – spolu s přesvědčováním i hnutí. Je tomu tak proto, že v každé specifické situaci jsou potřebné specifické prostředky.

Lidská realita – včera, dnes i zítra – je konfrontována s tímto náboženstvím, jakožto všeobecnou deklarací osvobození člověka na zemi od vší moci, vyjma té Boží. Čelí mu koncepčními věroučnými překážkami, materiálními překážkami i překážkami politického, sociálního, ekonomického, rasového a třídního rázu. Kromě toho se mu kladou překážky v podobě úchylkářských doktrín a prohnílených koncepcí. Ty se vzájemně mísí a působí velice komplikovaným způsobem.

Jestliže je sféra přesvědčování konfrontována s doktrínami a koncepcemi, pak hnutí čelí jiným materiálním překážkám. Nejpodstatnější z nich je politická moc, spočívající na souhrnu hospodářských, ideologických, rasových, třídních,

sociálních a ekonomických faktorů, jež jsou vzájemně propojeny. A tak oba faktory – přesvědčování a hnutí – jsou konfrontovány s „lidskou realitou“ v celé její komplexnosti. Proto, aby se lidstvo vymanilo zpod lidské nadvlády na zemi, je nezbytné, aby tyto dvě metody fungovaly ve vzájemném souladu. To je velmi významný bod, který jistě není třeba znovu rozebírat.

Toto náboženství není pouhou deklarací o osvobození Arabů, ani zvěstí, která by byla určena jen Arabům! Jeho předmětem je člověk, druh, zvaný „člověk“, a jeho sférou působnosti je země, celá „země“. Bůh – Jemu budiž sláva – není jen Pánem Arabů, ani se neomezuje jen na ty, kdo vyznávají islám. Bůh je tvůrce veškerenstva a toto náboženství chce, aby se celý svět navrátil ke svému Pánu a zbavil se podřízenosti vůči komukoli jinému než Jemu samému. Z pohledu islámu největší poroba následuje poté, kdy lidé přijmou zákony stvořené člověkem, zatímco v islámu je poddanost vyhrazena pouze jedinému Bohu. Každý, kdo se podřizuje někomu jinému než Bohu, stojí v tomto smyslu vně Božího náboženství, třebaže prohlašuje, že toto náboženství vyznává a vykonává obřady. Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – jasně prohlásil, že podřizování se zákonům a právním předpisům je forma uctívání, a připomíná, jak se židé a křesťané stali modloslužebníky, když se protivili tomu, co jim bylo nařízeno – totiž že mají uctívat jediného Boha.

At-Tirmidhí se odvolává na autoritu 'Adí Ibn Hátima – ať je s ním Bůh spokojen – který dosvědčuje, že když k němu pronikla Poslova zvěst, uprchl do Sýrie, když předtím přijal v době džáhilije křesťanství. Jeho sestra a další lidé z jeho kmene padli do zajetí. Posel – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – se k jeho sestře zachoval laskavě a zahrnul ji dary. Vrátila se zpět ke svému bratru, přesvědčila ho, aby přijal islám, a vyzvala ho, aby navštívil Posla – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru. 'Adí s tím souhlasil. Když lidé viděli, že se odebírá do Medíny, hovořili o tom s obavami. Když vstoupil k Poslu – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – měl, tedy 'Adí, na prsou stříbrný kříž. Prorok – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – zarecitoval tento verš zjeveného slova: „A vzali si (lidé Knihy) učence své a mnichy své za Pány vedle Boha...“ (Korán 9:31; súra Pokání – *al-Tawba*). 'Adí uvádí: „Řekl jsem: 'Oni se nedomní ke svým kněžím.' Posel boží odvětil: 'Ale ano! Kněží a rabíni jim zakazují povolené a povolují zapovězené a oni je následují a poslouchají. Což to není projev jejich uctívání?'“

Z vysvětlení výše zmíněného verše Poslem božím – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – jasně vyplývá, že podřízení se zákonům a právním stanoviskům je druh uctívání a každý, kdo tak činí, musí být chápán jako někdo, kdo stojí vně tohoto náboženství. Tento způsob činí některé lidi pány nad jinými, zatímco toto náboženství nabízí zrušení takové praxe a vyhlašuje, že všichni lidé na zemi by se měli osvobodit od poroby a nesloužit jinému než Bohu samému.

Jestliže současný život společnosti je shledáván v rozporu s touto deklarací svobody, pak na islámu je, aby se rozprostřel po zemi a zničil realitu, která se

všeobecné deklaraci protiví, a to společným úsilím v podobě přesvědčování a hnutí, a aby se tvrdě střetl se všemi politickými silami, které nutí lidi, aby se pokořili jim, zatímco se nekoří Bohu. Jejich příkazy jsou zjevně v rozporu s nařízeními Božími a brání lidem svobodně naslouchat výkladu o víře a přijmout učení. Po zničení tyranské moci, ať už je projevuje pouze politicky, nebo ve formě rasových či třídních rozdílů, islám nastolí nový sociální, ekonomický a politický řád, který dovolí, aby se osvobozené hnutí uplatnilo skutečně plnohodnotně.

Není záměrem islámu vnucovat lidem své přesvědčení, avšak islám není pouhé „učení“. Jak jsme již uvedli, islám je všeobecná deklarace o osvobození člověka od poroby jinými lidmi. Proto od samého počátku usiluje o odstranění všech zřízení a vlád, které jsou založeny na ovládnutí člověka člověkem a na zotročování jedné lidské bytosti jinou. Když islám vymaňuje lidi z tohoto politického útlaku, nabízí jim svou duchovní zvěst a apeluje přitom na jejich duše a rozum, poskytuje jim naprostou svobodu výběru v tom, zda chtějí, nebo nechtějí jeho učení přijmout. Význam této zkušenosti ovšem neznámá, že svá přání a představy mohou učinit svými božstvy nebo že si mohou zvolit setrvání v poddanosti vůči lidským bytostem, uznávající panství některých lidí nad jinými za správné, namísto úcty k svrchovanosti Boha. Má-li být na zemi uplatněn smysluplný řád moci, musí být založen výhradně na základně odevzdanosti Bohu a odvozování zákonů pouze od Něho, jediného. Teprve když je jedinec pod ochranou tohoto obecného řádu, pak ať si vyznává, co vyznávat chce! Pouze tak může „náboženství“ patřit Bohu. Slovo „náboženství“ je totiž komplexnější pojem než „učení“. Náboženství je metoda a řád, který ovládá život. V islámu se opírá o učení, ale všeobecně je komplexnější než učení. Ale v islámu se rozličné skupiny podřizují obecné metodě, která je založena na podřízenosti jedinému Bohu, i kdyby některá z těchto společenství nevyznávala učení islámu.

Každý, kdo trochu pokročilejším způsobem chápe povahu tohoto náboženství, rovněž snadno pochopí nevyhnutelnost dynamického vystoupení islámu v podobě džihádu mečem, který se má uplatnit kromě přesvědčovacího džihádu, a následně pochopí, že islám není „obranné hnutí“ v úzkém smyslu, jak se interpretuje dnes. Toto úzké pojetí a termín „obranná válka“ jsou islámu připisovány těmi, kdo jsou poráženi pod tlakem okolností a vystavováni lstivým útokům orientalistů, kteří hnutí islámského džihádu vykreslují jako prostředek, který odjakživa sloužil jen k obraně. Bylo to však hnutí, jež mělo vypuknout, aby nastolilo pro lidstvo skutečnou svobodu s využitím zdrojů v souladu s aktuální situací. Mělo své určité etapy, přičemž v každé z nich užívalo určitých prostředků.

Kdybychom trvali na pojetí džihádu jako defenzivního hnutí, pak bychom museli změnit význam slova „obrana“ a mínit jím „obranu člověka“ samého proti všem faktorům, které omezují jeho svobodu a komplikují jeho osvobození. Tyto faktory na sebe berou podobu principů a koncepcí, jsou ztělesněny

v politických systémech, založených na ekonomických, třídních nebo rasových rozdílech a překážkách, jež vládly na zemi, když islám vznikl, a jejichž různé podoby ovládají soudobou džáhilíji.

Jestliže vezmeme v úvahu tento široký význam pojmu „obrana“, porozumíme i skutečným příčinám toho, že islám na zemi vyvstal v podobě džihádu, ba i jeho vlastní podstatě. Ta spočívá v zjištění, že jde o všeobecnou deklaraci osvobození člověka od poroby, nastolení moci Boha a Jeho panství nad veškerenstvím, odstranění království lidské arogance a uplatnění království Božího zákona v lidském světě.

Pokud jde o pokus o vysvětlení a ospravedlnění koncepce islámského džihádu v užším slova smyslu dnešního pojetí obranné války a ty, kdož se svým výzkumem snaží dokázat, že všechny války, které muslimové vedli jako džihád, byly vedeny výhradně na obranu jejich muslimské „vlasti“ proti agresím sousedů – a někteří z nich dokonce považují za vlast islámu jen Arabský poloostrov – pak je to pokus, jehož strůjci naprosto nepochopili pravou povahu tohoto náboženství a podstatu role, pro niž bylo sesláno na zemi. Takový pokus je jen důsledek poráženeckého myšlení pod tlakem současných podmínek a útoků věrolomných orientalistů na islámský džihád.

Cožpak může někdo říci, že kdyby si Abú Bakr, 'Umar nebo 'Uthmán – ať je Bůh s nimi spokojen – byli jisti, že se Byzantinci a Peršané nechystají napadnout Arabský poloostrov, nesnažili by se přesto šířit zvěst islámu po celém světě? Jak se mohl islám rozšířit, když výzva k jeho následování čelila takovým materiálními překážkami jako je politický systém státu a společenský řád založený na rasismu, třídních a hospodářských rozdílech, vycházejících z rasistických a třídních ideových základů, které chránila materiální moc dotyčného státu?

Bylo by naivní, kdyby si člověk představoval, že výzva k osvobození „člověka“, rozuměj druhu „člověk“, na celé „zemi“ se zastaví před těmito překážkami a bude se proti nim vést džihád pomocí kázání a výkladu zvěsti. Islám se vskutku snaží šířit zvěst jazykem a výkladem Písma tam, kde panuje svoboda slova a kde jsou lidé osvobozeni od všech těch vlivů. Vždyť Písmo praví: „Není donucování v náboženství.“ Ale tam, kde mu v cestě stojí výše zmíněné překážky a neblahé vlivy, nemá na vybranou a musí je nejprve odstranit silou, aby mohl oslovit srdce a mysl člověka, který tak bude zbaven okovů.

Džihád je nutný pro úspěch výzvy. Jelikož předmětem islámské zvěsti je skutečně vážně míněná deklarace o osvobození člověka, která je konfrontována se skutečnou realitou prosazovanou pomocí efektivních prostředků ve všech ohledech, nemůže se spokojit s filozofickými či teoretickými traktáty. Vždyť není podstatné, zda vlast islámu, nebo – řečeno skutečně správným islámským slovníkem – „příbytek islámu“, se právě nachází v podmínkách míru, nebo je ohrožena svými sousedy. Když se islám snaží o nastolení míru, jeho cílem není jen nějaký laciný mír, který předpokládá, že bezpečnou má zůstat pouze ta část

země, na níž žijí vyznavači islámu. Mír, který požaduje, znamená, že veškeré projevy náboženství budou patřit jen Bohu, že bude zajištěna podřízenost všech lidí Jemu samému a že jedni už nebudou moci být pány nad jinými. Poučení je v poslední z etap, jimiž prošlo hnutí džihádu v islámu z rozkazu Božího, nikoli v prvních dnech výzvy nebo ve střední etapě. Skončily, a – jak praví imám Ibn al-Qajjim – „... po zjevení súry *Bará'a* byli bezvěrci rozděleni do tří skupin: ti, proti nimž se vede válka, lidé smlouvy a chráněnci. Lidé smlouvy se případně stávali muslimy, takže zbyly dva typy – lidé války a chráněnci. Ti, kdož proti němu vedli boj, se ho vždy báli. Nyní se všichni lidé na zemi dělí na tři druhy: První jsou muslimové, kteří v Něho věří, druzí jsou ti, s nimiž On je v míru (a jak víme z výše citovaného textu, jsou to oni chráněnci) a třetí jsou ti ustrašenci, kteří s Ním vedou válku.“

To jsou logické postoje shodné s charakterem tohoto náboženství a jeho cíli, a nikoli ty postoje, jaké projevují lidé, kteří jsou v defenzivě vůči současné realitě a útokům zákeřných orientalistů. Bůh muslimy odrazil od boje, když dleli v Mekce, i v raném období po jejich odchodu do Medíny, a řekl jim: „Spusťte své ruce, dodržujte modlitbu a plaťte almužnu.“ (Korán 4:77; súra *Ženy – an-Nisá'*) Teprve poté jim zvěstoval boj. Bylo jim řečeno: „A těm, kdož chtějí, je dovoleno, aby bojovali kvůli tomu, že jim bylo ukřivděno. A Bůh věru je schopen poskytnout jim pomoc, těm, kdož byli bezprávně vyhnáni ze svých domovů jedině proto, že říkali: 'Pánem naším je Bůh.' A kdyby byl Bůh nezahnal jedny lidi druhými, věru by byly bývaly zničeny poustevny, kostely, modlitebny a místa klanění, v nichž hojně je vzpomínáno jména Božího. – A Bůh vskutku pomůže těm, kdož pomáhají Jemu – a Bůh věru je silný, mocný. On pomůže těm, kteří – když jsme je upevnili na zemi – dodržují modlitbu a dávají almužnu a nařizují vhodné a zakazují zavrženíhodné. A Bohu patří konečné rozhodnutí o věcech všech.“ (Korán 22:39-41; súra *Pouť – al-Hadždž*)

Potom Bůh muslimům nařídil, aby bojovali proti těm, kteří s nimi bojují, ačkoli oni sami s nimi nebojovali: „A bojujte na stezce Boží proti těm, kdož bojují proti vám.“ (Korán 2:190; súra *Kráva – al-Baqara*) Potom jim nařídil boj proti všem druhům modloslužebníků a bylo jim řečeno: „... bojujte proti nevěřícím jako jeden muž, tak jako oni bojují proti vám jako jeden muž.“ (Korán 9:36; súra *Pokání – at-Tawba*) A bylo jim řečeno: „Bojujte proti těm, kdož nevěří v Boha a v den poslední a nezakazují to, co zakázal Bůh a Jeho posel a kteří neuctívají náboženské pravdy, a těch, kterým se dostalo Písma – dokud nedají poplatek přímo vlastní rukou, jsouce poníženi.“ (Korán 9:29; súra *Pokání – at-Tawba*) Podle výkladu imáma Ibn al-Qajjima byl tedy muslimům boj nejprve zapovězen, teprve později jim bylo zvěstováno, aby bojovali – nejprve proti tomu, kdo je napadne, ale potom proti všem modloslužebníkům.

Serióznost koránských textů ohledně džihádu a vážnost prorockých tradic, které se k němu váží, stejně jako vážnost džihádových příběhů a faktů v nitru islámu po celé jeho dějiny – tedy tato vážnost nepřipouští, aby v duších muslimů koloval výklad džihádu, k němuž dospěli ti, kteří přijali porážku pod

tlakem současné reality a po útocích proti islámskému džihádu ze strany zlovolných orientalistů.

Co to musí být za člověka, který po vyslechnutí slova Božího – Jemu budiž sláva – v této věci a slova Poslova – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – a poté, kdy se seznámil s událostmi, které provázely dějiny islámského džihádu, si stále ještě myslí, že to je občasné nařízení vztahující se k dobovým okolnostem a že se týká výhradně obrany a zabezpečení hranic?!

Ve verši dávajícímu svolení k boji Bůh zpravil věřící, že trvalá a původní věc v přirozenosti tohoto pozemského života spočívá v tom, že lidé se snaží odradit se navzájem od zaplevelení země mravním rozkladem. „A těm, kdož chtějí, je dovoleno, aby bojovali kvůli tomu, že jim bylo ukřivděno. A Bůh věru je schopen poskytnout jim pomoc, těm, kdož byli bezprávně vyhnáni ze svých domovů jedině proto, že říkali: 'Pánem naším je Bůh.' A kdyby byl Bůh nezahnal jedny lidi druhými, věru by byly bývaly zničeny poustevny, kostely, modlitebny a místa klanění, v nichž hojně je vzpomínáno jména Božího.“ (Korán 22:39-40; súra Pouť – *al-Hadždž*) Proto tento boj není dočasnou fází, nýbrž věčným a trvalým stavem, protože pravda a lež nemohou na zemi koexistovat. Kdekoli islám vystoupil se svou všeobecnou deklarací o nastolení svrchovanosti Boha nad veškerenstvím a osvobození člověka od člověčí nadvlády, uzurpátoři Boží moci na zemi proti ní tvrdě zasáhli, a nikdy ji netolerovali. Pro islám se stalo běžným, že po celé zemi táhl do boje, aby vymanil člověka zpod jejich moci a zbavil ho jha těchto uzurpátorů. Věčný osvobozenecký boj prostřednictvím vzednutí džihádu bude trvat, dokud celé náboženství nebude patřit Bohu.

Nařízení z mekkánského období, že se věřící mají vyvarovat boje, bylo dočasným úsekem v dlouhém plánu. Stejný důvod působil během prvních dnů hidžry, ale po tomto raném období důvod k zahájení džihádu již nespočíval jen v obraně Medíny. Její obrana byla vskutku nezbytná, ale nebyl to poslední cíl. Cílem bylo ochránit středisko a základnu výchozího bodu hnutí za osvobození člověka a odstranění překážek, které mu bránily, aby z onoho výchozího bodu mohl vyrazit.

Důvod, proč se věřící měli v mekkánském období vyhýbat boji, je snadno pochopitelný. V Mekce panovala svoboda vyznání. Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – byl pod ozbrojenou ochranou rodu Banú Hášim, a měl tudíž příležitost vyhlášovat svou zvěst otevřeně, měl volnou ruku při komunikaci s jednotlivci a oslovoval jejich uši, srdce i mysl. Neexistovala tam žádná organizovaná politická moc, která by mu mohla bránit v kázání zvěsti a lidem zakazovat, aby jí naslouchali. V tomto stádiu nebylo potřeba použití síly. Kromě toho zde byly jiné důvody, jež jsem krátce shrnul ve svém spise *O odstínech Koránu*, ve výkladu verše „Což jste neviděli ty, jimž bylo řečeno: 'Spusťte své ruce, dodržujte modlitbu a dávejte almužnu?'“ (Korán 4:77; súra Ženy – *an-Nisá*) Mohlo by být užitečné zde některé pasáže daného výkladu zopakovat.

„Možná, že důvod k zákazu užití síly během mekkánského období spočíval v tom, že to bylo stádium výcviku a přípravy v určitém prostředí, pro zvláštní lid a za zvláštních podmínek. Právě v tomto prostředí důležitým faktorem při výcviku a přípravě bylo cvičit arabského jedince, aby byl v atmosféře útlaku trpělivý v situacích, v nichž na takovou vlastnost nebyl zvyklý, aby dokázal krotit svůj temperament vůči sobě i vůči těm, které ctil, aby přemáhal svou nepatřičnou hrdost a nevykonával akty krevní msty, aby neztrácel nervy hned při první provokaci, aby se nenechal rozčítit při prvním impulsu, nýbrž aby se uměl k věcem stavět vyrovnaně. Měl být cvičen k upevňování disciplíny a organizace společnosti, která respektuje vedení v každém ohledu a podřizuje se pouze Jeho rozkazům, jakkoli mohly být v rozporu s jejím vkusem nebo zvyklostmi. To byl základní kámen při přípravě arabské osobnosti vysokých charakterových vlastností v zájmu založení muslimské společnosti, jež by se podřizovala cílenému vedení, společnosti ryzí a civilizované, prosté barbarství a kmenových zvyklostí.

Jiný důvod mohl spočívat v tom, že Qurajšovci byli pyšní na svou rodovou příslušnost a čest a v takovém prostředí mohlo být účinné pouze přesvědčování. V tomto stádiu by byl boj vedl jedině k eskalaci umíněnosti a výbuchu krevní msty, na jejímž základě se v minulosti už odehrálo tolik kmenových válek, jako byla válka kmene Dáhis, al-Ghabrá' a Basús, které trvaly celá léta a ničily kmen za kmenem. Kdyby se byla krevní msta propojila v jejich myslích s islámem, byl by se tento jev nikdy nedal vykořenit. Islám – místo toho, aby byl výzvou a náboženstvím – by se byl stal řetězcem krevní msty a jeho základní učení by bylo zapomenuto na samém počátku, jeho základní princip už by se byl nikdy nezmiňoval.

Dalším důvodem bylo možná to, aby se obec vyhnula zasévání sémě sporů a krveprolití v každé domácnosti. V té době neexistovala žádná organizovaná moc, který by mučila a jinak perzekvovala věřící; ty utlačovali, mučili a „dávali jim lekce“ jejich vlastní patroni. Za těchto podmínek by bylo povolení bojovat znamenalo, že každý dům se stane bojištěm. Lidé by si byli řekli: 'Tak tohle že je islám?!' V podstatě se to o islámu říkalo i tak, přestože byl muslimům boj zapovězen. Během období, kdy lidé z Arábie přicházeli do Mekky na pouť a za obchodem, by k nim byli Qurajšovci přicházeli a říkali by jim: 'Muhammad nerozděluje jen svůj lid a svůj kmen, on rozděluje dokonce syny a otce!' Co je to za víru, která přesvědčuje své stoupence, aby syn zabil svého otce, aby otrok zabil svého pána v každém domě a na každém místě?

Jiný důvod by mohl spočívat v tom, že Bůh věděl, že velká část z protivníků, kteří perzekvovali a mučili první muslimy za jejich víru, se jednoho dne sami stanou zapálenými vojáky islámu, ba dokonce jeho význačnými vůdci. Cožpak 'Umar Ibn al-Chattáb nebyl jedním z nich?

Další důvod mohl spočívat v tom, že arabský smysl pro hrdost a chrabrost v kmenovém prostředí velel přijít na pomoc osobě, která je utlačována a vystavena příkořím – a přece neustoupí, zvláště když utlačovanou osobu mají

v úctě lidé jejího kmene. Na podporu této teze můžeme uvést mnoho příběhů. Když Abú Bakr, který byl ctihodný muž, opustil Mekku a odešel na jiné místo, Ibn ad-Daghna to nemohl snést, protože to považoval pro Araby za hanbu. Proto nabídl Abú Bakrovi ochranu na území svého kmene. Nejlepším příkladem takové události je roztrhání dohody o blokadě, podle níž se měli příslušníci rodu Banú Hášim zdržovat na území kmene Abú Tálíb, když se období hladu a strádání zdálo neúměrně dlouhé. Tato rytířskost byla zvláštním rysem Arabů, zatímco v prostředí jiných starobylých „civilizací“ byli zvyklí na to, že tam lidé poklonkují a ponižují se před mocnými, a přitom jsou jim jen na posměch, zachází se s nimi ponižujícím a urážlivým způsobem, zatímco jejich utlačovatel a tyran je respektován.

Další důvod možná spočívá v tom, že muslimové byli tenkrát nepočtení a žili pouze v Mekce, protože výzva k islámu dosud nedolehla do jiných částí Arábie a byla známa jen v ústním podání. Ostatní kmeny ji považovali jen za domácí rozmíšku mezi Qurajšovci a sledovali spíše výsledek tohoto boje. Kdyby byli muslimové za těchto podmínek bojovali, byl by tento omezený střet skončil usmrcením malé skupiny muslimů, i kdyby byli sami zabili několikánásobně větší počet svých odpůrců. Modlářství by bylo pokračovalo a řád by byl v islámu nikdy nedosáhl reálné existence, vždyť je to náboženství, které bylo zjeveno, aby se stalo metodou a reálným praktickým řádem života.“ A tak ve své výše zmíněné práci pokračuji.

V raném medínském období, těsně po hidžře, byl boj rovněž zapovězen kvůli tomu, že Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – uzavřel dohodu s medínskými židy a těmi místními Araby v Medíně a jejím okolí, kteří hodlali setrvat na svých modlářských zásadách. Takový postoj byl v dané situaci nezbytným stádiem vývoje.

Zaprvé: Byly tam otevřené podmínky pro praktikování rituálu i kazatelskou činnost. Neexistovala žádná politická síla, která by této praxi stála v cestě. Všichni souhlasili s muslimským státem a vedoucí úlohou Posla božího – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – v prosazování všech politických záležitostí. Ve smlouvě se všechny strany zavázaly, že nikdo o své vůli nesjedná smlouvu o míru, nevyhlásí válku, ani nenaváže vztahy s vnější stranou bez svolení Posla božího – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru. Skutečná moc v Medíně tak byla zřetelně v rukou muslimského vedení. Výzvě nic nestálo v cestě a panovala tam svoboda vyznání.

Za druhé: V tomto období Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – chtěl mít dost času, aby mohl veškeré úsilí soustředit na Qurajšovce, jejichž neochabující opozice byla kamenem úrazu pro další kmeny, které očekávaly, jak dopadne soupeření mezi dvěma skupinami qurajšovského kmene. Proto Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – inicioval vyslání oddílů všemi směry. První takové skupině velel Hamza Ibn 'Abd al-Muttalib a na svou misi vyrazil během měsíce ramadánu, na počátku sedmého měsíce po hidžře.

Následovaly další oddíly emisarů, jeden z nich v devátém měsíci po hidžře, další pak ve třináctém a ještě v šestnáctém měsíci po hidžře. V sedmnáctém měsíci byla vyslána skupina pod velením 'Abdulláha Ibn Džahše. Byla to první razie, při níž došlo k boji a byla prolita krev. Stalo se to v měsíci radžabu, který se považoval za posvátný měsíc, v němž se nemá činit násilí. K této události byl zjeven následující verš súry Krávy: „Dotazují se tě na posvátný měsíc a na bojování v jeho průběhu. Rci: 'Bojovat v něm je hřích těžký, avšak odvracet od stezky Boží, nevěřit v Něj a v Mešitu posvátnou a vyhánět obyvatele jejich z ní je ještě těžší hřích před Bohem; svádět od víry je horší než zabíjet.'“ (Korán 2:217; súra Kráva – *al-Baqara*)

Během ramadánu téhož roku se uskutečnila slavná bitva u Badru a k ní byla zjevena súra Kořist.

Pohlédneme-li v tomto stádiu na realitu vývoje, sotva můžeme říci, že hlavním základem islámského hnutí byla „obrana“ v úzkém smyslu, jak to dnes vykládají ti, kteří se poddávají současné realitě a jsou pod vlivem zákeřných orientalistů!

Ti, kdo se uchylují k vyhledávání obranných rysů v dějinách islámského hnutí, jsou zachvázeni útoky orientalistů v době, kdy muslimové nemají ani svou slávu a razanci, ba už jim nepatří ani sám islám! Výjimku ovšem tvoří ti z muslimů, kteří s pomocí Boží pevně trvají na uskutečnění a uplatnění všeobecné deklarace o osvobození člověka na zemi od jakékoli moci, kromě moci Boha, na tom, že celé náboženství bude patřit Bohu a nevyhledávají pro islámský džihád všelijaká literární vysvětlení a ospravedlnění. Islámské hnutí nepotřebuje žádné argumenty převzaté z literatury. Jeho vysvětlení a ospravedlnění se opírají o koránské texty:

„Nechť tedy bojují na stezce Boží ti, kdož kupují za život pozemský život budoucí! A těm, kdož bojují na stezce Boží a budou zabiti či zvítězí, těm dáme odměnu nesmírnou. A co je vám, že nebojujete na stezce Boží a za utištěné z mužů, žen a dětí, kteří říkají: 'Pane náš, vyved' nás z tohoto města, jehož obyvatelé jsou nespravedliví! Dej nám ochránce Tebou vybraného a pošli nám pomocníka Tebou ustanoveného!' Ti, kdož uvěřili, bojují na stezce Boží a ti, kdož neuvěřili, bojují na stezce Tághúta. Bojujte proti přátelům satanovým, vždyť slabé jsou proti vám úklady satanovy“ (Korán 4:74-76; súra Ženy – *an-Nisá*)

„A těm, kdož jsou nevěřící, řekni, že přestanou-li, bude jim odpuštěno to, co se již stalo; jestliže však znovu začnou... pak naplní se obvyklý osud předešlých. Bojujte tedy proti nim, aby už nebylo pokušení k odpadlictví a aby všechno náboženství bylo jen Boží. Jestliže však přestanou, pak Bůh jasně vidí vše, co dělají. A jestliže se obrátí zády, vězte, že Bůh je vaším ochráncem; jak výtečný to ochránce a jak výtečný to pomocník!“ (Korán 8:38; súra Kořist – *al-Anfál*)

„Bojujte proti těm, kdož nevěří v Boha a v den poslední a nezakazují to, co zakázal Bůh a Jeho posel, a kteří neuctívají náboženské pravdy, z těch, kterým

se dostalo Písma – dokud nedají poplatek přímo vlastní rukou, jsouce poníženi. A říkají židé: 'Uzajr je syn Boží!' a říkají křesťané: 'Mesiáš je syn Boží!' A taková je řeč, již ústy svými pronášejí, a napodobují tak řeč oněch, kdož před nimi byli nevěřící. Necht' Bůh proti nim bojuje! Do jaké lži to upadli! A vzali si učence své a mnichy své za pány vedle Boha, a stejně tak i Mesiáše, syna Mariina, ačkoliv jim bylo přikázáno uctívat toliko Boha jediného. A není božstva kromě Něho, jenž slávou svou povznesen je nad ty, kdož jsou k Němu přidružováni! Chtěli by zhasnout světlo Boží ústy svými, avšak Bůh nechce nic jiného než učinit světlo Své dokonalým, i když se to protiví nevěřícím.“ (Korán 29:32; súra Pokání – *at-Tawba*)

To jsou důvody a vysvětlení pro nastolení Božské působnosti na zemi – uskutečnění Jeho metody v životě lidí, odstranění d'áblů a jejich metod a zničení moci člověka, již zotročuje jiné, neboť lidé jsou jen otroky jediného Boha a nikdo nemá právo učinit jiného člověka svým poddaným nebo vytvářet pro lidi zákony podle vlastního uvážení. To jsou dostatečné důvody pro vedení džihádu. Zároveň je ovšem třeba zdůraznit, že v náboženství není donucování. To znamená, že není donucování ve vyznávání učení poté, kdy se člověk vymaní zpod jha otroctví. Poté, kdy se jednou lidé osvobodí od nadvlády lidí, zákonem, který určuje a vymezuje jejich občanské záležitosti, může být výhradně ten Boží, přičemž nikdo nesmí být v rámci tohoto zákona nucen ke změně svého přesvědčení, protože každý je si vědom, že Bohu patří všechna moc i náboženství.

Džihád v islámu ospravedlňuje zajištění plné svobody pro každého člověka na zemi. Je jeho záchranou před porobou, kterou mu připravují jiné lidské bytosti – tak, aby mohl sloužit výlučně Bohu, který nemá sobě rovného. To je sám o sobě dostatečný důvod k vedení džihádu. To byly také jediné důvody v duších muslimských bojovníků, z nichž ani jeden, kdyby se ho zeptali na to, proč bojuje, by neodpověděl: „Vyšli jsme do boje na ochranu naší ohrožené vlasti!“ nebo „Bojujeme, abychom zastavili agresí Peršanů a Byzantinců proti nám muslimům!“ nebo „Bojujeme, abychom rozšířili území a rozmnožili kořist.“

Všichni by dozajista odpověděli totéž, co odpověděli Rub'í Ibn Ámir, Hudhajfa Ibn Muhsin a Mughíra Ibn Šu'ba perskému generálu Rustamovi, když se jich jednoho po druhém ptal během tří dnů před bitvou u al-Qádisíje: „Co vás sem přivedlo?“ Jejich odpověď byla stejná: „Bůh nás sem poslal, abychom umožnili každému, kdo si přeje vymanit se z podřízenosti lidem ve prospěch služby jedinému Bohu; kdo si přeje vyměnit těsný prostor tohoto světa za jeho šíři a tyranii náboženství za spravedlnost islámu. Bůh určil Posla, aby naučil lidské bytosti svému náboženství. Jestliže ho někdo přijme, otočíme se a necháme ho i jeho zemi na pokoji, ale bojujeme za Boží věc, dokud nezemřeme mučednickou smrtí a nevstoupíme do ráje, nebo nezvítězíme.“

To je trvalý argument obsažený v samé podstatě tohoto náboženství, v jeho všeobecné deklaraci svobody a v realistické metodě, jakým způsobem vyjít vstříc lidské realitě vhodnými prostředky, v různých vymezených stádiích

novými prostředky – to je subjektivní vysvětlení, které je součástí zvěsti od samého počátku. Džihád se nemá vést kvůli hrozbě agrese proti nějakému islámskému území nebo muslimům žijícím na něm. Důvod k džihádu existuje v samé podstatě metody a její reálnosti, v povaze skutečných obtíží lidských společností a nikoli pouze v potřebě její obrany, která může být dočasná a omezená svým rozsahem.

Muslim bojuje svým majetkem a svou osobou „na cestě Boží“ za ty hodnoty, při nichž motivem není ani osobní záměr, ani chamtivost nebo touha po kořisti.

Dříve, než muslim vstoupí na bitevní pole, musí svést velkou bitvu sám se sebou, ve svém nitru, proti satanovi – proti svým vlastním ambicím a touhám, choutkám a sklonům, zájmům své rodiny a svého kmene, proti všemu, co nepochází z islámu, proti každé pohnutce, která je v rozporu s uctíváním Boha a nevede k prosazování Boží moci na zemi a vyvrácení moci tyranů, kteří upírají moc Bohu.

Ti, kdo hledají vysvětlení v tom, že džihád byl míněn pouze jako „obrana islámské vlasti“, umenšují velikost islámské metody a považují ho za méně důležitý než „vlast“. Toto však není islámský pohled na věc, je to pohled uměle vytvořený, naprosto cizí islámskému cítění. Jedině přijatelné pro islámské cítění je jeho učení a metoda, která se realizuje ve společnosti, jež žije v souladu s jejím obsahem. Půda vlasti sama o sobě nemá v tomto směru žádnou hodnotu nebo váhu. V islámské koncepci jedinou hodnotou, kterou země může mít, je skutečnost, že se na ní rozprostírá a uplatňuje metoda suverénní Boží moci, a tak se stává lůnem učení, polem metody, jemuž se říká „příbytek islámu“, výchozím bodem hnutí za osvobození člověka.

Samozřejmě, že v případě obrany „příbytku islámu“ jde o obranu islámského učení, metody a společnosti, v níž metoda vládne. Avšak ona není konečným cílem, ani nejvyšší metou islámského hnutí džihádu, nýbrž pouze prostředkem k nastolení Božího království, posléze pak základnou a výchozím bodem na celé zemi pro veškerý lidský rod. Ten je předmětem tohoto náboženství a země je jeho širým prostorem.

Jak jsme již popsali výše, existuje mnoho praktických překážek, které při nastolování Božího učení na zemi klade státní moc, systém, společnost a poměry celkového prostředí. Islám užívá síly k tomu, aby je zničil silou, aby se mu odhalila lidská stránka jednotlivců a on mohl oslovit jejich vědomí a myšlenky poté, kdy jim sňal materiální okovy, a pak jim umožnit svobodnou volbu, zda chtějí islám přijmout, či nikoli.

Neměli bychom se nechat podvádět a uvádět do rozpaků kampaněmi orientalistů ohledně principu džihádu, ani přenášet na svá bedra tíhu pod tlakem současných podmínek, spočívající na váze velmocí tohoto světa, do té míry, že bychom hledali vysvětlení pro islámský džihád kdesi v literatuře mimo podstatu tohoto náboženství, a snažili se omluvně prokázat, že šlo o dobová obranná opatření. Džihád se vydá na cestu, ať už konkrétní aktuální podmínky existují, či nikoli.

Při promýšlení historické reality bychom neměli přehlížet inherentní faktory v podstatě tohoto náboženství, jeho všeobecnou deklaraci osvobození a jeho realistickou metodu. Neměli bychom tyto faktory směšovat s aktuální potřebou obrany.

Není pochyb, že toto náboženství se musí proti útočníkům bránit. Už sama jeho existence ve formě všeobecné deklarace o vládě Boha jako Pána veškerenstva a osvobození člověka od poddanství někomu jinému než Bohu samému, tato existence se ztělesnila v organizačním dynamickém společenství, které se rozvíjí pod novým vedením, odlišným od existujících vedení džáhilíje, a zrození nezávislé společnosti mimořádných kvalit, jež neuznává žádnou světskou moc lidí, nýbrž pouze moc jediného Boha, protože toto je typ moci, která patří jedině Bohu. Pouhá existence tohoto náboženství v dané podobě nutně musí vést okolní společnosti džáhilíje, které jsou založeny na podřízenosti člověka člověku, k tomu, aby se proti němu postavily na svou vlastní ochranu. A není pochyb, že nová společnost se musí rovněž bránit.

Tyto podmínky se nepochybně rodí souběžně se zrodem islámu. Otázkou není, zda islám vidí takovou situaci pozitivně, nebo nikoli, jelikož tato bitva je islámu prostě vnucena a je nezbytné ji svést. Je to přirozený boj mezi dvěma existujícími entitami, které spolu nemohou po delší dobu koexistovat. Islámu nezbyvá, než aby bránil svou existenci a vedl obranný boj, který mu byl vnucen.

Ale je tu ještě jiný fakt, který je, co do originality, mnohem důležitější než ten předešlý. Tkví v samé podstatě islámu, jenž postupuje kupředu v zájmu záchrany člověka po celé zemi před poddanstvím komukoli jinému než Bohu. Tento pohyb vpřed se nemůže zastavit před zeměpisnými nebo rasovými hledisky a ponechat celé lidstvo – rozuměj „lidský druh“ na „celé zemi“ – napospas zlu, zkaženosti a podřízenosti jiným pánům než Bohu.

Může se stát, že nepřátelé islámu mohou považovat za prospěšné nevyvíjet proti němu žádnou činnost, pokud se islám spokojí s tím, že je ponechá v jejich oblastních geografických hranicích, aby tam mohli pokračovat v ovládnutí člověka člověkem, a nebude rozšiřovat svou zvěst a všeobecnou osvobozenou deklaraci uvnitř sféry jejich vlivu. Ale islám s takovým příměřím nemůže souhlasit a bude s nimi vést aktivní džihád, dokud se tito nepodřídí jeho autoritě a nebudou platit daň z hlavy, která je zárukou, že otevřeli dveře vyznávání islámu a nebudou klást žádné materiální překážky prostřednictvím státní moci.

To je podstata tohoto náboženství a to je jeho funkce, protože je to všeobecná deklarace panování Boha nad všemohánem a osvobození člověka od poddanství vůči komukoli jinému než Bohu.

Mezi koncepcí islámu a jinými koncepcemi je podstatný rozdíl, neboť ony se pohybují v rámci oblastních hranic, jsou omezené rasovými limity a neaktivuje je nic, vyjma strachu z nepřátelství. V tomto posledním případě tak ztrácejí vnitřní motivaci, nezbytnou k pohybu kupředu.

Abychom pochopili motivaci islámu ve vší zřetelnosti a hloubce, je nutné si uvědomit, že islám je Boží metoda pro lidský život. Není to metoda vytvořená člověkem, ideologie skupiny lidí, ani způsob života typický pro určitou rasu. Nehledejme vnější motivy džihádu, dokud si neosvojíme tuto krásnou a velkou pravdu, a nezapomeňme, že základní otázkou je zde božský charakter moci a podřízení lidí Jemu, jedinému. Není možné, aby si člověk osvojil a vzýval tuto velkou pravdu, a pak hledal pro islámský džihád jiné motivy a jiná vysvětlení!

Nezdá se tak velký rozdíl mezi pojetím, že islám neměl na výběr, že boj mu byl vnucen kvůli samé podstatě jeho existence a povaze existence džáhilíjské společnosti, která ho nutně musela napadnout, a mezi interpretací, že islám sám ze své podstaty vstoupil do tohoto boje už v raném stádiu svého hnutí. Ať je pravda kdekoli, v obou případech musel islám nevyhnutelně bojovat, ale na konci cesty se zdá vítězství obrovské a slavné a zásadním způsobem změnilo pocity a chápání věcí v islámu. A zde spočívá nebezpečí.

Existuje totiž velký rozdíl mezi pojetím, kdy je islám chápán jako Bohem nařízená metoda, zjevená k prosazení Boží moci na zemi a podřízení všech lidí Bohu, a mezi výkladem, že je to zeměpisně či územně vymezený systém. Podle první interpretace byl islám zjeven, aby nastolil Boží vládu na zemi, pozval všechny lidi k uctívání Boha a vytvořil reálnou formu zvěsti v podobě lidské společnosti, v níž se lidé osvobodí od poroby ze strany jiných lidí a nahradí ji nadvládou Pána, v níž bude panovat pouze Boží zákon. To je poslední stádium, při němž svět definitivně prostoupí jeho božská povaha. Islám má plné právo smést všechny překážky, jež mu leží v cestě, aby mohl oslovit lidský charakter, intuici a rozum bez jakéhokoli zásahu a protivenství ze strany politických systémů. Mezi tímto pojetím a myšlenkou, že islám je pouhým národním, územně omezeným systémem, jehož jménem smí mluvit jen určitá vlast a jenž má právo vyzvat do zbraně jen v jejích hranicích, zeje obrovská propast.

Jsou tu dvě koncepce, dva výklady, avšak v obou případech islám musí vést džihád. Jeho záměry a výsledky jsou ovšem úplně rozdílné – jak koncepčně, tak prakticky – a ty vstoupí přímo do nitra přesvědčení, záměrů i směřování společnosti.

Islám má prostě právo převzít iniciativu. Není výplodem žádného národa, zřízení nebo vlasti. Je to Boží metoda a světový řád. Má právo zničit všechny překážky ve formě institucí a tradic, které omezují lidskou svobodu výběru. Neútočí na jedince kvůli tomu, že nenávidí jimi vyznávaná učení. Napadá zřízení a tradice, aby osvobodil lidské bytosti od vlivů jejich prohnílosti, která rozkládá lidskou podstatu a omezuje svobodu výběru.

Je právem islámu zachránit lidstvo od podřízenosti jiným lidským bytostem, aby mohlo sloužit pouze Bohu samému. To dává praktický smysl všeobecné deklaraci o tom, že Bůh je opravdovým Pánem světů a že všichni lidé jsou pod Jeho ochranou svobodní. Podle islámské koncepce Boží vláda na zemi může být nastolena jedině prostřednictvím islámského řádu, v jehož rámci je to Bůh, kdo formuluje zákony pro všechny lidi rovnou měrou, ať jsou to vládci, nebo

ovládání, černí, nebo bílí, chudí, nebo bohatí, nevzdělání, či učení. Jeho zákon platí pro všechny stejně a všichni lidé se mu podřizují. Ve všech jiných zřízeních se lidé podřizují jiným lidem a řídí se legislativními normami lidského původu. Zákonodárství je ovšem jeden z charakteristických rysů božskosti. Někteří z nich sebe sama prohlásili za zákonodárce pro jiné lidi a nahradili princip božskosti svou specializací a praxí, ať už tak učinili ve verbální podobě, nebo nikoli. Jiní lidé zase těmto lidem přiznali právo, že si mohou osobovat vytváření a prosazování zákonů, jež sami vytvořili, a tak se vlastně vyvyšovat do postavení Boha a utváření stavu božskosti, ať už to nazývají jakkoli.

Islám není pouhá doktrína, pomocí níž lze člověka přesvědčit, takže nestačí ho jen vyznávat. Je to metoda, která se uskutečňuje v organizovaném a dynamickém společenství, jehož ambicí je osvobození člověka. Jiné společnosti nenabízejí svým příslušníkům možnost, aby se organizovali podle své vlastní metody, a proto je nevyhnutelné, aby islám všechny takové systémy zničil, neboť jsou překážkou na cestě k všeobecnému osvobození. Řekli jsme to už výše, že náboženství má smysl jen tehdy, patří-li celé Bohu a pokud nezbude ani památky po nějaké světskosti nebo pokoře lidí vůči jiným, jak je tomu v zřízeních, kde panuje nadvláda člověka nad člověkem.

Současní muslimští učenci, jsouce zasaženi defétismem pod tlakem dnešní reality a útoků potměšilé orientalistiky, se stydí takovou interpretaci islámu prezentovat, protože orientalisté vykreslili obraz islámu jako násilnické hnutí, které lidem vnutilo svou doktrínu mečem, aby vnesli do pohledu na jeho učení nenávisť. Ti hnusní orientalisté vědí velmi dobře, že to není pravda, ale tímto způsobem překrucují skutečné motivy islámského džihádu. Ale naši muslimští učenci, ti poraženečtí lidé, se jen uchylují k defenzivě a hledají způsoby, jak by toto obvinění „teoreticky“ vyvrátili a ochránili věhlas islámu. Neznají totiž podstatu islámu, jeho funkci a to, že islám má prostě právo osvobodit člověka.

Tito učenci a badatelé se svou poraženeckou náturou přijali západní pojetí „náboženství“, které se chápe jen jako víra v srdci a nemá nic společného s praktickými záležitostmi života, a tudíž chápou džihád jen jako válku za vnucení víry do lidského svědomí.

Avšak takhle to v islámu není. Islám je Boží metoda pro život, způsob života, jenž nastoluje svrchovanost jediného Boha – to znamená vládu Boha – a upravuje praktický život ve všech jeho každodenních podrobnostech. Džihád v islámu je prostě název pro snažení o to, aby tato metoda a tento řád převládly na celém světě. Pokud jde o přesvědčení, to jasně záleží na osobním názoru, na svobodě vyznání, která je zaručena pod ochranou všeobecného systému, v němž byly všechny překážky pro svobody osobního přesvědčení odstraněny. To zcela zřetelně vrhá na islámský džihád úplně jiné světlo.

Kdekoli existuje společenství muslimů, které je konkrétním příkladem a vzorem božské metody, má Bohem poskytnuté právo vydat se vpřed, převzít politickou moc a nastolit Boží řád na zemi, zatímco otázku víry ponechává na svědomí a charakteru jednotlivce. Když Bůh po jistou dobu muslimům džihád

zapovídal, byla to otázka strategie, nikoli principu. Byla to věc požadavku hnutí, nikoli věc přesvědčení. Pouze ve světle takového výkladu můžeme porozumět těm četným textům Koránu, které se týkají různých historických etap tohoto hnutí. Při čtení určitých veršů nesmíme směšovat či zaměňovat to, že jeden z jejich významů se vztahuje k určité etapě ve vývoji islámu, zatímco jindy má obecný význam, který se týká neměnné a pevné linie islámského hnutí.

Kapitola pátá

Není božstva kromě Boha – islámská metoda pro život

„Není božstva kromě Boha“ je první část islámského vyznání víry a podřízení se jedinému Bohu. Znamená, že není nikoho, kdo by měl být uctíván, pouze Bůh. „Muhammad je Posel boží“ je druhá část vyznání, které znamená, že uctívání se má uskutečnit podle učení Posla – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru. Věřící muslim je ten, do jehož srdce hluboce pronikla tato základna o dvou částech, protože ostatní články víry a pilíře islámu se od ní odvozují – víra v anděly, Boží knihy a Boží proroky, v život na Onom světě a v soudný den, víra ve věčný spor dobra se zlem, také dodržování modlitby, půstu, poskytování almužny a konání pouti do Mekky. Patří sem i Bohem daná nařízení ohledně povolených a zakázaných věcí, sféra mezilidských vztahů, islámské zákony a mravní ponaučení – to vše spočívá na základně uctívání jediného Boha. Zdrojem všeho toho učení je osoba Posla božího – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – skrze něhož nám Bůh zjevoval své Slovo.

Muslimská společnost je praktickou interpretací této základny a všech jejích charakteristik. Společnost, která nepřevéde tuto základnu a její rysy či potřeby do praxe, není muslimská.

Vyznání víry v to, že „není božstva kromě Boha“ a že „Muhammad je Posel boží“, vytváří základnu komplexní metody, na níž se utváří život muslimské obce ve všech podrobnostech. Daný způsob života nemůže povstat dříve, než vznikne tato základna. Podobně, je-li život obce budován na jiných principech, než je ona základna, či paralelně s ní, nebo na několika cizorodých principech zároveň, pak taková obec nemůže být považována za muslimskou. Vždyť Bůh říká: „... Rozhodnutí náleží jedině Bohu a On poručil, abyste neuctívali nikoho kromě Něho. A to je náboženství neměnné, však většina lidí to neví.“ (Korán 12:40; súra Josef – *Júsuf*)

„Kdokoli je poslušen posla, je poslušen i Boha.“ (Korán 4:80; súra Ženy – *an-Nisá*)

Tato stručná, pádná a rozhodná zpráva je pro nás užitečná při vymezení a rozlišování základních otázek spjatých se skutečností tohoto náboženství a uvádí nás do problematiky praktického hnutí. Především nás uvádí do podstaty muslimské společnosti, za druhé nám ukazuje metodu vzniku takového společenství, za třetí nám říká, jak se máme postavit na odpor džáhilíjským společnostem – a nakonec, za čtvrté, určuje metodu, jak se má islám stavět k realitě lidského života. Všechny tyto základní otázky vždy byly a zůstanou v různých etapách islámského hnutí velmi důležité a citlivé.

Prvním význačným rysem muslimské společnosti je to, že je ve všech svých záležitostech postavena na základně uctívání jediného Boha ve všech Jeho nařízeních. Podřízení se Bohu vyjadřuje a upravuje vyznání ve své tezi, že „není božstva kromě Boha“ a že „Muhammad je Posel boží“. Uctívání jediného Boha se odráží rovněž v doktrinální koncepci, v rituálních obřadech a legislativních nařízeních.

Kdo nevěří v princip jedinství Boha – Jemu budiž sláva – neuctívá Jeho samého.

„I pravil Bůh: 'Neberte si božstva dvě, vždyť jen božstvo jediné je – Já a Mne se obávejte! Jemu náleží vše, co na nebesích i na zemi je, a Jemu patří i uctívání nezbytné. Zdaž jiného než Boha bát se budete?'“ (Korán 16:51-52; súra Včely – *an-Nahl*)

Nikdo, kdo provádí obřady k uctění kohokoli dalšího kromě Boha – ať spolu s Ním, nebo bez Něho – neuctívá Boha samého.

„Rci: 'Věru modlitba má, obřady mé, život můj i smrt má náleží Bohu, Pánu lidstva veškerého, jenž společníka nemá žádného. A toto mi bylo nařízeno a já první jsem z těch, kdo do vůle Jeho se odevzdali.'“ (Korán 6:162-163; súra Dobytek – *al-An'ám*)

Každý, kdo odvozuje zákony od jiného zdroje, než je ten Boží, způsobem odlišným od toho, co nám On zvěstoval prostřednictvím Proroka – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – neuctívá Boha samého.

„Což mají nevěřící společníky, kteří jim jako náboženství uzákonili to, co Bůh nedovolil?“ (Korán 42:21; súra Porada – *aš-Šúrá*)

„... To, co vám dává posel, to si vezměte! A toho, co vám odepřel, toho se zdržujte!...“ (Korán 59:7; súra Shromáždění – *al-Hašr*)

To je muslimská společnost. V této společnosti se podřízenost jedinému Bohu projevuje ve víře a koncepci jedinců, jejich obřadech a náboženských praktikách, v jejich sociálním a zákonodárném systému. Jestliže se některý z těchto principů zanedbá, je zanedbána i celá existence islámu, protože zaostává první pilíř islámu – totiž vyznání, že „není božstva kromě Boha a Muhammad je Posel boží“.

Řekli jsme, že podřízenost Bohu se projevuje v „koncepti přesvědčení“, a bylo by dobré vysvětlit, co se pod „islámskou koncepcí přesvědčení“ myslí. Je to koncepce, která vzniká z toho, že lidé pochopí a přijmou pravdy učení z jeho božského zdroje, s jehož pomocí člověk zušlechťuje své chápání skutečnosti, skutečnosti vesmíru, v níž žije – ať už je mu skryta, nebo je jejím svědkem – a skutečnosti života, k níž náleží. Poté koncepci adaptuje, aby byla v souladu se všemi těmito skutečnostmi, s jeho Pánem a podřízeností Jemu, aby byla v souladu s vesmírem a jeho rysy, s příslušníky lidského rodu, kteří šíří vliv a kořený systém přesvědčení. Tak nám to zvěstoval Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – když nám říkal, jak v praxi uskutečňovat princip

podřízenosti lidí jedinému Bohu. Takový přístup k islámu musí obsáhnout veškerou životní aktivitu.

Tehdy a jedině tehdy se může daná muslimská komunita stát muslimskou obcí – ummou a obec, která organizuje společnost, může vytvořit společnost muslimů. Před přijetím tohoto upřímného přístupu k přijetí podřízenosti Bohu žádná skupina nemůže být muslimskou. Stejně tak předtím, než zorganizuje svůj řád života, žádná společnost nemůže být muslimská. Je tomu tak proto, že první zásada, na níž je islám vybudován, je vyznání, že: „není božstva kromě Boha a Muhammad je Posel boží.“

Proto ještě před úvahami o ustavení islámského společenského řádu a vybudování muslimské společnosti na základě tohoto řádu je nezbytné věnovat mimořádnou pozornost očištění srdcí lidí od uctívání kohokoli jiného kromě Boha, a to jakýmkoli ze způsobů, které jsme popsali výše. Pouze ti, jejichž srdce jsou takto očištěna, se shromáždí, aby vytvořili společenství muslimů, a jedině v takovém společenství lidí, jejichž přesvědčení, obřady a zákony jsou naprosto osvobozeny od poddanosti komukoli jinému než Bohu, může začít vznikat muslimská společnost. Každý, kdo chce žít islámským způsobem života, že může do této společnosti začlenit za předpokladu, že bude sdílet její přesvědčení, obřady a zákony, které odpovídají principu podřízenosti jedinému Bohu. Jinými slovy – že bude sdílet vyznání, že „není božstva kromě Boha a Muhammad je Posel boží“.

Za takových podmínek vznikalo první muslimské společenství, které ustavilo první muslimskou společnost. Je to jediná cesta, po níž může kráčet jakákoli skupina, která chce působit jako skutečně muslimská společnost.

Muslimská společnost může vzniknout pouze tehdy, když se jedinci a skupiny lidí přestěhují poté, co odmítnou poddanství vůči komukoli jinému, než Bohu samému, odevzdají se Bohu, který nemá sobě rovného, a rozhodnou se, že uspořádají chod svého života na základě této podřízenosti. Z toho se zrodí nová společnost, která povstane ze staré společnosti džáhilíje, již vystaví vlivu nového učení a nového způsobu života, který je na tomto učení založen, a v němž se zračí prvotní základna islámu v obou svých složkách: „není božstva kromě Boha a Muhammad je Posel boží“.

Stará společnost džáhilíje se může začlenit do nové islámské společnosti, ale také nemusí, může s muslimskou společností uzavřít mír, nebo s ní může bojovat. Dějiny islámské výzvy nám každopádně říkají, že džáhilíjská společnost si volí nesmlouvavou válku, přičemž útočí na příslušníky předvoje islámské společnosti v etapě jejího vzniku – ať na skupinu jedinců, nebo celých skupin – nebo dokonce poté, kdy se již předvoj přeměnil ve skutečnou společnost. Od proroka Núha – budiž s ním mír – až po Muhammada – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – tomu tak bylo při každé islámské výzvě bez výjimky.

Je tudíž jasně, že nová muslimská společnost nemůže vzniknout a dále se rozvíjet, dokud nedosáhne dostatečné síly, aby se mohla střetnout se starou

společností džáhilíje. Musí to být síla víry a přesvědčení, síla koncepce, síla mravního základu a osobnostní výbavy, síla organizovat společenství a udržovat ho v chodu a všechny ostatní formy odhodlání, které jsou nezbytné, aby muslimská společnost překonala džáhilíjskou společnost nebo jí přinejmenším dokázala vzdorovat.

Avšak co je vlastně „společnost džáhilíje“ a jakou metodou jí může islám vzdorovat?

Džáhilíjská je každá společnost, která se nemůže vykázat jako muslimská. A chceme-li ji definovat specifičtěji, můžeme říci, že džáhilíjská je každá společnost, která se neprojevuje podřízeností jedinému Bohu – ve své doktrinální koncepci, věrouce, obřadech a legislativě.

Podle této definice jsou všechny dnes existující společnosti světa „společnostmi džáhilíje“. Mezi všemi zaujímá první místo komunistická společnost, protože – za prvé – popírá samu existenci Boha – Jemu budiž sláva – a existenci jsoucna vztahuje k „hmotě“ nebo „přírodě“, všechny aktivity člověka v dějinách prý byly formovány „ekonomikou“ a „výrobními prostředky“. Za druhé – způsob života, který přijímá za svůj, je založen na vytvoření řádu, v němž panuje podřízenost politické straně, a nikoli Bohu – Jemu budiž sláva – a kde se kolektivní vedení považuje za reálnou a správnou skutečnost. Praktickým důsledkem této koncepce a tohoto řádu je, že základní potřeby lidských bytostí jsou redukovány tak, že jsou identické s potřebami zvířat – jde o stravu, pití, oblečení, přístřeší a pohlavní styk. Tento řád odpírá lidem jejich duchovní potřeby, které je odlišují od zvířat. Mezi ně patří především víra v Boha, svoboda tuto víru vyznávat a vyjadřovat se k ní. Podobně odpírá lidem i svobodu vyjádřit svou individualitu, což je velmi specifický lidský rys. „Individualita“ člověka se projevuje různými způsoby, jako je soukromé vlastnictví, výběr zaměstnání a specializace, stejně jako sebevyjádření v různých formách umění a další rysy, jež odlišují člověka od zvířete nebo přístrojů. Komunistická koncepce a komunistický řád redukuje lidskou bytost na úroveň zvířete, nebo dokonce přístroje!

Mezi džáhilíjské lze zařadit rovněž všechny pohanské společnosti. Dodnes je nacházíme v Indii, Japonsku, na Filipínách a v Africe. Jejich džáhilíjský charakter spočívá především v uctívání jiných božstev než jediného Boha. Vytvořily systém obřadů, které mají tato božstva usmiřovat. Podobně i zákony a nařízení, jimiž se řídí, jsou převzaty z jiných zdrojů než od Boha a Jeho zákonů – ať už jsou těmito zdroji pohanští kněží, hvězdopřevodci nebo mágové, kmenoví stařešinové nebo občanské sekulární instituce, které formulují zákony bez ohledu na Boží zákon a připisují politickou moc „lidu“ nebo „straně“ či nějakému vůdci, přestože moc patří jedinému Bohu – Jemu budiž sláva – a tu lze prosadit pouze způsobem, který nám představovali poslové Boží.

Do kategorie džáhilíje patří rovněž všechny dnešní židovské a křesťanské společnosti. Patří sem proto, že, za prvé, překroutily původní věroučnou

koncepti a Bohu – Jemu budiž sláva – připisují atributy a přidružují k Němu společníky, odvracejí se od principu božskosti. Toto přidružování k Bohu má řadu forem, mezi něž patří například princip „syna božího“, „trojice“ či jiná koncepce Boha – Jemu budiž sláva – jež je od skutečné reality a podstaty Boha naprosto vzdálená.

„A říkají židé: ‘Uzajr je syn Boží!’ a říkají křesťané: ‘Mesiáš je syn Boží!’ A taková je řeč, již ústy svými pronášejí, a napodobují tak řeč oněch, kdož před nimi byli nevěřící. Necht’ Bůh proti nim bojuje! Do jaké lži do upadli“ (Korán 9:30; súra Pokání – *at-Tawba*)

„A jsou věru nevěřící ti, kdo prohlašují: ‘Bůh je třetí z trojice’ - zatímco není božstva kromě Boha jediného. A nepřestanou-li s tím, co říkají, věru se dotkne těch, kdož z nich jsou nevěřící, trest bolestný!“ (Korán 5:73; súra Prostřený stůl – *al-Má’ida*)

„A říkají židé: ‘Boží ruka je spoutána okovy!’ Necht’ jsou jejich ruce spoutány okovy a necht’ jsou prokleti za to, co říkají! Nikoli, obě Jeho ruce jsou rozevřeny a On uštědřuje, jak chce...!“ (Korán 5:64; súra Prostřený stůl – *al-Má’ida*)

„Židé a křesťané říkají: ‘My synové jsme Boží a miláčci Jeho.’ Rci: ‘Proč vás tedy trestá za vaše hříchy? Nikoliv, vy jste obyčejní smrtelníci, jedni z těch, které On stvořil.’“ (Korán 5:18; súra Prostřený stůl – *al-Má’ida*)

Tyto společnosti rovněž náležejí k džáhilíji, protože jejich formy uctívání, jejich zvyky a způsoby a jejich rituály vycházejí z jejich falešných, překroucených a bludných věroučných koncepcí. V džáhilíji žijí také proto, že jejich politická zřízení a zákony nejsou založeny na službě jedinému Bohu a respektu k zásadě, že veškerá moc patří Bohu a Jeho nařízení jsou jediným platným základem legislativy. Ba naopak – ustavili rady a shromáždění lidí, kteří si osobují vykonávat nejvyšší moc a formulovat zákony, a tak si uzurpovat právo, jež náleží jen Bohu samému – Jemu budiž sláva. Již dávno je Bůh označil za ty, kteří k Němu přidružují, jelikož svým kněžím a rabínům dali moc formulovat zákony, které se jim líbí.

„A vzali si učence své a mnichy své za pány vedle Boha a stejně tak i Mesiáše, syna Mariina, ačkoli jim bylo přikázáno uctívat toliko Boha jediného. A není božstva kromě Něho, jenž slávou svou povznesen je nad ty, kdož jsou k Němu přidružování!“ (Korán 9:31; súra Pokání – *at-Tawba*)

Tito lidé nepovažovali učence, hierarchy, mnichy a rabíny za svaté, ani je nezbožšťovali, ale dali jim moc utvářet zákony a uznali jejich právo na vykonávání politické moci a přijímali jimi vytvářené právní normy, ačkoli tyto nebyly povoleny Bohem. Jestliže v době seslání Koránu je Bůh nazval přidružovači společníků k Bohu, pak dnes sledujeme totéž, s tím, že v současnosti tato moc není v rukou hierarchů a rabínů, nýbrž v rukou jedinců, kteří se vybrali sami mezi sebou. Všichni jsou ale stejní.

A nakonec – do kategorie džáhilíjských společností patří ty, co o sobě prohlašují, že jsou „muslimské“!

Hodnotíme je jako džáhiíjské nikoli proto, že věří v jiná božstva než v Boha, nebo proto, že praktikují jiné rituály, než ty, kterými uctíváme Boha, nýbrž proto, že jejich způsob života není založen na odevzdanosti sebe sama Jemu, jedinému. Třebaže prý věří v jedinstvo Boha, přesto přenesli právo tvorby legislativy, náležitější výhradně Bohu, na někoho jiného a podřizují se jeho vládě a od této lidské autority odvozují své zřízení, obřady, právo, hodnoty, standardy, zvyklosti a tradice – téměř veškerou životní praxi. Bůh – Jemuž budiž sláva – ohledně vládců praví:

„... Ti pak, kdož nesoudí podle toho, co seslal Bůh, jsou nevěřící.“ (Korán 5:44; súra Prostřený stůl – *al-Má'ida*)

O ovládaných zase říká:

„Což jsi neviděl ty, kdož tvrdí, že uvěřili v to, co ti bylo sesláno a co bylo sesláno před tebou? A přitom chtějí předkládat své spory k rozsouzení k Tághútovi, ačkoliv jim bylo nařízeno, aby v něj nevěřili. A satan si přeje, aby zbloudili dalekým zblouděním.“ (Korán 4:60; súra Ženy – *an-Nisá*) A poté Bůh říká: „Však nikoliv, při Pánu tvém, oni nebudou věřící, pokud tě neučiní rozhodčím v tom, o čem jsou ve sporu. Potom nenaleznou v duších svých pochybnosti o tom, cos rozhodl, a podrobí se plným podrobením.“ (Korán 4:61-65; súra Ženy – *an-Nisá*)

Předtím Bůh – Jemu budiž sláva – obvinil židy a křesťany z toho, že se dopouštějí přidružování jiných božstev k Bohu, z nevíry a odklonu od služby jedinému Bohu, jakož i z toho, že si berou učence, kněží, mnichy a rabíny za pány vedle Boha pouze proto, aby jim umožnili vládnout namísto Něho samého. Táž práva dnes dávají některým ze svého středu ti, kteří sami sebe nazývají „muslimy“! Bůh – Jemu budiž sláva – považoval takové chování židů a křesťanů za modloslužebnictví – třeba když křesťané prohlásili Ježíše, syna Mariina, za syna Božího, uctívají ho a koří se mu jako Bohu. Tohle je rovněž odklon od víry v jedinstvo Boha, odklon od Jím zjeveného náboženství a popření teze, že „není božstva kromě Boha“.

Některé z těchto společností se upřímně hlásí k „sekularismu“ a zásadně negují všechny své vztahy s náboženstvím, další formálně „vyjadřují úctu“ k náboženství, ale ve svém sociálním životě ho naprosto odmítají. Říkají, že neuznávají víru v „transcendentnost“ či „nehmatatelnost“ a budují svůj společenský řád na základě „vědy“ – jako kdyby „věda“ a „nehmatatelnost“ byly v rozporu! Toto jejich prohlášení je výrazem ignorance – a jen ignoranti mohou takhle hovořit. Existují ještě jiné společnosti, v nichž dali moc při tvorbě zákonů do rukou jiným než Bohu. Tam se tvoří zákony, jak se jim zrovna zachce, a říkají: „Toto je Boží zákon.“ Všechny tyto společnosti jsou si podobné v jednom ohledu: žádná z nich není založena na podřízenosti a službě jedinému Bohu.

Po vysvětlení daných skutečností může být pozice islámu ve vztahu k těmto společnostem džáhilíje popsána jednou větou: Odmítá považovat všechny tyto společnosti za islámské a legitimní.

Islám se nedívá na visačky nebo označení, které si všechny tyto společnosti bez rozdílu připevnily. Všem je společná jedna věc: Jejich způsob života není postaven na naprosté podřízenosti jedinému Bohu. V tomto ohledu sdílejí stejné charakteristické rysy – totiž rysy džáhilíje.

Nyní jsme se dostali k poslednímu bodu zmíněnému v první pasáži kapitoly o podstatě muslimské společnosti. Týká se metody, kterou islám přijal – dnes, zítra i na konci času – při svém přístupu k lidské realitě jako celku. Tato metoda, všeobecně vzato, spočívá v tom, že muslimská společnost zakládá všechna svá rozhodnutí na podřízenosti jedinému Bohu.

Po vymezení této podstaty můžeme zásadně odpovědět na následující otázku: K jakému základu se má vztahovat lidský život? K Božímu náboženství a jeho metodě života, nebo k nějakému systému, který vytvořil člověk?

Islám na tuto otázku odpovídá zcela zřetelně a jednoznačně, bez jakýchkoli pochybností. Jediný systém, na němž má být založena celistvost lidského života, je Boží náboženství a jeho metoda pro život. První pilíř islámu, spočívající ve svědectví, že „není božstva kromě Boha a Muhammad je posel Boží“, je postaven pouze na tomto základě. Dokud toto vyznání není v plné míře a bez váhání přijato, nemůže být splněna podmínka naprostého odevzdání se do vůle Boží, jak nás to učí Posel boží – ať mu Bůh žehná a dopřeje mu míru.

„To, co vám dává posel, to si vezměte! Ale toho, co vám odepřel, toho se zdržujte!“ (Korán 59:7; súra Shromáždění – *al-Hašr*)

Dále se islám ptá: „Víte to lépe vy, anebo Bůh?“ a pak na to odpovídá: „Bůh je znalý, zatímco vy nikoli,“ a dále – „Vám bylo dáno jen málo z pravého poznání.“

Ten, kdo je znalý, kdo tvoří a také daruje, je vládcem a Jeho náboženství je metodou života. On je tím původcem, k němuž se vztahuje život. Pokud jde o lidskou realitu, o teorie a učení, jež vytvořil člověk, jsou vesměs prohnílé, odpadlické a překroucené, protože jsou založeny na lidském poznání – na poznání těch, kdož neznají a jimž bylo dáno jen málo z pravého poznání!

Boží náboženství není zastřená a nejasná věc a metoda jeho života není rozostřená záležitost. Zřetelně ho vymezuje druhá část vyznání víry „Muhammad je Posel boží“. Je spojeno s těmi principy, které nám zvěstoval Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru. Jestliže tu existuje jasný a platný text Koránu zvěstovaný Poslem božím, pak ten je rozhodující a není zde už žádný prostor pro idžtihád. Teprve, není-li k dispozici žádný jasný soud, nastává čas pro použití idžtihádu – ovšem podle dobře definovaných principů, jež jsou konsistentní s Boží metodou a neřídí se pouze názory a přání učenců.

„A jste-li ve sporu o nějakou věc, předejte její rozhodnutí Bohu a Poslu – jestliže věříte v Boha a v den soudný!“ (Korán 4:59; súra Ženy – *an-Nisá*)

Principy idžtihádu a dedukce jsou velmi dobře známy a není v nich žádných nejasností a nepřesností. Nikomu není dovoleno zneužívat práva a tvrdit, že to, co vytvořil člověk, je v souladu s Božím zákonem, dokud nebude nejvyšší moc

patřit jedinému Bohu – Jemu budiž sláva, dokud On nebude jediným legislativcem a jediným zdrojem moci, a ne nějaký „lid“, „strana“ nebo jakýkoli jedinec. Pak může být učiněn i upřímný pokus vyhledat Boží vůli prostřednictvím odkazu na jeho Knihu a učení Jeho Posla. Ale toto právo nesmí být poskytnuto osobě nebo osobám, které chtějí nastolit moc zneužitím Božího jména, jak to kdysi zažila Evropa v podobě „teokracie“ či „vlády svaté církve“. Islám nic takového nezná. Nikdo nemá právo hovořit jménem Boha – s výjimkou Jeho Posla – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru. Existují zřetelné texty, které definují, co Bůh uzákonil.

„Náboženství je pro žití“ je teze, která je hrubě dezinterpretována a bývá používána ve špatném smyslu. Toto náboženství rozhodně je pro žití, ale pro jaký způsob života?

Toto náboženství je pro život, který je založen na jeho principech a rozvíjí se v souladu s jeho metodou. Takový život je v naprostém souladu s lidskou podstatou a uspokojuje všechny lidské potřeby, ty potřeby, které stvořil pouze On, jenž tvoří a zná své výtvořiny.

„Což nezná On ty, které stvořil, On, jenž prozíravý je a dobře zpravený?“ (Korán 67:14; súra Království – *al-Mulk*)

Není smyslem náboženství poskytovat záštitu jakémukoli způsobu života nebo zákonodárné moci, kterou si někdo pověsí jako vypůjčenou nástěnkou a zneužívá ji k ospravedlnění své moci. Náboženství má být kritériem, jímž se poměřuje skutečnost, nařizuje se to, co je vhodné nařídit, a odstraňuje to, co se odstranit má. Jestliže celý systém života je proti tomuto náboženství, je jeho cílem daný systém zničit a vybudovat nový. To je podle islámu skutečný význam teze, že „náboženství je pro žití“. Měli bychom jí rozumět v jejím správném významu!

Otázka, jež se tu nabízí, by mohla být položena asi takto: „Není blaho pro lidstvo kritériem pro řešení aktuálních problémů?“ Ale stále budeme pokládat otázku, kterou si klade sám islám a na niž si také sám odpovídá: „Jsi znalejší než Bůh?“ Ne, protože „Bůh je znalý, zatímco vy nikoli.“

Blaho lidstva je inherentní v Božím zákoně, jak ho zjevil a jak nám ho zvěstoval Jeho Posel. Kdyby si někdy lidé usmysleli, že jejich blaho se liší od toho, co uzákonil Bůh, pak se především ocitnou v zajetí iluzí.

„Ony nejsou nic než jména, kterými jste je vy a vaši otcové nazvali a o nichž neseslal Bůh žádné zplnomocnění. A oni pouze své dohady a to, k čemu srdce jejich tíhnou, následují, ačkoli se jim již od Pána jejich dostalo správného vedení. Což člověk má mít vše, po čem touží? Však Bohu poslední i první život patří.“ (Korán 53:23-25; súra Hvězda – *an-Nadžm*)

A navíc – jsou to „bezvěrci“. Pro někoho je těžké přiznat, že jeho pojetí blaha je v rozporu s tím, co Bůh uzákonil, když zároveň bude chtít zůstat – byť jen na chvíli – stoupencem tohoto náboženství.

Kapitola šestá

Vesmírné zákonodárství

Když islám vštěpuje své přesvědčení do vědomí lidí a reality života na principu totálního se odevzdání se Bohu a projektuje ho do věroučných zásad, forem uctívání a zákonodárných norem, je toto vše celostním výrazem tohoto podřízení a praktickým projevem vyznání, že není božstva kromě Boha. Podrobnosti života se zase odvozují od praxe Posla božího – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – a jsou rovněž praktickým výrazem vyznání, že Muhammad je Posel boží.

Islám buduje celou svou strukturu tak, že tyto dvě části vyznání určují jeho islámskou metodu života, koncepci obrysů této metody a vymezení jejích charakteristických črt. Když islám buduje svou strukturu tímto způsobem, poskytuje jí odlišné a jedinečné postavení mezi všemi ostatními společenskými zřízeními, jaká člověk poznal, vychází z obecnějšího základu, který se týká celé nejen lidské existence, ale rovněž metody existence celého vesmíru, v němž je existence člověka pouhou částí.

V souladu s islámskou koncepcí je celý vesmír Božím výtvorem. Začal existovat teprve tehdy, když to Bůh – Jemu budiž sláva – chtěl a pak On nařídil přírodní zákony, které vesmírem hýbou a s nimiž jsou v harmonickém souladu všechny jeho součásti. „A když cokoli si přejeme, Naše slovo jediné, jež řekneme, je: 'Budiž!' - a stane se.“ (Korán 16:40; súra Včely – *an-Nahl*) „... A On všechny věci stvořil a každé její osud určil.“ (Korán 25:2; súra Spásné zjevení – *al-Furqán*)

Za tímto vesmírem stojí Jeho vůle, která jej řídí, moc, jež jím pohybuje, zákon, který koordinuje jeho chod. Tento zákon udržuje rovnováhu mezi různými částmi vesmíru a organizuje jejich pohyb tak, aby se vzájemně nestřetaly, aby v celém systému nedocházelo k rozporům, ani neustálým pravidelným pohybům, které by – nedej Bože! – mohly vést k náhlému zastavení nebo dezorganizaci jednotlivých komponentů. Tento stav bude pokračovat tak dlouho, jak dlouho se toto jsoucno bude podřizovat vůli, jež ho řídí, moci, jež jím hýbe, a zákonu, který ho organizuje. Tento vesmír respektuje onu vůli, moc i zákon a není možné, aby se, byť jen na jedinou chvíli, Jeho vůli vzepřel, stavěl se odmítavě k Jeho moci nebo se hodlal odlišit od Jeho zákona. Díky této podřízenosti se vesmír stále dál harmonicky rozvíjí a žádná destrukce ani rozklad mu nehrozí, ledaže by si to přál Bůh.

„Pánem vašim je vskutku Bůh, jenž stvořil nebesa i zemi v šesti dnech a potom se usadil na trůně Svém. On pokrývá nocí den, který se bez přestání žene za ní, zatímco slunce, měsíc a hvězdy jsou rozkazu Jeho podrobeny. Což Jemu

nenáleží stvoření a rozkazování? Požehnán buď Bůh, Pán lidstva veškerého!
(Korán 7:54; súra Rozpoznání – *al-A'ráf*)

Člověk je součástí vesmíru. Zákony, které řídí podstatu člověka, se neliší od těch vesmírných. Bůh je tvůrcem člověka, stejně jako stvořil celé jsoucno. Lidské tělo se skládá z pozemské materie, z hlíny této země, avšak Bůh ho obdaril některými zvláštními rysy, které z něj učinily něco víc, než jen hlínu, z níž je stvořen vesmír. Bůh ho stvořil k obrazu svému. Ve svých tělesných funkcích se člověk podřizuje stejným zákonům přírody jako ostatní živočichové – ať už se mu to líbí, nebo ne. Jeho stvoření je mnohem víc v souladu s Boží vůlí než jeho vlastní vůlí či vůlí jeho otce a matky. Otec a matka jsou schopni se tělesně sblížit, ale nejsou schopni přeměnit sperma v lidskou bytost. Člověk se vyvíjí v době těhotenství a narodí se podle zákona vývoje a zrození, který mu Bůh předepsal; dýchá Boží vzduch způsobem, jaký předepisuje Bůh, cítí, jak si to přeje Bůh, dokáže cítit bolest, dokáže mít hlad a žízeň, jí a pije – zkrátka žije v souladu se zákonem Boha a v této věci nemá na výběr. V tom ohledu není mezi ním a jinými neživými i živými objekty ve vesmíru žádný rozdíl. Všichni a všechny se bezpodmínečně podřizují Boží vůli, moci a zákonu jeho tvořivé činnosti.

Bůh, který stvořil vesmír a člověka v něm a přiměl ho, aby se poddal zákonům, které vládou vesmírem, tento Bůh – Jemuž budiž sláva – předepsal člověku také šarí'u kvůli organizaci jeho činnosti tak, aby byla v souladu s jeho přirozeným životem. Z tohoto hlediska je šarí'a jen součástí univerzálního Božího zákona, který vládne lidské přirozenosti i celému vesmíru.

Každé slovo Boha, každé Jeho nařízení, zákaz, slib, zákonná norma nebo doporučení – to vše je jen součástí všeobecného zákona, a ten je tak přesný a pravdivý, jako kterýkoli ze zákonů, jež nazýváme „přírodními zákony“ – totiž Bohem tvořených zákonů pro vesmír, které sledujeme, jak se uskutečňují v každé chvíli podle toho, jak je Bůh předepisuje od samého úsvitu stvoření. Uskutečňují se z Boží vůle.

Šarí'a, kterou Bůh dal člověku, aby si mohl uspořádat život, je také univerzálním zákonem, neboť se vztahuje k obecnému zákonu vesmíru a je s ním v souladu. Její přijetí a dodržování se pro člověka stalo nutností, aby se jeho život dostal do souladu s pohybem ve zbytku vesmíru. A nejen to: Je to jediný způsob, jak lze dosáhnout harmonie mezi fyzickými zákony, jež působí v biologickém životě člověka, a mezi mravními zákony, které řídí jeho volní činy. Tato harmonie existuje pouze prostřednictvím respektu vůči šarí'e. Jedině tak lidská osobnost – ve vnitřním i vnějším smyslu – dosáhne dokonalosti.

Člověk nemůže rozumět všem zákonitostem vesmíru, ani nemůže pochopit jednotu celého všeobecného řádu bytí; nemůže pochopit dokonce ani zákony, které řídí jeho vlastní osobnost a od nichž se nemůže odchýlit ani o píď. A tak není ani schopen vytvářet zákony pro řád života, které by byly v plném souladu s vesmírem nebo by mohly alespoň sladit vnitřní potřeby s jeho vnějším

chováním. Tato schopnost náleží výhradně Tvůrci vesmíru a lidí, který řídí a spravuje nejen vesmír, nýbrž také lidské záležitosti, a který uplatňuje jednotný zákon podle své vůle.

Poslušnost vůči Božímu zákonu je nutná kvůli uskutečnění oné harmonie, je dokonce důležitější než samo nastolení islámské víry, jelikož žádný jedinec nebo společenství nemohou být skutečnými muslimy, dokud se plně nepodřídí jedinému Bohu ve smyslu učení Posla božího – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – a tak nenaplní svou činností první pilíř islámské víry, totiž vyznání, že není božstva kromě Boha a Muhammad je posel Boží.

Naprostý soulad mezi lidským životem a zákonem vesmíru je plně ku prospěchu lidstva, protože je jedinou zárukou proti zkaženosti a rozpadu. Pouze v tomto stavu lidé budou žít v míru vůči sobě navzájem, jakož i v souladu s vesmírem, budou žít v naprosté harmonii svého a vesmírného konání a směřování. V témže smyslu budou mít mír v myslích, jelikož jejich činy budou odpovídat jejich skutečným požadavkům bez konfliktu mezi oběma faktory. Boží zákon vsutku snadno harmonizuje vnější chování člověka s jeho vnitřní podstatou. Když člověk dodržuje stav míru ve své vlastní přirozenosti, mír a spolupráce mezi jedinci přicházejí automaticky, neboť všichni dohromady se chovají podle jedné metody, v rámci jednoho vzoru, který je součástí obecného vesmírného řádu.

A tak se pro celé lidstvo uskutečňuje blaho prostřednictvím odhalování a poznávání tajů přírody, její ztracené energie a pokladů skrytých v jejich zákoutích. Člověk jich používá k užtku veškerého lidstva podle norem Božího zákona, bez jakéhokoli soupeření nebo konfliktu.

V rozporu se šarí'ou jsou ovšem lidské rozmary: „Kdyby pravda následovala jejich učení scestná, věru by byla nebesa a země a vše, co mezi nimi je, zkaženo.“ (Korán 23:71; súra Věřící – *al-Mu'minún*)

Z toho vyvstává islámský názor, že je tu pravda, na níž stojí toto náboženství, pravda, o níž se opírají nebesa a země. Jsou na ní založeny všechny záležitosti tohoto i Onoho světa. Na jejím základě se člověk bude zpovídat Bohu a On bude soudit a trestat podle toho, kdo se k Němu stavěl nepřátelsky a kdo se odklonil od pravdy. Pravda je nedělitelná a prosazuje se jménem onoho všeobecného vesmírného zákona, který Bůh stanovil za závazný pro všechny věci a případy a jemuž se podřizuje vše, co tvoří jsoucno – věci i živé bytosti.

„A nyní jsme vám již Písmo seslali, v němž pro vás je připomenutí – což to nepochopíte? A kolik jsme vyvrátili měst, jež byla nespravedlivá, a po nich vzniknout jsme národům jiným dali! A jakmile pocítili přísnost naši, prchat z měst se jali. 'Neprchejte, ale raději se vraťte k přepychu, v němž jste žili, a do příbytků svých – možná, že o vydání počtu požádání budete!' A odpověděli: 'Běda nám, my věru byli jsme nespravedliví!' A nepřestalo toto volání jejich, dokud jsme je jako obilí neskosili a životy jejich nezhasili. My nebesa a zemi a vše, co je mezi nimi, jsme pro zábavu nestvořili; kdybychom se byli chtěli pobavit, našli bychom si zábavu u Sebe, kdybychom už tak učinit zamýšleli.

Naopak. My pravdu proti falši mrštíme a roztrháme ji, a hle, ona se rozplyne, však běda vám za to, co lživě Bohu připisujete! Jemu náleží všichni, kdož na nebesích jsou a na zemi; a ti, kdož u Něho dlí, nejsou tak hrdopyšní, aby mu nesloužili, a nikdy neumdlí a pění slávu Jeho dnem i nocí bez přestání.“ (Korán 21:10-20; súra Proroci – *al-Anbijá*)

Přirozenost člověka je si ve své hloubce této pravdy plně vědoma. Přirozenost jeho uspořádání a široký vesmír kolem něho mu připomínají, že vesmír je založen na pravdě a pravda je jeho esencí a pevně se váže k obecnému zákonu. Proto v něm není žádných rozporů, žádných konfliktů mezi jeho součástmi, cesty se v něm nerozcházejí, nepohybuje se nahodile, ani nepodléhá chybám, které se náhodně vloudí, nepodléhá proměnlivosti počasí, není to ani projev lidského rozmaru, nýbrž odvíjí se v podobě přesného, promyšleného a předepsaného systému. Konflikt začíná tehdy, když se člověk odkloní od pravdy, která je skryta v hloubi jeho vlastní přirozenosti, pod vlivem jeho přání, a když začne uplatňovat zákony založené na jeho vlastních názorech a přáních, místo toho, aby následoval nařízení Božího zákona. Místo toho, aby se odevzdal zákonu Božímu, jako to činí zbytek vesmíru, protiví se mu.

Podobný konflikt nastává mezi jednotlivci a společenstvími, národy a generacemi, stejně jako mezi lidmi a okolním vesmírem, přičemž všechny síly a zdroje vesmíru jsou použity v zájmu ničení a násilí páchaného jedněmi vůči druhým místo toho, aby se staly prostředky rozvoje civilizace a důvodem k lidskému štěstí.

Zjevný záměr nastolit Boží zákon na zemi není zamýšlen pouze pro Onen svět. Tento svět a Onen svět nejsou dvě oddělené entity, ale jsou to dvě vzájemně se doplňující roviny. Zákon daný Bohem se nejen snaží uvést obě roviny do souladu, ale uvádí do souladu i lidský život a všeobecný zákon vesmíru. Soulad s vesmírným zákonem ale neznamená pro člověka odklad jeho štěstí až na Onen svět, nýbrž působí a uskutečňuje se i v první etapě. Své úplnosti a dokonalosti ovšem dosáhne až v záhrobí.

To je tedy základ islámské koncepce existence a lidského života jako součásti tohoto vesmíru. Ze samé své podstaty se tato koncepce zásadně odlišuje od všech ostatních, jež lidstvo poznalo. Proto také zahrnuje určité odpovědnosti a povinnosti, které sotva nalezneme v koncepcích jiných zřízení a teorií.

Dodržování Božího zákona je v této koncepci nutné, protože vyvstává potřeba plně sladit lidský život s životem vesmírným. Tato potřeba vyžaduje, aby zákon, který ovládá záležitosti lidských bytostí, byl pevně propojen s obecným zákonem vesmíru; vyžaduje, aby se člověk podřídil jedinému Bohu a zbytku vesmíru, a aby žádný člověk nemohl vyhlašovat své panství nad jinými.

Potřebu ztotožnění a souladu, o nichž jsme hovořili, můžeme najít v rozhovoru mezi Abrahamem – budiž s ním mír – otcem muslimské obce, a Nimrodem. Tento muž byl nadutý tyran, jenž vyhlašoval absolutní moc nad pozemšťany, ale přesto nedokázal uplatnit moc nad planetami a vesmírnými

tělesy. Když mu prorok Abraham – budiž s ním mír – řekl, že ten, kdo má jako jediný moc nad vesmírem, by měl mít výhradní moc také nad životem lidí, došla mu řeč:

„Což jsi neviděl toho, jenž hádal se s Abrahamem ohledně Pána jeho jen proto, že Bůh mu dal království? A hle, pravil Abraham: 'Pán můj je ten, jenž život i smrt dává.' A odpověděl: 'Já jsem ten, kdo život i smrt dává!' I řekl Abraham: 'Bůh přivádí slunce od východu, dej mu tedy ty vyjít na západě!' A byl zmaten ten nevěřící – a Bůh nevede cestou správnou lid nespravedlivý.“
(Korán 2:258; súra Kráva – *al-Baqara*)

„Což si mohou přát jiné náboženství než náboženství Boží, když již se do vůle Jeho odevzdalo – chtě nechtě – vše, co na nebesích je i na zemi, a když vše se k Němu navrátí?“ (Korán 3:38; súra Rod 'Imránův – *Ál 'Imrán*)

Kapitola sedmá

Islám je skutečná civilizace

Islám zná pouze dva typy společností: islámské a džáhilíjské. Za islámskou společnost lze považovat takovou, v níž se uplatňuje islám – v učení a způsobech uctívání, v dodržování šarí'y, organizaci společnosti, morálce, chování a zvyklostech. Džáhilíjská společnost je ta, která neuplatňuje islám a v níž se nedodržují islámské věroučné zásady, koncepce, hodnoty a standardy, nařízení šarí'y, ani morálka a způsoby.

Za islámskou nelze považovat ani takovou společnost, v níž se lidé nazývají „muslimy“, přičemž v ní šarí'a není uplatňovaným zákonem, ačkoli se v ní pravidelně dodržují modlitby, půst či pouť do Mekky a nejsou tamním zákonem zakázány. Islámská společnost není taková, v níž si lidé sami vymýšlejí vlastní verze islámu, odlišné od té, kterou předepsal Bůh – Jemu budiž sláva – a postupně zvěstoval Jeho Posel – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru. Tyto verze pak nazývají kupříkladu „rozvinutý islám“.

Společnost džáhilíje se projevuje v různých formách, ale všechny ignorují objektivní existenci Božího řádu.

Některé na sebe berou podobu společnosti, v níž je popírána sama existence Nejvyššího a lidské dějiny se zde vykládají v kategoriích dialektického materialismu, v podobě zřízení se pak uplatňují jako „vědecký socialismus“.

Někdy se objeví v podobě společnosti, v níž Boží existence není popírána, ale Jeho vliv je omezován na nebesa, zatímco Jeho vláda na zemi je popírána. Ani šarí'a, ani hodnoty, které Bůh předepisuje jako věčné a nedvojznačné, nenalézají v tomto systému života místo. V takové společnosti mají lidé dovoleno uctívat Boha v synagogách, kostelech a mešitách, ale netoleruje se jejich požadavek, aby se šarí'a uplatňovala v jejich každodenních záležitostech. Taková společnost tudíž popírá uplatnění Boží povahy moci na zemi, ačkoliv Nejvyšší jasně říká:

„On je ten, kdo je Bohem na nebesích i Bohem na zemi, a On moudrý je a vševědoucí.“ (Korán 43:84; súra Zlaté ozdoby – *az-Zachruf*)

Taková společnost ovšem nenásleduje náboženství Boha v tom smyslu, jak ho definuje Jeho výrok:

„... Rozhodnutí náleží jedině Jemu a On poručil, abyste neuctívali nikoho kromě Něho. A toto je náboženství neměnné, však většina lidí to neví.“ (Korán 12:40; súra Josef – *Júsuf*)

Kvůli tomu je třeba takovou společnost považovat za džáhilíjskou, ačkoli se hlásí k víře v Boha – Jemu budiž sláva – a lidem se povoluje provozovat obřady v synagogách, kostelech a mešitách.

Islámská společnost je ze své podstaty jediná civilizovaná společnost a džáhilíjské společnosti v jejich různých podobách jsou společnosti zaostalé. Tuto velkou pravdu je ovšem třeba ozřejmit.

Kdysi jsem opatřil jednu ze svých knih, která byla v tisku, názvem *Směřujeme k civilizované islámské společnosti*, ale ve svém dalším oznámení jsem slovo „civilizovaná“ vypustil a spokojil se s tím, že název studie zněl *Směřujeme k islámské společnosti*.

K této úpravě jeden francouzsky píšící alžírský autor poznamenal, že důvod spočívá v mém „vnitřním, psychicky determinovaném procesu obrany islámu“, a vyjádřil lítost nad tím, že to je výraz mé nedospělosti a neuvědomělosti, co mi brání čelit „problémům“ reality!

Tomu Alžířanovi jsem odpustil, protože v jisté době jsem sdílel stejné názory. Tehdy, když jsem poprvé uvažoval o psaní na dané téma, mé myšlenkové procesy byly podobné jeho současným. Dostával jsem se do stejných potíží, s jakými se on potýká dnes. Jde o definici pojmu „civilizace“.

Až do jisté doby jsem se nedokázal zbavit kulturních sedlin v mém myšlenkovém a duševním ustrojení. Zdroj těchto kulturních vlivů přicházel z cizího prostředí, byl cizí mému islámskému cítění a projevoval se tehdy i přes mé zřetelně islámské zaměření. Tyto hnilobné nánosy zahalovaly mé představy i koncepce a stíraly je. Mou představu o civilizaci zamlžovalo evropské pojetí, a to mi bránilo v jasném a autentickém pohledu na věc.

Nicméně později jsem velmi zřetelně nahlédl, že je to právě „muslimská společnost“, již lze označit za „společnost civilizovanou“. Proto slovo „civilizovaný“ v názvu mé knihy bylo nadbytečné, byl to pleonasmus, který nepřinášel nic nového. Ba naopak – spíše by bylo vneslo do čtenářovi myslí stejný zmatek, způsobený cizím, západním pojetím, jakým byly zachváceny moje vlastní myšlenky, když se nemohly rozvíjet jasným a autentickým způsobem.

Nyní vyvstává otázka, jaký je význam slova „civilizace“? Pokusme se ho vysvětlit.

Když ve společnosti nejvyšší moc patří jedinému Bohu a je vyjádřena v suverenitě Božího zákona, pouze tehdy se stává každá osoba v dané společnosti plně svobodnou a nezávislou na poddanosti jiným, jediné tehdy člověk vychutná skutečnou svobodu. Teprve to je „lidská civilizace“, jelikož principiální základnou lidské civilizace je úplná a skutečná svoboda každého člověka a naprostá důstojnost každého jedince ve společnosti. Na druhé straně – ve společnosti, v níž jsou někteří lidé pány, kteří vytvářejí zákony, a jiní jsou otroky, kteří jsou jim poddáni, není skutečné svobody, ani důstojnosti.

Je nezbytné, abychom vyjasnili, že zákonodárství se neomezuje pouze na zákonné normy, jak dnes někteří lidé úzce chápou šarí'u. Skutečností je, že koncepce, metody, hodnoty, standardy, zvyklosti a tradice – to vše je předmětem vytváření právních norem, jimž se lidé podřizují. Jestliže určitá

skupina lidí vytvoří tyto legislativní pasti a uvězní v nich ostatní, nebude to osvobozená společnost. V takové společnosti mají někteří lidé mocenské postavení, zatímco jiní jim musí sloužit. Jak jsme už vysvětlili výše, taková společnost je zaostalá a v islámské terminologii jí právem náleží označení džáhilíjská.

Pouze islámská společnost je v tomto ohledu výjimečná, neboť veškerá moc v ní patří jedinému Bohu a člověk, který zpřetrhal okovy otročení jiným lidským bytostem, vstupuje do Jeho služby, a tak dociluje reálného a skutečného osvobození, které je jádrem lidské civilizace. V takové společnosti je respektována lidská důstojnost v souladu s tím, co Bůh předepsal, když učinil člověka Svým zástupcem na zemi a roli uskutečnovatele Svého plánu pro lidstvo oznámil i vznešenému společenství andělů.

Pouze společnost, která buduje svou základnu na učení, koncepci a metodě života, jež povstávají od jediného Boha, od něhož se odvozuje nejvyšší suverenita pro lidstvo, a nepocházejí od pozemských pánů, kteří odvozují svoji autoritu od poddanství člověka vůči člověku, jen taková společnost ztělesňuje ty nejvyšší hodnoty a charakteristické rysy, které člověk může mít – rysy mimořádného ducha a rozumu. Zato ve společnosti, v níž jsou lidské vztahy založeny na rase, barvě pleti, národu, území nebo podobně, se tato vyznávaná kritéria zjevně nestanou nejvyššími rysy lidského ducha a rozumu. Člověk zůstává člověkem bez ohledu na rasu, barvu pleti, příslušnost k národu nebo území, ale nemůže být nazýván člověkem, jestliže mu chybí duch a rozum! Člověk přece může projevit svobodnou vůli, chce-li změnit své přesvědčení, koncepci, myšlení a přístupy k životu, ale není schopen změnit barvu pleti ani rasu, ani se nemůže sám rozhodnout, na jakém místě nebo v jakém národě se chce narodit. Teprve společnost, v níž se lidé shromažďují na principu svobodné vůle a svobody vlastního výběru, je společnost civilizovaná. Společnost, v níž je základem uspořádání něco jiného než svobodná vůle, je zaostalá nebo – řečeno po islámsku – je to „společnost džáhilíje“.

Pouze islám má schopnost učinit přesvědčení základním pojítkem společnosti. Přesvědčení a učení zde představují „národnost“, která spojuje lidi černé, bílé, rudé a žluté barvy pleti, Araby, Byzantince, Peršany, Habešany a ostatní národy a rasy, které obývají tuto zemi, a mění je v jediné společenství, v němž je pánem Bůh a jedině On, Nejctnostnější a Nejvnešenější, je uctíván. Všichni se zde rovným dílem podřizují rozkazům Jeho jurisdikce, zákonům, které tvoří výhradně On a nikoli lidé!

Když se stane „humanita“ člověka nejvyšší společenskou hodnotou a charakteristické rysy „lidskosti“ se v ní stanou předmětem úcty a ocenění, teprve pak může být daná společnost považována za civilizovanou. Jestliže se materialismu – bez ohledu na jeho formy – připisuje nejvyšší hodnota, ať je to ve formě „teorie“, jakou je třeba marxistická interpretace dějin, nebo ve formě

materiální produkce, jako je to v případě Spojených států, evropských zemí a ostatních zemí, v nichž je materiální výroba považována za nejvyšší hodnotu, a ostatní lidské hodnoty jsou obětovány na oltář, pak taková společnost je zaostalá, nebo – v islámské terminologii – je to společnost džáhilíje.

Civilizovaná společnost – to znamená islámská společnost – nepodceňuje hmotu, ať už v teorii, nebo ve formě materiální výroby, protože považuje vesmír, v němž žijeme, jímž jsme ovlivňováni a jež i my ovlivňujeme, za stvořený z hmoty a považuje materiální výrobu za projev tvořivosti Boží vlády na zemi. Islámská společnost pouze nepovažuje materiální statky za nejvyšší hodnotu na úkor lidských charakteristik – svobody, cti, rodiny a její nedotknutelnosti, morálních hodnot a jejich posvátnosti – jako je tomu ve společnostech džáhilíje, které spatřují své nejvyšší hodnoty, přednosti a úctyhodné skutky pouze v procesu materiální výroby.

Když společnost utvářejí „humánní hodnoty“ a „lidská morálka“ a ty v ní dominují, tato společnost je civilizovaná. Lidské a mravní hodnoty nejsou něčím nedefinovatelným či kouzelným, ani nejsou „rozvinuté“ a zaměnitelné, nemajíce prý žádnou stabilitu a kořeny, jak tvrdí materialistické interpretace dějin nebo teorie „vědeckého socialismu“. Jsou to hodnoty a morální vlastnosti, které rozvíjejí v lidské bytosti takové charakteristické rysy, jež ji odlišují od zvířat, a zdůrazňují ty aspekty osobnosti, jež ji vyzdvihují nad zvířata. Nejsou to tedy takové hodnoty a morální vlastnosti, které rozvíjejí a zdůrazňují rysy člověka, jež má společné se zvířaty.

Když se na otázku podíváme z této perspektivy, uvidíme pevnou a dobře definovanou dělicí linii, která nemůže být vymazána ustavičnými pokusy „progresistů“ a „vědeckých socialistů“. Podle našeho pohledu morální standardy nejsou určovány prostředím a měnícími se podmínkami, nýbrž tvoří pevná kritéria stojící za rozdílnostmi v prostředí. Nedá se totiž říci, že některé morální hodnoty jsou „zemědělské“ a jiné „průmyslové“, některé jsou „kapitalistické“ a jiné zase „socialistické“, některé jsou „buržoazní“ a jiné se vztahují k „psancům této země“. Standardy morálky jsou nezávislé na prostředí, životní úrovni a stupni rozvoje společnosti; to jsou pouhé povrchní a formální variace. Kromě tohoto všeho tu máme co do činění s „lidskými“ hodnotami a morálkou a se „zvířecími“ hodnotami a morálkou – máme-li vůbec přijmout takový termín. Z hlediska islámské terminologie jde o islámské hodnoty a morálku a o hodnoty a morálku džáhilíje.

Islám vskutku nastoluje hodnoty a morálku, které jsou „lidské“ – takové, které rozvíjejí v lidské bytosti vlastnosti, jež ji odlišují od zvířat. Ať už islám převládá v jakékoli společnosti, ať je agrární, nebo průmyslová, kočovnická a pastevecká, městská a usedlá, chudá nebo bohatá, uplatňuje tyto lidské hodnoty a morálku, pečuje o ně, posiluje je a hlídá, aby nezdegenerovaly do podoby animálnosti. Směr linie, která odděluje lidské hodnoty od zvířecích charakteristik, se pohybuje vzhůru, ale začne-li tento směr upadat, pak –

nehledě na veškeré civilizační materiální vymoženosti – civilizace bude „zaostalá“ a džáhilijská!

Je-li základem společnosti rodina a základem rodiny je rozdělení či specifikace práce mezi manžely a je-li péče o děti nejdůležitější funkcí rodiny, taková společnost je vskutku civilizovaná. V islámské metodě života tento typ rodiny vytváří prostředí, v němž se rozvíjejí lidské hodnoty a morálka, na něž jsme poukázali v předešlém odstavci. To je projevuje v růstu nové generace, jenž se bezpochyby nemůže odehrávat mimo rodinnou jednotku. Na druhé straně tzv. volné sexuální vztahy a nelegitimní děti se stávají základem takové společnosti, kde jsou vztahy mezi oběma pohlavími založeny na chťici a momentálním vzplanutí, a nikoli na patřičném rozdělení práce, vycházejícím z rodinné zodpovědnosti a přirozených vloh partnerů. Jestliže zájmem ženy je pouze zdobit se a být vždy ochotná k flirtu, vytvářejíc tak ovzduší zmatku a žádostivosti, jestliže se žena vzdává své funkce přivádět na svět děti a starat se o novou generaci a jestliže se – ať už podle jejího přání, nebo pod tlakem sociálních okolností – raději stane hosteskou v hotelu, stevardkou na lodi či letuškou, a tak vynakládá své schopnosti pro „materiální výrobu“ či „vytváření výrobních nástrojů“ raději než pro výchovu lidských bytostí, protože „materiální výroba“ se považuje za hodnotnější, ctnostnější a důstojnější než „výchova lidského rodu“, pak se jedná o „civilizační zaostalost“ nebo – řečeno v islámské mluvě – o projev džáhilije.

Rodinný systém a vztah mezi pohlavími je rozhodující záležitostí při určování charakteru společnosti – ať je zaostalá, nebo civilizovaná, džáhilijská, nebo islámská. Společnosti, které ovládají zvířecí sklony, hodnoty a morálka, nemohou být považovány za civilizované – bez ohledu na to, jaké převahy dosahují v průmyslu, hospodářství nebo vědě. To je měřítko, s nímž při stanovování míry lidského pokroku nepochybíme.

Ve všech moderních společnostech džáhilije se pojem „morálka“ omezuje, takže se člověk vzdává všech aspektů, které ho odlišují od zvířete. V těchto společnostech nejsou nezákonné sexuální vztahy, a dokonce ani homosexualita, považovány za mravně pokleslé. Význam etiky je málem limitován jen na ekonomické a někdy na politické záležitosti, jež spadají do kategorie „státních zájmů“. Například skandál Christiny Keelerové a britského ministra Profuma nebyl britskou společností považován za něco nemravného kvůli jeho sexuálnímu aspektu, nýbrž proto, že Chritine Keelerová byla také zapletena s námořním attaché ruského velvyslanectví, a vzniklo tak nebezpečí, že budou vyzrazena různá státní tajemství. Jen proto se poměr této dívky s britským vládním představitelem dostal na přetřes v britském parlamentu! Podobné skandály vycházejí na světlo také v americkém Senátu. Angličané a Američané, kteří se namočí do podobných špionážních afér, obvykle uprchnou do Ruska. Tyto aféry se nepovažují za důležité kvůli sexuálním úchyilkám, nýbrž proto, že je v nebezpečí státní tajemství!

V džáhilíjských společnostech spisovatelé, novináři a romanopisci čas od času upřímně radí ženatým i neoddaným lidem, že volná láska není nemravná a nízká. Je prý mravně v pořádku, jestliže mladík zneužije svou partnerku nebo dívka zneužije svého partnera k pohlavnímu ukojení, ačkoli v jeho nebo jejím srdci vůbec neplane láska. Je prý překonané si myslet, že žena má stále střežit svou cudnost, když její touha po manželovi již vyprchala; je prý vhodnější, když si najde milence, jemuž klidně dá své tělo. Na toto téma byly napsány desítky povídek, stovky doporučení v novinových úvodnících a článcích, spousta karikatur a vtipů, vážných i bulvárních sloupků – všechny vyzývají k tomuto způsobu života.

Z hlediska „lidského“ pokroku jsou všechny takové společnosti zaostalé, žádná z nich není civilizovaná.

Linie lidského pokroku stoupá vzhůru od zvířecích pudů k vyšším hodnotám. Aby byla schopna zvířecí pudy usměrňovat, uzavírá je do rámce „rodiny“ na principu „povinnosti“, která má vést k základům rodinného systému, v němž lidské pudy a touha po rozkoši nedocházejí pouhého ukojení, nýbrž plní úlohu přípravy nové generace, která nastoupí na místo té současné a zajistí, že vlastnosti lidské civilizace, zděděné po předcích, budou pokračovat a lidské vlastnosti se budou jejich prostřednictvím vzdalovat zvířecím vlastnostem. Společnost, jejímž záměrem je vzdávat se zvířecím rysů a využívat všech příležitostí k rozvoji a zdokonalení lidských povahových rysů, potřebuje pevné záruky bezpečnosti a citové stability rodiny, aby byla schopna naplňovat svůj základní úkol, který se nerozkolísá pod vlivem náhlých podnětů. Na druhé straně, když ve společnosti bují nemorální doporučení a hnusná jedovatá učení a když sféra pohlavního života stojí mimo sféru morálky, v náručí takové společnosti sotva může dozrát pravá člověčí mravnost.

Kvůli tomuto všemu jsou islámské hodnoty, morální zásady, vnuknutí a záruky hodné toho, aby je člověk vstřebal. Islám – to je ta pravá civilizace a islámská společnost je tou skutečně civilizovanou společností, a to podle onoho neměnného měřítká, které se pod tíhou času nerozplizne, ani se „nerozvíjí“.

A nakonec – když „člověk“ zastupuje Boha na zemi správným a ryzím způsobem, totiž tím, že sebe sama zasvěcuje službě Bohu a osvobozuje se od poroby ze strany jiných lidí, uskutečňuje Boží metodu a odmítá uzнат legitimitu jiných metod, když uvádí v život Boží zákon a odmítá působení všech ostatních zákonů přijetím hodnot a morálky, které mu předepsal Bůh. Všechny ostatní hodnoty a vnucované mravní standardy odvrhne a po tom všem se seznamuje se zákony, které Bůh vnukl hmotnému vesmíru, a používá jich k rozvoji života, dobývá suroviny skryté pod zemí, používá existenčních prostředků a potravinových zdrojů v souladu s úlohou, kterou mu Bůh přiřkl, když ho učinil svým zástupcem na zemi. To On člověka vybavil schopností vynášet z hlubin země na světlo zdroje k užítku svému, získávat suroviny pro různé druhy průmyslu a používat technické zkušenosti, jakých kdy člověk ve svých dějinách

dosáhl. Když člověk všechny tyto věci činí jako „bohobožná“ osoba, činí tak jako představitel Boha a tato činnost je vlastně způsobem Jeho uctívání, je to rituál svého druhu. Jednou se tak člověk stane naprosto civilizovaným a společnost snad dosáhne vrcholu civilizace. V islámu se však pouhé materiální statky a činnost za projev civilizace nepovažují. Společnost může vykazovat materiální prosperitu – a přesto je džáhiljjská. Na mnoha místech Koránu Bůh připomněl společnosti tohoto typu, které dosáhly materiální prosperity, a přesto zůstaly ve stavu džáhilje.

(Húd pravil svému lidu): „Chcete stále stavět na každé výšině znamení jen tak pro pobavení a chcete stále zakládat stavby – hodláte snad být nesmrtelní? A když násilí činíte, jste jak tyraní násilní! Boha se bojte a mne poslouchejte! A bojte se toho, jenž rozmnožil to, co znáte, a vaše stáda vám rozmnožil a vaše syny a také zahrady a prameny! Já pro vás obávám se trestu dne nesmírného.“ (Korán 26:128-135; súra Básníci – *aš-Šu'ará'*)

(Sálih pravil svému lidu): „Myslíte, že ponechání budete v tom, co zde máte, v bezpečí mezi prameny a zahradami, polnostmi a s visícími trsy palmami, a že nadále budete vytesávat obydlí v horách domýšlivě? Boha se bojte a mne poslouchejte! Neposlouchejte přestupníků nařízení, kteří na zemi šíří pohoršení a o nápravu se nestarají.“ (Korán 26:146-152; súra Básníci – *aš-Šu'ará'*)

„A když zapomněli na to, co jim bylo připomenuto, otevřeli jsme jim brány k radostem všem. A když se potom radovali z toho, čeho se jim dostalo, uchvátili jsme je znenadání a octli se v beznaději. A byl zahuben do posledního lid každý, jenž byl nespravedlivý. Chvála Bohu, Pánu lidstva veškerého!“ (Korán 6:44-45; súra Dobytek – *al-An'ám*)

„... A když země se přioděje ozdobami svými a krásnou se stane, tu domnívají se její obyvatelé, že jsou vládci jejími; však zasáhne je rozkaz náš v noci či ve dne a učiníme jí jako pole pokosené, tak jako by včera nebyla ani vzkvétala...“ (Korán 6:24; súra Josef – *Júsuf*)

Ale jak jsme řekli výše, islám nepohlíží na hmotu a materiální vynálezy s opovržením. Ve skutečnosti chápe tyto projevy pokroku jako Boží milosrdenství – ovšem v rámci Boží metody. V Koránu nacházíme zmínky o tom, že Bůh ho lidem věnuje jako odměnu za to, že jsou ho poslušni:

(Noe pravil): „... a pravil jsem jim: 'Proste Pána svého za odpouštění, vždyť On věru je odpouštějící! On sešle na vás nebe s deštěm hojným a rozmnoží vám majetky i syny a připraví pro vás zahrady a řeky.'“ (Korán 71:10-12; súra Noe – *Núh*)

„Kdyby byli obyvatelé měst těchto uvěřili a bohobožní byli, byli bychom pro ně zajisté požehnání nebes i země otevřeli. Ale oni to vše za lež prohlašovali a potrestali jsme je za to, co si vysloužili.“ (Korán 7:96; súra Rozpoznání – *al-A'raf*)

Důležitá je základna, na nichž je budována průmyslová struktura a hodnoty, které ovládají společnost a z jejichž celku se vytvářejí charakteristické rysy „lidské civilizace“.

Základna rozmachu islámské společnosti a povaha jejího organického ustrojení vytvářejí komunitu jedinečného charakteru, pro jejíž vysvětlení se nedá aplikovat žádná z teorií, které mohou vysvětlit ustavení a formy společností džáhilíjského typu. Islámská společnost se zrodila z hnutí a toto hnutí v ní pokračuje. Určuje schopnosti i postavení jedinců a jejich hodnot, a následně jim vymezuje role a zodpovědnosti.

Původ hnutí, z něhož se tato společnost zrodila, se nachází mimo lidskou a pozemskou sféru. Jeho zdrojem je učení, které Bůh zjevil lidstvu a jež mu propůjčuje zvláštní koncepci existence, života, dějin, hodnot či záměrů a definuje pro ně metodu akce, reflektující tuto koncepci. A tak první podnět k rozmachu hnutí nevychází z lidských myslí, ba ani z hmotného vesmíru, nýbrž – jak jsme již vysvětlili výše – přichází z mimozemského prostoru, ze sféry, nacházející se mimo té lidské. A to je první specifický rys islámské společnosti a její struktury.

Toto hnutí je vsutku element stojící mimo sféru člověka a hmotného vesmíru. Tento osudový a nadpozemský element začal existovat z Boží vůle, nikdo ho nemohl očekávat nebo ho brát v úvahu. Na počátku do něho nevstoupilo žádné lidské přičinění. Boží element zasévá sémě islámského hnutí a zároveň připravuje člověka k akci – toho člověka, který uvěřil v učení přicházející z transcendentního zdroje. Jakmile jen jediný člověk uvěří v učení, začne islámská společnost z Božího nařízení potenciálně existovat. Jeden tvor se totiž nespokojí s tím, že uvěřil, nenechá si víru pro sebe, nýbrž se dá do práce, aby ji předal dále. Povaha této víry spočívá v tom, že je životaschopným hnutím. To nejvyšší síla vnukla tuto víru zprvu do jednoho srdce, ale je si vědoma, že z něj nevyhnutelně vyprýští vzhůru a vydá se po cestě všem v ústretu.

Dosáhne-li počet věřících tří osob, učení, v něž uvěřili, jim samo sdělí: „Nyní tvoříte společenství, nezávislou islámskou obec, která se liší od společnosti džáhilíje, jež nežije v souladu s tímto učením, a nepřevládají v ní jeho základní hodnoty.“ Tehdy islámská společnost začíná reálně existovat.

Společenství tří se rozroste na deset, deset se jich změní ve stovku, ze stovky je pak tisíc, tisíc se zvětší na dvanáct tisíc – a tak vznikne a ustaví se islámská společnost!

Už na cestě rozvoje se v džáhilíjské společnosti rozhoří boj se stoupenci nově zrozené pospolitosti, která se ve svém učení, koncepci, hodnotách a standardech, existenci a organizaci oddělila od zbytku džáhilíjské společnosti, z níž islámská společnost přebírá jednotlivé její příslušníky. Toto hnutí dojde z výchozího bodu až do stádia zjevné, nezávislé a permanentní existence jím zrozené společnosti, přičemž tato klade na své členy nároky a připisuje jim určitou váhu, postavení a odpovědnost podle islámských měřítek a standardů. Nová společnost automaticky rozeznává schopnosti svých příslušníků, aniž by tito museli svou ryzost a vyspělost okázale demonstrovat nebo veřejně

vyhlašovat. Ve skutečnosti přesvědčení a hodnoty, k nimž se věřící ve svém nitru i ve společnosti hlásí, ho nakonec nutí k tomu, aby je skrýval před zraky těch, kteří mu chtějí dát zodpovědné postavení.

Avšak hnutí, jež je přirozeným výhonkem islámského učení a islámské společnosti, nedovolí žádnému jedinci, aby se skrýval! Každý příslušník této společnosti musí být v pohybu! Jeho přesvědčení musí ovládat dynamika, musí ji mít v krvi, hnutí se musí projevovat v uspořádání celé organické společnosti. A jelikož všude kolem příslušníka společnosti panuje džáhilíja a v jeho mysli a v myslích všech kolem něj stále tlí nánosy džáhilíjského myšlení, boj pokračuje a pokračuje také permanentní džihád – až do soudného dne!

Vítězství a porážky, kterými hnutí prochází, určují postavení a činnost každého příslušníka hnutí. Organismus této společnosti se utváří pomocí harmonie mezi jejími členy a jejich zařazením. Tento způsob začátku a tato forma vnitřního uspořádání tvoří dvě charakteristiky islámské společnosti, které ji odlišují od ostatních společností ve smyslu její existence, struktury, povahy a formy, jejího systému a jeho výkonných či regulačních opatření – a tak se ze všech těchto rysů vytváří jediná nezávislá entita. Ta se nedá vysvětlit v sociálních kategoriích, které jsou jí cizí, ani ji nelze studovat metodou cizí její podstatě, nelze ji ani uvést v život způsoby vypůjčenými z jiných systémů.

Podle naší nezávislé definice civilizace islámská společnost není pouhou historickou entitou, o níž se má bádát ve vzpomínkách na minulost, nýbrž je požadavkem dneška a nadějí budoucnosti. Lidstvo může být zušlechtěno – dnes nebo zítra – úsilím o rozvoj této vznešené civilizace tím, že se vzepne a vymaní se z propasti džáhilíje, v níž se zmítá. To platí nejen pro průmyslově a ekonomicky vyspělé národy, nýbrž i pro národy zaostalé.

Hodnoty, na které jsme souhrnně poukázali a označili je za hodnoty humánní, lidstvo nikdy nepřijalo – s výjimkou období „islámské civilizace“. Měli bychom rovněž připomenout, že termínem „islámská civilizace“ míníme takovou civilizaci, v níž jsou tyto hodnoty zhusta přítomny, a není to civilizace, vykazující pokrok v průmyslu, ekonomice a vědě, přičemž ony hodnoty jsou v ní na nízké úrovni.

Tyto hodnoty nejsou idealistické a utopické, jsou to realistické a praktické hodnoty, jichž může být dosaženo prostřednictvím lidského úsilí při uplatňování správného islámského pojetí. Tyto hodnoty mohou být uskutečněny v jakémkoli prostředí – bez ohledu na to, jaký způsob života v něm panuje, na jaké úrovni je tam průmyslový, hospodářský a vědecký pokrok. Ony hodnoty totiž nebrání materiální prosperitě a vědeckému pokroku. Z logiky islámského učení naopak vyplývá, že materiální pokrok iniciují a pohánějí ve všech oblastech, kde člověk zastává svou úlohu zástupce Boha na zemi. Avšak ten zároveň nesedí se založenýma rukama v zemích, kde se v budování oblastí, v nichž může uplatnit svou zastupitelskou úlohu, zatím nepokročilo. Civilizace založená na těchto hodnotách se může rozvinout kdekoli a v jakémkoli prostředí, nicméně

materiální formy, které na sebe bere, neznají hranic. V každém společenském prostředí totiž využívá konkrétních, zde působících zděděných cenností, jež dále rozvíjí.

Islámská společnost tedy – z hlediska své formy, rozsahu a panujícího způsobu života – není fixní historickou entitou, ale její existence a civilizace je založena na hodnotách, které jsou historicky pevně ukotveny. Slovem „historický“, v tomto kontextu užitým, míníme pouze to, že dané hodnoty mají konkrétní formu v určité historické epoše. Nemají ovšem povahu dějinného výtvoru a ve své podstatě ani nepodléhají nějaké časové dimenzi. Tvoří pravdu a skutečnost, která přišla k lidstvu z transcendentního zdroje, od Pána, zpoza lidské reality, a také zpoza materiální existence jsoucna.

Islámská civilizace může na sebe vzít v materiální a organizační struktuře rozličné formy, ale principy a hodnoty, na nichž je založena, jsou neměnné. Jsou to cennosti a skvosty této civilizace, spočívající v poslušnosti vůči jedinému Bohu, na shodě v přesvědčení o Jeho jedinství, povýšení humanity člověka nad hmotu, suverenitě lidských hodnot, které rozvíjejí humanitu člověka, a nikoli jeho animálnost, na úctě k rodině a principu, že člověk je představitelem Boha na zemi v souladu se smlouvou, již s Ním učinil, jakož i pravidly Jeho vedení, nařízeními Jeho metody a výhradním uplatňováním Jeho zákona ve všech záležitostech této zastupitelské činnosti.

„Formy“ islámské civilizace, vybudované na těchto pevných zásadách, závisí na aktuálních podmínkách toho kterého prostředí a jsou ovlivňovány podle stádia průmyslového, hospodářského a vědeckého pokroku. Tyto formy se nutně liší, aby islám mohl dostatečně pružně vstoupit do kteréhokoli prostředí a přetvořit ho v souladu se svými hodnotami a cennostmi. Tato pružnost ve vnější civilizační formě se ovšem nevztahuje na islámské učení, které je prazdrojem této civilizace, ale nesmí být ani považována na výpůjčku zvenčí, protože je součástí podstaty tohoto náboženství.

Pružnost také nesmí být zaměňována za přizpůsobivost. Mezi oběma kategoriemi je značný rozdíl!

Když islám pronikl do centrálních oblastí Afriky, nahé lidské bytosti tam zahalil do oděvů, jak to přímo sám nařizuje, a zespolečenštil tím lidi, kteří se nestyděli chodit nazí, vymanil je z tupé apatie a naučil je aktivně přistoupit k práci na dobývání a využívání pokladů hmotného vesmíru. Vyvedl je rovněž z bludných zákoutí kmenové a rodové společnosti do širokého prostoru islámské obce, od uctívání jakýchsi místních pohanských model je přivedl k uctívání Pána světů. Jestli toto není civilizace, pak kde ji hledat?

Ať islám vstoupí do určitého prostředí, jež se vskutku opírá o své možnosti, nebo ať pronikne do jiného prostředí, dotyčné civilizaci vždy vstúpí pomocí svých neměnných hodnot novou kvalitou, přičemž použije jejích dosud existujících hodnot a možností, ale rozvíjí je v souladu s vlastními doktrinálními hodnotami.

A tak vývoj civilizace podle metody a způsobů islámu nezávisí na určité úrovni průmyslového, hospodářského a vědeckého pokroku. Kdekoli se tato civilizace ustaví, využije všech zdrojů pokroku, dodá jim nové impulsy k dalšímu rozvoji a zvýší jejich cíle. I když tyto zdroje v určitém případě nejsou k mání, opatří je a zajistí prostředky pro jejich růst. Ale zároveň za všech okolností trvá na svých neměnných a nezávislých principech. Kdekoli islámská společnost vznikne, její specifický charakter a struktura jejího organismu se nemění. Zůstávají takovými, jakými byly ve výchozím bodě jejího vývoje, neboť právě tato skutečnost ji odlišuje od všech společností džáhilíje.

„Toto je pomazání Boží, a kdo lepší je než Bůh v pomazání?“ (Korán 2:138; súra Kráva – *al-Baqara*)

Kapitola osmá

Islámská koncepce a kultura

V šesté kapitole jsme ukázali, že první část prvního sloupu islámu je absolutní podřízení člověka jedinému Bohu. To odpovídá první části vyznání, že „není božstva kromě Boha“. Druhá část znamená, že způsob této podřízenosti vychází od Posla – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – a ve vyznání, že „Muhammad je Posel boží“. Úplné podřízení Bohu se uskutečňuje prostřednictvím učení, rituální praxe a šarí’y. Žádný muslim nemůže věřit v to, že princip božskosti se může vztahovat k někomu jinému, než k Bohu – Jemu budiž sláva – ani nemůže uvěřit, že někdo uctívá jakýkoli Boží výtvor nebo že nějakému člověku může být svěřeno postavení „mocipána“.

V dané kapitole jsme vysvětlili význam podřízenosti, přesvědčení, způsobů uctívání a vlády. V následující kapitole objasníme skutečný význam Boží vlády a její vztah ke kultuře.

V islámské koncepci Boží vláda neznamena pouze to, že někdo odvozuje všechny právní normy a nařízení od Boha a podle nich se také člověk obrací k soudům. V islámu se význam slova šarí’a neomezuje na pouhá zákonná nařízení, nýbrž zahrnuje i principy vlády, její řád a formy. Toto úzké vymezení – tzn. že šarí’a se omezuje na zákonná nařízení – nepředstavuje „šarí’u“ v pravém pojetí a neodpovídá islámské koncepci. Božím zákonem se míní vše, co Bůh uzákonil v zájmu uspořádání lidského života.

Zahrnuje to zásady víry, základy vlády, principy morálky, mezilidských vztahů a také poznání.

Šarí’a zahrnuje islámské přesvědčení a koncepci se všemi jejími hodnotami týkajícími se reality božskosti, reality veškerenstva, toho, co je v něm transcendentní, i toho, co je v něm zjevné, skutečnosti života a člověka a vztahů mezi všemi těmito skutečnostmi, také toho, jak s nimi člověk zachází.

Podobně obsahuje i politické, sociální a ekonomické záležitosti a jejich principy s tím, aby reflektovaly úplnou podřízenost jedinému Bohu. Obsahuje rovněž právní normy, jež organizují celkový chod společnosti a jimž se dnes často říká „šarí’a“, ovšem jen v úzkém významu, který nepředstavuje skutečný význam tohoto pojmu v islámské koncepci.

Obsahuje také zásady morálky a chování v hodnotách a standardech společnosti, podle nichž jednájí osoby, zachází se s věcmi a odvíjejí se události v společenském životě.

Projevuje se rovněž ve všech aspektech „poznání“ a základech myšlenkové a umělecké aktivity.

To vše je nezbytné odvozovat od Boha, stejně jako je nezbytné od Něho odvozovat právní záležitosti v onom úzkém pojetí.

Princip „Boží vlády“ jsme probírali ve vztahu k moci a právnímu systému a snad je nám toto pojetí nyní jasnější poté, kdy jsme ho vysvětlili v celkové dimenzi. Problematika šarí'y tedy také vězí v jejím vztahu k základům morálky, mezilidských vztahů, chování, hodnot a standardů, které ve společnosti převažují. Snad to teď bude alespoň do jisté míry zřejmé! Hodnoty a standardy, základy morálky a chování – to vše je založeno na přesvědčení a koncepcích, jež ve společnosti panují a vycházejí z téhož božského zdroje, od něhož se odvozuje učení, jež tuto koncepci ve společnosti neustále koriguje.

Je tu věc, která se zdá zvláštní – a to dokonce i pro čtenáře podobných „studií o islámu“ – a spočívá v návratu myšlenkové a umělecké aktivity k islámské koncepci a jejímu božskému zdroji.

Na téma umělecké aktivity vyšla celá kniha, v níž stálo, že veškeré umělecké úsilí není ničím jiným než odrazem lidských představ, reflexů a reakcí na podněty. Je totiž reflexí veškerých projevů existence a života, které lze v podobě obrazů nalézt v lidské duši. V muslimově duši tohle všechno ovládá, ba dokonce vytváří islámská koncepce ve své celistvosti, neboť zahrnuje všechny aspekty vesmíru, duše a života. Tato koncepce je motivační silou muslimské kreativity. Islámská koncepce definuje vztah člověka ke zbytku vesmíru a k jeho Pánu. Jeho základním předmětem je povaha člověka a jeho postavení ve vesmíru, smysl a cíl jeho existence, funkce a hodnoty jeho života. To vše je obsahem islámské koncepce, která není pouze abstraktní ideou, nýbrž je to doktrinální koncepce, živoucí, aktivní a motivační síla, činitel, který ovlivňuje vše, co se zrodí v lidském jsoucnu.

Pokud jde o problém myšlenkové činnosti a nutnosti ji usměřňovat v rámci islámské koncepce a jejího božského zdroje při uskutečňování plného podřízení člověka jedinému Bohu, pak tato otázka vyžaduje podrobnou diskusi, která se může jevit jako podivná nejen vzdělaným čtenářům obecně, ale i mnoha muslimům, kteří vidí nevyhnutelnost Boží vlády a výkonu jurisdikce Bohem samým jako zvláštní a neprošlapanou cestu.

Muslim se nemůže v otázce vedení vztahovat k jinému zdroji než Božímu, ať už jde o otázky přesvědčení, obecnou koncepci existence, akty uctívání či obřady, morálku a mezilidské vztahy, hodnoty a standardy, principy a základy politického a sociálního systému, hospodářství a intepretace historických procesů. Může se spolehnout jen na onen Boží zdroj. Je tudíž jeho povinností odvozovat svůj růst od těch muslimů, jejichž zbožnost, charakter a víra v učení jsou nade všechnu pochybnost.

Nicméně muslim se může obrátit k jinému než božskému zdroji při studiu různých věd, jako je chemie, fyzika, biologie, astronomie, medicína, průmysl, zemědělství, způsoby správy (mám tu na mysli její technické aspekty), různá odvětví techniky, vojenství a podobné vědy. Při studiu a zvládnání těchto

vědních disciplín se může obrátit na muslima i nemuslima. Základní princip ovšem spočívá v tom, že když muslimská obec začne existovat, měla by si sama vychovat a opatřit dostatek odborníků ve všech těchto oblastech, protože výuka všech těchto věd a směrů je pro muslimy kolektivní povinností. Jinak řečeno – měl by existovat dostatečný počet osob, které se specializují na různé vědecké obory, aby uspokojily potřeby společnosti v oblasti vzdělání. Jestliže se v muslimské společnosti nevytvoří pro rozvoj věd vhodné ovzduší, v němž tato žije, pracuje, vyrábí a osvojuje si poznatky, je celá zatížená hříchem. Ale pokud tyto podmínky přesto nejsou naplněny, smí se muslim vzdělávat přičiněním jiného muslima nebo nemuslima a získat praktické zkušenosti pod jeho vedením – bez ohledu na náboženské rozdíly. To jsou záležitosti, které jsou obsahem hadíthu, kdy Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – pravil: „Vy znáte nejlépe záležitosti svého přebývání na tomto světě.“ Tyto vědy se netýkají základní koncepce muslimů ohledně života, vesmíru, člověka, smyslu jeho existence, odpovědností, povahy jeho mezilidských vztahů, nevztahují se ani k principům zákonů, pravidlům a uspořádání politického systému, jenž řídí životy jedinců a skupin, ani se nevztahují k morálce, způsobu chování, tradicím, zvyklostem, hodnotám a standardům, které panují ve společnosti a vytvářejí její vzhled a formu. Proto nevzniká nebezpečí, že by muslim, který se učí vědám od jinověrce, znehodnotil svou víru nebo se vrátil k džáhilíji.

Pokud jde o interpretaci lidské aktivity – ať už je individuální, nebo kolektivní – má to co do činění s pohledem na podstatu člověka v historických procesech. A pokud jde o vysvětlení vzniku vesmíru a lidského života, to jsou témata ze sféry metafyziky, která nemá nic společného s čistě vědními disciplínami, jako je chemie, přírodověda, astronomie, medicína atd. Jejich pozice je tudíž podobná právním normám, principům a nařízením, kterými Bůh řídí lidský život. Daná témata jsou přímo provázána s lidským náboženským přesvědčením. Nehodí se proto, aby si je muslim osvojoval prostřednictvím kohokoli jiného než přesvědčeného muslima, který věří ve své náboženství, je bohabojný a ví se o něm, že se inspiruje zjeveným slovem. Je důležité, aby se toto vše propojilo v muslimově procítění své víry a aby si uvědomoval, že to je nezbytný předpoklad jeho podřízenosti jedinému Bohu, jeho víry v jedinstvo Boha a prorocké poslání Muhammada jako Jeho posla.

Muslim se může seznamovat se všemi vlivy a myšlenkami džáhilíje – nikoli však proto, aby je vtělil do vlastních znalostí a představ, nýbrž proto, aby pochopil, jak deviantní je myšlení džáhilíje! Podstatou je, aby byl schopen tyto člověkem vytvořené úchytky korigovat ve světle skutečných islámských cenností a vyvrátit je s pomocí zdravých zásad islámského učení.

Filozofie, interpretace dějin, psychologie (kromě těch výzkumů a experimentálních pozorování, pro něž chybí zobecňující komentáře), etika, a komparativní věda o náboženstvích, sociologické školy (vyjma statistiky a pozorování) – žádná z těchto věd nemá samospasitelné výsledky, které je z nich možno vytěžit, ani nenabízejí počáteční impuls celkového nasměrování.

Všechny tyto trendy jsou prodchnuty džáhilíjským, tedy neislámským myšlením – v minulosti i přítomnosti – a jsou bezprostředně ovlivněny džáhilíjskými koncepcemi. A většina z nich – pokud ne všechny – obsahují ve svých metodických principech prvky zjevného nepřátelství a nenávisti vůči náboženské koncepci všeobecně, a islámské koncepci zvlášť.

Pokud jde o tyto nuance myšlenkové (či vědecké!) činnosti, není to totéž jako v oblasti chemie, fyziky, astronomie, biologie, medicíny apod., pokud se zmíněné vědní disciplíny omezují na praktické experimenty a zaznamenávání jejich výsledků a nepřekračují jejich rámec do prostoru některého z proudů spekulativní filozofie, jako se to přihodilo v případě darwinismu, který překročil rámec svých empirických výzkumů, verifikace pozorování a jejich uplatnění v biologii a uchýlil se k absurdním tvrzením bez jediného důkazu nebo důvodu pouze proto, aby vyjádřil své přání a umanutost svou tezí, že není třeba připouštět existenci vnější síly a jejího působení na fyzický svět, abychom byli schopni vysvětlit vznik života a jeho vývoj.

Pro muslima je dostačující zvěstování jeho pravdomluvného Pána, pokud jde o tyto záležitosti. Toto propojení člověka s učením absolutní poddanosti jedinému Bohu je tak nadřazené všem lidským spekulativním pokusům v těchto záležitostech, že ony se jeví jako naprosto komické a směšné.

Prohlášení, že „kultura je dědictvím lidstva“ a že nemá žádnou vlast, rasu nebo náboženství, je korektní pouze ve vztahu k čisté vědě a technice a jejím aplikacím, pokud nepřekračuje hranice do prostoru filozofických a „metafyzických“ interpretací výsledků těchto věd nebo filozofických vysvětlování člověka samého a jeho historické činnosti, nebo dokonce do sféry umění a literatury a abstraktních pocitových formulací. Za tím vším je třeba vidět jednu z pastí, jichž používá světové židovstvo, jehož záměrem je eliminovat všechna omezení, zejména omezení stanovená náboženským přesvědčením a koncepcí, aby židé mohli pronikat do celého světového organismu a svobodně uskutečňovat své ďábelské aktivity. Vrcholem těchto aktivit je lichva, půjčka na úrok, jejímž smyslem je, aby všechno bohatství lidstva skončilo v rukou vlastníků židovských finančních institucí, majících společný zájem.

Nicméně islám se domnívá, že – mimo prostor empirických věd a jejich praktické aplikace – jsou jen dva druhy kultury: islámská kultura, která je založena na základech islámské koncepce, a kultura džáhilíje, jež se projevuje různými metodami, jež se nicméně všechny vztahují k jedinému principu, podle něhož se lidskému myšlení propůjčuje postavení božstva, takže jeho pravdy nebo nepravdy se nemají posuzovat kritérii Boha. Islámská kultura je ovšem komplexní povahy a týká se všech sfér myšlenkové činnosti člověka. Zahrnuje principy, metody a charakteristiky, které zajišťují rozvoj této činnosti a její trvalou životnost.

Stačí si připomenout, že experimentální metoda, na níž je vybudována současná evropská industriální kultura, původně nevznikla v Evropě, nýbrž na

islámských univerzitách v Andalusii a na Východě. Princip experimentální metody byl jen odnoží islámské koncepce a jejího direktivního formování vesmíru, fyzického světa, jeho fenoménů, skvostů a tajů. Později, když Evropa experimentální metodu přijala, prošla díky ní obdobím vědecké obrody, která ji postupně vedla k vědeckým výšinám, zatímco islámský svět se postupně z prostoru svého odkazu vymaňoval, protože rezignoval na svůj islámský původ. Dělo se tak vzhledem k působení řady faktorů, z nichž některé spočívaly ve struktuře společnosti samé, a jiné v útoku vedeném z křížáckého a sionistického světa. Důsledkem toho vědecký rozvoj nejprve znehybněl a později docela upadl. Evropa pak metodu, kterou si osvojila, odsekla od jejích islámských věroučných kořenů a nakonec, když se vzepřela proti církvi, která se ve jménu Boha vyvyšovala nad prosté lidi, tuto metodu umístila co nejdále od Boha.

A tak veškeré výsledky evropského myšlení upadly do stavu džáhilije ve všech epochách a oblastech a Západ naprosto rezignoval na uchování hodnotového dědictví islámské koncepce. Pro muslimy je nezbytné vrátit se k původním cennostem své autentické koncepce, aby se naučili žít v souladu s Božím zdrojem života pokud možno sami od sebe nebo aby získali vědomosti od jiných bohabojných muslimů, jejichž zbožnost a přesvědčení jsou spolehlivé.

Teze této kapitoly, že „získat se mají vědomosti od toho, kdo je znalý“, je pro islám nepřijatelná z hlediska těch vědních disciplín, které se týkají náboženského pojmosloví, učení, morálky a hodnot, zvyklostí či obyčejů a všeho, co se týká duchovního života člověka a jeho aktivity.

Islám věřícímu toleruje, aby studoval chemii, fyziku, astronomii, medicínu, technické obory, zemědělství, problémy správy, knihovnictví a podobné technické vědy od jinověrců nebo muslimů, pokud nenajde vsutku zbožného muslimského učitele, od něhož by získal zaručeně spolehlivé znalosti. To lze ovšem připustit jen pod podmínkou, že bohabojní muslimští učitelé nejsou k dispozici a že věřící se musí spokojit s těmi, kteří se za muslimy pouze nominálně prohlašují. Taková situace existuje v dnešní době, protože muslimové jsou nuceni žít mimo své náboženství a metodu. Zapomněli totiž, že Bůh si je vybral za Své představitele na zemi a učinil je zodpovědnými za výuku všech věd a předávání zkušeností, aby splnili tuto vznešenou úlohu, již je Bůh pověřil. Avšak islám věřícím netoleruje studovat principy svého učení, projevy své koncepce, exegezi Koránu, výklad prorockých tradic a životopisů Posla božího – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – ani filozofii dějin, aktivity nebo sociální modely jejich společnosti, státoprávní zřízení, metodu jejich politiky a podobná odvětví poznání z neislámských zdrojů nebo od kohokoli jiného než zbožného muslima, jehož víra je neochvějná a náboženské přesvědčení spolehlivé.

Ten, kdo píše tyto řádky, strávil čtyřicet let života čtením knih a studiem téměř všech aspektů lidského poznání. Zaměřil se na různá odvětví kvůli své

specializaci a na jiná zase ze zájmu, jako na zálibu. Pak se vrátil ke zdrojům své víry a učení. Pocítil, že cokoli až dosud četl, bylo tak nesrovnatelné s tím, čím se mohl obohatit, kdyby se byl rovnou obrátil k správným zdrojům. Nelituje však toho, že strávil čtyřicet let života obíráním se těmito vědami, protože tak aspoň pochopil podstatu džáhilíje, její úchylku, ubohost, malost, pompu a halasný křik, její aroganci a vychloubačné cíle!!! A nakonec došel k přesvědčení, že muslim nemůže v zájmu svého vzdělání kombinovat tyto dva zdroje – zdroj transcendentního vedení a zdroj džáhilíje.

Ale ani potom to, co jsem dosud napsal v této kapitole, není můj definitivní názor. Je to závažná věc rozhodnout se pouze na základě osobního názoru. Otázka spoléhání na svůj vlastní názor se jeví hned snazší, když nám Bůh – Jemuž budiž sláva – poskytuje měřítko a nenechává nás tápat v tom, jak danou záležitost posuzovat. Je to rozhodnutí Boha a Jeho Proroka – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – a my se k tomu jen vztahujeme, upínáme se k Bohu a Jeho Poslu způsobem, jakým přísluší všem, kdož uvěřili, že všechna kontroverzní rozhodnutí se mají ponechat na rozhodnutí Boha a Jeho Posla.

Bůh – Jemuž budiž sláva – obecně praví o konečném cíli Židů a křesťanů ve vztahu k muslimům toto:

„Mnozí z vlastníků Písma by si přáli učinit z vás znovu nevěřící poté, co dostalo se vám víry, ze závisti, jež je v nich, i když se pravda stala již zjevnou. Vymažte a odpusťte jim, pokud nepřijde Bůh s rozkazem Svým – a Bůh věru je mocný nade věcmi všemi.“ (Korán 2:109; súra Kráva – *al-Baqara*)

„Nebudou s tebou spokojeni ani Židé, ani křesťané, pokud nebudeš následovat náboženství jejich. Rci: 'Vedení Boží je jediné správné vedení. Budeš-li však následovat učení jejich scestná poté, co dostalo se ti vědění, nenalezneš pak proti Bohu ani ochránce, ani pomocníka žádného.'“ (Korán 2:120; súra Kráva – *al-Baqara*)

„Vy, kteří věříte! Budete-li poslouchat skupinu jednu z těch, jimž bylo dáno Písmo, obrátí vás poté, co jste již uvěřili, opět v nevěrectví.“ (Korán 3:100; súra Rod 'Imránův – *Ál 'Imrán*)

Podle svědectví Háfize Abú Ja'lá Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – pravil: „Neptejte se lidí Knihy na nic. Oni vás nepovedou. Vždyť oni sami ve skutečnosti bloudí. Když jim nasloucháte, můžete nakonec přijmout některou z jejich nepravd, nebo odmítnout některou z pravd. Při Bohu, kdyby dnes byl mezi vámi Mojžíš, Bůh by mu nedovolil nic víc než, aby mne následoval.“

Po tomto pádném varování, které Bůh – Jemu budiž sláva – zjevil muslimům ohledně Židů a křesťanů, by od nás bylo mimořádně krátkozraké upadnout do iluze, že když Židé a křesťané probírají islámské učení a islámské dějiny, nebo když činí určité návrhy ohledně muslimské společnosti nebo muslimské politiky a ekonomiky, činí tak v dobré víře a s dobrými úmysly v srdci vůči muslimům, nebo dokonce proto, aby dosáhli Božího vedení a světla. Lidé, kteří po tomto

zřejmém prohlášení od Boha – Jemu budiž sláva – stále myslí tímto způsobem, jsou vskutku nedbalí.

Podobně je tomu s výrokem Boha: „Řekni: 'Boží vedení je vskutku tím pravým.'“ Tento výrok znamená jediný zdroj, k němuž by se měl obracet každý muslim v otázce vedení, neboť kdokoli stojí mimo Božího vedení, upadl do bludu a nikdo jiný než On nemůže vést, jak se zračí v tomto obsahově nedvojznačném verši: „Řekni: 'Boží vedení je vskutku tím pravým.'“

V tomto verši nepanuje žádná dvojznačnost. Existuje rovněž rozhodující nařízení vyhnout se osobě, která nedostatečně zmiňuje Boha a pro niž má jediný význam to, co se děje na tomto světě. Vysvětluje se tu, že taková osoba se spoléhá pouze na domněnku – a muslim má přece odporovat spekulativnímu způsobu myšlení. Takový člověk ví jen to, co je zjevné v životě na tomto světě, a není schopen pravého poznání.

„Odvrať se tedy od těch, kdo zády k Našemu připomenutí se obracejí a pouze k tomuto pozemskému životu tíhnou. Takový je rozsah jejich vědění! A Pán tvůj ví dobře o tom, kdo z cesty Jeho zbloudil, a zná nejlépe i toho, kdo po ní kráčí.“ (Korán 53:29-30; súra Hvězda – *an-Nadžm*)

„Znají jen vnější stránky života pozemského, zatímco k životu budoucímu jsou lhostejní.“ (Korán 30:7; súra Byzantinci – *ar-Rúm*)

Osoba, která nedbá na zmiňování Boha a je plně zaujata záležitostmi tohoto světa – to je případ všech „vědců“ dneška! Vědí jen to, co je zjevné – a to není typ poznání, kvůli němuž by se měl muslim s důvěrou spoléhat na svého učitele, vyjma toho, co je povoleno naučit se od něj v rozsahu technických znalostí. Neměl by přejímat jeho obecné interpretace a výklady života, psychologických a koncepčních záležitostí. To není poznání, na něž opakovaně poukazuje Korán, například ve verši: „Jsou si rovni – ti, kdo vědí a ti, kdo nevědí?“ Ti, kdo vezmou takový verš, vyjmou ho z kontextu a argumentují jím, věru chybují. Celý verš, v němž je formulována tato rétorická otázka, zní:

„Zdaž ten, jenž pobožnost koná během hodin nočních, padaje na tvář svou a stoje při modlitbě, a před životem budoucím na pozoru se má a v milosrdenství Pána svého doufá...? Zeptej se: jsou si rovni ti, kdož vědí, s těmi, kdož nevědí?“ (Korán 39:9; súra Skupiny – *az-Zumar*)

Jen taková osoba, která v temnotě noci zůstává na modlitbách, ať vestoje, nebo při padání na tvář před Bohem, jen ta, jež se obává Onoho světa a doufá v milosrdenství Pána svého, je skutečně znalá. A to je ta znalost, na niž poukazuje výše zmíněný verš, který vede k Bohu a Jeho zmiňování a nikoli ta „vědecká zdatnost“, jež kazí lidskou přirozenost a popírá Boží existenci.

Sféra vědy a poznání není omezena na vědu o náboženském učení a náboženských povinnostech a zákonech. Je mnohem širší. Zahrnuje toto všechno, a také vědu o přírodních zákonech a jejich využití při plnění zastupitelské úlohy člověka na zemi tím, že je propojuje s učením islámu, jeho povinnostmi a zákonnými normami. Nicméně jakákoli věda, která se sama oddělí od věroučné základny, přestává být vědou, jak ji určuje Korán a jak

chválí její nositele. Existuje vazba mezi věroučnou základnou a astronomií, přírodovědou, fyzikou, chemií, geologií a ostatními vědními disciplínami spjatými s vesmírnými zákony. Všechny tyto vědy vedou člověka k Bohu, dokud je nezneužije a nezvrátí svými osobními názory a spekulacemi, a nevzdálí je tak Jemu, jak se to, bohužel projevilo v přístupu Evropy v období vědecké obrody. Tehdy nadešel čas, kdy se v evropských dějinách projevily bolestné a nenávistné rozdíly mezi pracovníky na poli vědy a mezi utlačovatelskou církví. To zanechalo velmi hluboké stopy v metodách celého evropského myšlení a jeho podstatě. Tyto otrávené zplodiny zasely nepřátelství do samého nitra náboženské koncepce – nejen do nitra vlastní církevní koncepce a do církve samé, nýbrž se postavily proti celému náboženství do té míry, že se proti němu obrátily veškeré vědy, ať to už byla metafyzická filozofie, nebo vědy založené na empirických výzkumech, které nemají s náboženstvím nic společného.

Metody západního myšlení a jeho výsledky ve všech sférách poznání jsou od počátku založeny na principu těchto jedovatých zplodin, prodchnutých nepřátelstvím vůči všem náboženským koncepcím, a zvláště vypjatým nepřátelstvím vůči islámu. Toto nepřátelství je formulováno se zcela mimořádnou razancí a mnohokrát je výsledkem promyšleného schématu, jehož smyslem je nejprve zpochybnit samy základy islámského učení, koncepce a islámského pojmosloví a pak zničit základy, na nichž je vybudována výjimečná muslimská společnost se všemi jejími cennostmi.

Po celém tomto výkladu zdůrazňeme, že by bylo hrubou nedbalostí spolehnout se na metody západního myšlení a jejich výsledky při studiu islámu. Bylo by rovněž neomluvitelným projevem naší zaslepenosti, kdybychom – když studujeme čistě vědecké a technické předměty, pro jejichž zvládnutí nemáme žádné jiné zdroje kromě západních – nezůstali ve střehu a nedrželi výuku těchto věd stranou od jakýchkoli filozofických úvah západního původu, protože tyto jsou vesměs principiálně zaměřeny proti náboženství – a proti islámské koncepci zvláště. Jejich sebemenší vliv může otrávit čirý pramen islámu.

Kapitola devátá

Národnost muslima a jeho přesvědčení

Islám dal lidstvu novou koncepci ve věci zjevení pravdy o vztazích a mezilidských vazbách. Jednoho dne seznámil lidstvo se způsoby, jakými se lze těmto hodnotám a úctyhodným projevům naučit, a poskytl mu rovněž novou koncepci s pravdou o straně, z níž lze tyto hodnoty a úctyhodné projevy uchopit. Islám přišel, aby navrátil člověka k jeho Pánu a učinil Jeho vedení jediným zdrojem, z něhož jsou získávány standardy a hodnoty, a také jediným zdrojem jeho existence a života, zdrojem, od něhož se odvíjejí všechny mezilidské vztahy a vazby, protože se uskutečňují jen skrze Něho, jelikož my všichni jsme se zrodili prostřednictvím Jeho vůle a k Němu se také navrátíme.

Islám vytvořil pouze jediný vztah, který sjednocuje lidi v Bohu, a když je tento vztah ustaven pevně, pak všechny ostatní vztahy, založené na pokrevních, příbuzenských nebo jiných poutech a vazbách, se odstraní.

„Nenalezneš žádné lidi, věřící v Boha a v den poslední, přátelit se s těmi, kdož se protiví Bohu a poslu Jeho, byť to byli otcové jejich či synové jejich anebo bratři jejich či rod jejich.“ (Korán 58:22; súra Hádka – *al-Mudžádala*)

Existuje pouze jedna strana stojící za Bohem, všechny ostatní jsou strany ďábla a tyrana.

„Ti, kdož uvěřili, bojují na stezce Boží, a ti, kdož neuvěřili, bojují na stezce Tághúta. Bojujte proti přátelům satanovým, vždyť slabé jsou proti vám úklady satanovy!“ (Korán 4:76; súra Ženy – *an-Nisá*)

Existuje jen jediná cesta vedoucí k Bohu. Žádná jiná k Němu nevede.

„A toto je vskutku stezka Má, jež vede přímo. Kráčejte po ní a nenásledujte cesty jiné, jež by vás vzdálily od cesty Jeho.“ (Korán 6:153; súra Dobytek – *al-An'ám*)

Existuje jen jediný řád – a to je islámský řád. Vše ostatní je dílem džáhilíje.

„Cožpak oni touží po rozsudcích z doby nevědomosti? Kdo může být pro lid pevně přesvědčený lepším soudcem než Bůh?“ (Korán 5:50; súra Prostřený stůl – *al-Má'ida*)

Existuje pouze jediný právní řád, který má být následován – a to je šarí'a. Vše ostatní je pouze výsledkem emocí a vášní.

„A potom jsme tě umístili na cestě zákona z rozkazu našeho vycházející. Následuj ji a nenásleduj sklonu těch, kdož nevědí o ničem!“ (Korán 45:18; súra Klečící – *al-Džáhija*)

Pravda je jediná a nedělitelná, vše ostatní je dílem bludu.

„A co zůstane jiného, odejde-li pravda, než bloudění? Kam jste se to jen obrátili?“ (Korán 10:32; súra Jonáš – *Júnus*)

Na zemi je jen jedno místo, které je možno nazývat příbytkem islámu. Je to místo, kde se etabloval islámský stát, kde je šarí‘a základní autoritou, kde jsou uplatňovány Boží tresty a kde všichni muslimové řídí záležitosti státu ve vzájemné shodě. Zbytek světa je příbytkem nepřátelství a války. Muslim má mít s příbytkem války jen dva možné vztahy: příměří na základě dohodnuté smlouvy o klidu zbraní, nebo válku. Země, s níž je uzavřena smlouva o příměří, se ovšem nesmí považovat za území islámu a mezi jejími příslušníky a muslimy nesmí být uzavírány přátelské a upřímné vztahy.

„Vskutku ti, kdož uvěřili, přesídlili a vedli boj majetky i osobami svými na stezce Boží, a ti, kdož jim útulek poskytl a pomohli jim – ti všichni jsou si navzájem přáteli. Avšak s těmi, kdož uvěřili, a přesto nepřesídlili, nepěstujte přátelství v ničem, dokud nepřesídlí. Jestliže vás požádají o pomoc ve věci náboženství, jste povinni jim pomoci proti všem, kromě těch lidí, s nimiž máte smlouvu. A Bůh jasně vidí vše, co děláte. Ti, kdož neuvěřili, jsou si navzájem přáteli. Jestliže neučiníte podobně, pak zavládne na zemi pokušení i zkaženost veliká. Věru ti, kdož uvěřili, přesídlili a vedli boj na cestě Boží, a ti, kdož jim útulek poskytl a pomohli jim, ti všichni jsou pravými věřícími a jim dostane se odpuštění i přidělu štědrého. A ti, kdož později uvěřili, přesídlili a bojovali spolu s vámi, ti také patří k vám...“ (Korán 8:72-75; súra Kořist – *al-Anfál*)

A s touto zářící čistotou, s tímto rázným projektem přišel islám, aby zušlechtil člověka a vymanil ho z osidel země a půdy, z pout masa a krve, jež jsou rovněž pouty země a půdy. Muslim nemá zemi, vyjma té části země, na níž se uplatňuje Boží zákon a mezilidské vztahy jsou založeny na principu vztahu k Bohu. Muslim nemá žádnou národnost s výjimkou svého přesvědčení, které ho činí členem muslimské pospolitosti v příbytku islámu. Muslim nemá žádné příbuzné, vyjma těch, kteří s ním sdílejí víru v Boha, a tak se vytváří pouto mezi ním a jeho blízkými prostřednictvím společného vztahu k Bohu.

Muslim nemá vztah ke své matce, otci, bratru, ženě nebo jiným členům rodiny, leč prostřednictvím svého prvotního vztahu k Tvůrci, a teprve pak je s nimi rovněž spřízněn rodem a krví.

„Lidé, bojte se Pána svého, jenž stvořil vás z bytosti jediné a stvořil z ní manželku její a rozmnožil je oba v množství velké mužů i žen. A bojte se Boha, v Jehož jménu se vzájemně prosíte, a dbejte na pravidla o pokrevních svazcích, neboť Bůh zajisté nad vámi je pozorovatelem.“ (Korán 4:1; súra Ženy – *al-Nisá*)

Nicméně vztahy na základě víry nezakazují muslimům, aby se ke svým rodičům chovali laskavě a pozorně, pokud se tito nechovají jako nepřátelé islámu. Kdyby ovšem otevřeně vyhlásili svou spřízněnost s nepřáteli islámu, musí být s nimi zpřetřhány všechny vztahy. ‘Abdulláh Ibn ‘Abdulláh Ibn Ubajj nám v tomto ohledu předvedl pádný příklad:

„Ibn Džábir ná zpravil na základě svědectví Ibn Zijáda o tom, že Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – pozval ‘Abdulláha, syna ‘Abdulláha Ibn Ubajje a pravil: ‘Víš, co pravil tvůj otec?’ ‘Abdulláh se zeptal: ‘Co řekl můj

otec? Necht' je můj otec i s matkou tvým výkupným – co tedy vlastně řekl?' Prorok odpověděl: 'Řekl: 'Až se vrátíme z boje do Medíny, ten úctyhodný vyhodí toho, jímž se opovrhuje.' Abdulláh pak pravil: 'Posle boží, při Bohu pravdomluvném, ty jsi tím úctyhodným a on je tím opovrhovaným. Posle boží, Medínští vědí, že dříve než jsi přišel do Medíny, nikdo nebyl poslušnější svého otce než já. Ale nyní, bude-li Bohu a Jeho prorokovi milé, abych svému otci ut'al hlavu, učiním tak.' Posel Boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – odpověděl: 'Nikoliv.' Když se muslimové vrátili do Medíny, 'Abdulláh stanul před branou s mečem nad hlavou svého otce a pravil: 'Řekl jsi, že až se vrátíme do Medíny, ten cnostný odstraní toho, kdo je opovržením hodný? Při Bohu, teď necht' nás On rozsoudí, zdá máš čest ty, otče, anebo Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru. Dokud Bůh a Jeho posel nedají svolení, nemůžeš vstoupit do Medíny, ani se ode mne nemůžeš vzdálit.' Ibn Ubajj se rozplakal a dvakrát vzkřikl: 'Lidé kmene Chazradž, podívejte se, jak mi vlastní syn brání ve vstupu do rodného města!' Ale jeho syn 'Abdulláh stále trval na tom, že dokud mu Posel boží nedá od Boha svolení, nedovolí otci do Medíny vstoupit. Když lidé uslyšeli křik, seběhli se kolem a začali se s 'Abdulláhem přít, ale ten si stál za svým. Někteří lidé přispěchali k Poslu božím a zpravili ho o té rozepři. Řekl jim: 'Řekněte 'Abdulláhovi, ať nechá svého otce vstoupit do města.' Když 'Abdulláh dostal tu zprávu, řekl svému otci: 'Teprve teď smíš vstoupit do města, když Posel boží dal k tomu svolení.'“

Když se vytvoří vztah na základě víry, ať už je přítomno pokrevní a rodové pouto, nebo ne, věřící se stanou bratry, neboť Bůh praví: „Věřící jsou si vskutku bratry,“ což je nezpochybnitelné ustanovení. Bůh také říká:

„Vskutku ti, kdož uvěřili, přesídlili a vedli boj majetky i osobami svými na stezce Boží, a ti, kdož jim útulek poskytl i a pomohli jim – ti všichni jsou si navzájem přáteli...“ (Korán 8:72; súra Kořist – *al-Anfál*)

Ochrana, k níž se tento verš vztahuje, není omezena na jednu generaci, nýbrž zahrnuje i další generace, a tak spojuje budoucí generace s generacemi minulými věčným poutem lásky, oddanosti a laskavosti.

„Ti, kdož pevně sídlí v tomto obvodu a utvrdili se ve víře ještě před nimi, ti milují ty, kdož se k nim vystěhovali, a nenalézají v hrudích svých žádnou závist kvůli tomu, co dáno bylo vystěhovalcům. A dávají jim přednost před sebou, i kdyby sami měli nedostatek. A ti, kdož uchrání duše své před lakotou, ti budou blažení. A ti, kdož přišli po nich, hovoří: 'Pane náš odpusť nám i bratřím našim, kteří nás předešli ve víře; a nevkládej do srdcí našich zlobu proti těm, kdož před námi uvěřili, Pane náš, vždyť Tys věru shovívavý, slitovný!'“ (Korán 59:9-10; súra Shromáždění – *al-Hašr*)

Bůh uvedl v Koránu příběhy skupiny předešlých proroků jako příklady pro věřící, neboť právě oni v různých obdobích zažili plamen víry a vedli věřící:

„A zvolal Noe k Pánu svému a řekl: 'Pane, syn můj zajisté patřil k rodině mé a slib Tvůj je věru pravdivý a Tys ze soudců nejspravedlivější.' Pravil Bůh:

‘Noe, on ani k rodině tvé nepatřil, vždyť konání jeho bylo nesprávné. A nežádej ode mne to, o čem vědění nemáš, a napomínám tě, abys nebyl jedním z pošetilých!’ Noe odpověděl: ‘Pane můj, utíkám se k Tobě, abych se již více netázal na to, o čem vědění nemám. A jestliže mi neodpustíš a neslituješ nade mnou, budu věru patřit mezi ty, kdož ztrátu utrpěli.’“ (Korán 11:45-47; súra Húd – *Húd*)

„A hle, Pán zkoušel Abrahama slovy, a když je on splnil, řekl Pán: ‘Věru tě učiním vůdcem pro lidi.’ I zeptal se: ‘A co potomstvo mé?’ Pravil: ‘Úmluva má je pro nespravedlivé neplatná.’“ (Korán 2:124; súra Kráva – *al-Baqara*)

„A hle, pravil Abraham: ‘Pane, učiň zemi tuto bezpečnou a obdaruj obyvatele její plody – ty z nich, kdož v Boha a den soudný uvěřili.’ I odpověděl Pán: ‘Těm pak, kdož neuvěřili, těm krátké užívání poskytnu a potom je do trestu pekelného uvrhnu. Jak hnusný to bude cíl konečný!’“ (Korán 2:126; súra Kráva – *al-Baqara*)

A když prorok Abraham viděl svého otce a jeho lid setrvávající v pochybeních a bludech, odvrátil se od nich, řka:

„Odloučím se od vás i od toho, co místo Boha vzýváte, a jen Pána svého vzývat budu; a snad nebudu při modlitbě k Pánu svému oslyšen.“ (Korán 19:48; súra Marie – *Marjam*)

V příběhu o Abrahamovi a jeho lidu Bůh zdůraznil ty aspekty, které by měly sloužit věřícím za příklad:

„Vždyť máte nyní příklad překrásný v Abrahamovi a v těch, kdož byli s ním, když pravili lidu svému: ‘My nemáme odpovědnost za vás a za to, co místo Boha ctíte; my se vás zříkáme a propuklo mezi vámi a námi nepřátelství a nenávisť až navěky, dokud neuvěříte v Boha jediného!’“ (Korán 60:4; súra Zkoušená – *al-Mumtahana*)

Když se tito mladí a stateční přátelé, známí jako lidé z jeskyně, oddělili od svých rodin a kmenů, odešli ze své země a uchýlili se k Pánu, aby u Něj našli místo – svou pravou vlast, své rodné a příbuzné.

„My vyprávíme ti příběh jejich pravdivě; vždyť mladíci to byli, kteří v Pána svého uvěřili, a jejich vedení po cestě správné jsme upevnili. A srdce jejich jsme posílili, když vstali a řekli: ‘Náš Pán je Pánem nebes a země a nikdy nebudeme vzývat božstvo jiné kromě Něho, jinak bychom lež nehoráznou hovořili. Tento náš lid si vzal místo Něho božstva různá, aniž o nich přinesl jasné zmocnění! A kdo je nespravedlivější než ten, kdo proti Bohu lži si vymýšlí? A až se oddělíte od lidí těch a od toho, co uctívají vedle Boha, uchylte se do jeskyně! Pán váš nad vámi část milosrdenství svého rozprostře a ve věci vaší vám ulehčení připraví.’“ (Korán 18:13-16; súra Jeskyně – *al-Kahf*)

Bůh přece oddělil manželku Noemovu a ženu Lotovu od jejich manželů právě pro rozdílnost jejich náboženského přesvědčení.

„Bůh uvádí těm, kdož neuvěřili, podobenství o ženě Noema a o ženě Lota; obě byly pod mocí Našich dvou služebníků bezúhonných a obě je zradily.

Avšak nic jim nepomohli manželé jejich proti Bohu a bylo jim řečeno: 'Vstupte do ohně s těmi, kdož tam vstupují!'“ (Korán 66:10; súra Zákaz – *at-Tahrím*)

Máme tu i další příklad v ženě faraónově:

„A Bůh uvádí těm, kdož uvěřili, příklad ženy Faraónovy, když zvolala: 'Pane můj, postav pro mne u Sebe v ráji příbytek a zachraň mne před Faraónem a jeho skutky a zachraň mne před lidem nespravedlivým.'“ (Korán 66:11; súra Zákaz – *at-Tahrím*)

A tak dále Korán popisuje různé druhy pout a vztahů. V příběhu o Noemovi máme příklad otcovského vztahu; v příběhu o Abrahamovi zase příklad synovství a vztahu k vlasti; v příběhu o lidech z jeskyně ucelený příběh o příbuzenství, kmeni a vlasti. V příbězích o ženách Noema, Lota a faraóna se projevují příklady manželských vztahů.

Po popisu životů velkých proroků a jejich vztahů nyní obraťme pozornost k obci středu – tedy k raným muslimům. V jejím životě nalezneme množství podobných příkladů a zkušeností. Tato obec kráčela po cestě svého Pána, již On vybral pro lid, který v Něj uvěřil. Na ní se zpřetrhala pouta člověka ke kmeni a rodině, k jednomu domu a dosavadnímu přesvědčení. Tehdy osoby patřící ke stejné rodině nebo kmeni byly rozděleny a začleněny do různých skupin. Bůh – Jemu budiž sláva – praví ke svým věřícím toto vznešené slovo:

„Nenalezneš žádné lidi, věřící v Boha a v den poslední, přátelit se s těmi, kdož se protíví Bohu a poslu Jeho, byť to byli otcové jejich či synové jejich anebo bratři jejich či rod jejich. Do srdcí těchto vepsal Bůh víru a podpořil je duchem od Něho pocházejícím. A uvede je do zahrad, pod nimiž řeky tekou a v nichž nesmrtelní budou. Bůh našel v nich zalíbení a oni našli zalíbení v NĚm – a tito tvoří stranu Boží! A což nebudou ti, kdož ke straně Boží patří, blažení?“ (Korán 58:22; súra Hádka – *al-Mudžádala*)

Když se pokrevní svazky mezi Muhammadem – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – a jeho strýcem Abú Lahabem a jeho bratrancem 'Amrem Ibn Hišámem, řečeným Abú Džahl, zpřetrhaly a muhádžirové bojovali proti svým rodinám a příbuzným a zabíjeli je v řeži u Badru, a na druhé straně se posílily jejich vztahy s ansáry v Medíně na základě společné víry, stali se tito sobě navzájem bratry – a jejich pouto bylo dokonce silnější než to pokrevní s jejich mekkánskými příbuznými. Tento vztah nastolil nové bratrství muslimů, v němž se ocitli Arabové i Nearabové. Suhajb z Říma, Bilál z Habeše a Salmán z Persie – všichni si byli bratry. Mezi nimi už neexistovala kmenová spřízněnost a pokrevní vazby. Hrdost na pokrevní rodovou linii, rasovou či územní příslušnost skončila. Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – jim vzkázal: „Odvrhněte tyto vztahy, jsou to věru hnusné věci.“ Anebo: „Není jedním z nás, kdo vyzývá ke kmenové příslušnosti, kdo bojuje za nějakou dílčí příslušnost a kdo za ni umírá.“ Proto dílčí příslušnost, stranění rodokmenu a krvi, skončila. Toto krajně odporné heslo – heslo rasy a rodu – zemřelo a přemrštěná hrdost na svou národnost či kmenovou příslušnost zmizely. Lidský duch se vzdmul a vstoupil do vyšších obzorů, tak vzdálených od pout masa a

krve, od pocitu hrdosti na svou půdu a zemi. Od těch dnů přestal být vlastní muslimů kus země, nýbrž tou se stal „příbytek islámu“, totiž ten příbytek, kde vládne víra a učení a kde jedině Boží zákon je normou života. To je vlast, do níž se muslim uchýlil, kterou brání a v níž je ochoten zemřít jako mučedník, když ji chce bránit a rozšířit její území. Je to „příbytek islámu“ pro kohokoli, kdo bere šarí‘u za svou právní normu a také za zákon státu, i kdyby nebyl muslimem, jako je tomu v případě majitelů Písem a jejich náboženství, kteří žijí na území islámu. Ale každé území, kde není uplatňována šarí‘a a kde islám není dominantním náboženstvím, se stává „příbytkem války“ jak pro muslimy, tak pro chráněnce, smluvně svázané s muslimským státem. Muslim je připraven proti takovému prostoru bojovat, ať je třeba jeho rodištěm, ať z něho pocházejí jeho pokrevní příbuzní, nebo se tam nacházejí jeho materiální zájmy či jeho majetek.

A proto také Muhammad – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – bojoval proti Mekce, ačkoli byla jeho rodištěm a žili tu jeho příbuzní a členové jeho rodu, on i jeho stoupenci tam měli své domy a majetky, které opustili, když odešli do Medíny. Přesto se Mekka pro něho a jeho následovníky nestala příbytkem islámu, dokud se mu nevydala a nezavládla v ní šarí‘a.

Jen a jen toto je islám. Islám neznamena několik slov, pronesených ústy, zrození v zemi, nad níž se vznáší nápis „islámská“, nebo dědictví rodiště v domě otce a matky, kteří jsou muslimy.

„Však nikoliv, při Pánu tvém, oni nebudou věřící, pokud tě nečiní rozhodčím v tom, o čem jsou ve sporu. Potom nenaleznou v duších svých pochybnosti o tom, cos rozhodl, a podrobí se plným podrobením.“ (Korán 4:65; súra Ženy – *an-Nisá*)

Jen toto je islám, jen toto je příbytek islámu, nikoli země, nikoli rasa, ani rodokmen, ani jiná rodová linie, ba ani rodina.

Islám osvobodil celé lidstvo od sepětí s půdou, takže mohlo vzlétnout k nebesům, a zbavil ho jha pokrevních svazků, jha zvířeckých návyků, aby se mohlo vznést vzhůru k andělům.

Vlastí muslima, v níž žije a kterou brání, zásadně není kus země, národní příslušnost muslima, s níž se identifikuje, není to národnost určená vládou, muslimovou rodinou, v níž nachází útočiště a již brání, není to ani rodinné pokrevní pouto. Vlajka muslima, kterou ctí a pod níž umírá mučednickou smrtí, není vlajka státu. Vítězství muslima, které oslavuje a za něž děkuje Bohu, není vojenským vítězstvím. Je to vítězství, které Bůh popsal takto:

„Až vítězná pomoc Boží přijde a úspěch se dostaví a uvidíš lidi vstupovat houfně v náboženství Boží, pak oslavuj chválou Pána svého a pros jej o odpuštění, vždyť On věru ke kajícímu je milostivý!“ (Korán 110:1-3; súra Vítězná pomoc – *an-Nasr*)

Vítězství se naplní pod praporem víry, pod žádnými jinými vlajkami. Džihád se vede výhradně za Boha, za úspěch Jeho náboženství a Jeho práva, za ochranu

příbytku – z žádného jiného důvodu. Nevede se pro kořist nebo z nedostatku, pro čest země nebo národa, ani kvůli pouhé ochraně něčí rodiny – s výjimkou situace, kdy je třeba ji podpořit proti náboženskému útlaku.

Podle svědectví Abú Músy – ať je s ním Bůh spokojen – byl Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – požádán, aby se vyjádřil k jistému muži, který statečně a s nadšením bojoval, zda se tak opravdu choval jako ten, kdo bojuje na cestě Boží. Nato pronesl tato slova: „Kdo bojuje za to, aby slovo Boží stálo nejvýše, ten věru kráčí po cestě Boží.“

Jen v tomto jediném záměru spočívá vyznání a vede se snažení o šíření a upevňování víry, ne kvůli jakékoli válce nebo jakémukoli cíli, leč kvůli jedinému cíli – a tím je Bůh.

Každá země, která bojuje proti muslimovi kvůli jeho víře a brání mu ve vyznávání jeho náboženství a v níž je šarí'a zakázána, je „příbytkem války“, přestože jeho rodina nebo jeho příbuzní a příslušníci jeho kmene či národa v ní žijí, nebo v ní dotyčný investuje svůj kapitál, nebo provozuje na tomto území obchod. A každá země, v níž převažuje islámská víra a uplatňuje se v ní šarí'a, je příbytkem islámu, přestože muslimova rodina a příbuzní nebo jeho blízcí tam nežijí a on v ní nemá žádné obchodní zájmy.

Za vlast se považuje místo, kde převažuje islámské učení, islámská metoda a Boží zákon. Pouze tento význam pojmu „vlast“ je hodný lidské bytosti. Podobně termín „národ“ nebo „rasa“ je v souladu s islámskou metodou života a pouze tento vztah je hoden lidské důstojnosti.

Seskupování a soudržnost lidí na základě rodinných, kmenových a národních vazeb, na základě rasy, barvy pleti a území, jsou rezidua nízkého stavu člověka. Tyto džáhilíjské způsoby sdružování pocházejí z období, kdy lidstvo poznalo duchovní úpadek. Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – je nazýval „mrtvými věcmi“, proti nimž by se měl lidský duch vzepřít a odvrátil se od nich.

Když Židé vyhlásili, že jsou vyvoleným národem Božím na základě své rasy a příslušnosti k národu, Bůh jim odpověděl prohlášením, že v každém období, v každé rase a v každém národě panuje pouze jediné kritérium – a tím je víra.

„Říkají: 'Bud'te Židy, nebo křesťany, a tehdy budete správnou cestou vedeni!' Odpověz: 'Nikoliv! Následujte náboženství Abrahama, jenž hanífem byl a mezi modloslužebníky nepatřil!' Rcete: 'Uvěřili jsme v Boha a v to, co seslal nám, i v to, co seslal Abrahamovi, Ismaelovi, Izákovi, Jakubovi a kmenům, i v to, co bylo dáno Mojžíšovi, Ježíšovi, a v to, co bylo dáno prorokům od Pána jejich. My nečiníme rozdíl mezi nimi a do vůle Pána svého jsme odevzdáni!' Jestliže uvěří v něco podobného tomu, čemu vy věříte, pak půjdou po cestě správné; jestliže se však odvrátí, pak věru jsou v rozkolu. Však Bůh ti proti nim postačí, vždyť Bůh je věru slyšící, vševědoucí!' Toto je pomazání Boží, a kdo lepší je než Bůh v pomazání? A Jemu sloužíme.“ (Korán 2:135-138; súra Kráva – *al-Baqara*)

Lid, který je skutečně vyvolen Bohem, patří k muslimské obci, která se shromáždila pod Boží vlajkou bez ohledu na rozdíly v rase, národě, barvě pleti a domovině.

„Vy jste národ nejlepší, jenž kdy povstal mezi lidmi, vy přikazujete vhodné, zakazujete zavrženíhodné a věříte v Boha.“ (Korán 3:110; súra Rod 'Imránův – *Ál 'Imrán*)

Taková byla obec věřících, první oddíl, v němž byl Abú Bakr z Arábie, Bilál z Habeše, Suhajb z Byzance, Salmán z Persie a jejich další ctnostní bratři ve víře. Generace, které nastoupily po nich, byly podobně vynikající. Jejich národností bylo učení islámu, vlastní jim byl jeho příbytek, vládcem byl Bůh a ústavou Korán.

Tato vznešená koncepce příbytku, národnosti a příbuzenských vztahů musí být vtisknuta do srdcí těch, kteří zvou ostatní k Bohu. Mělo by být zcela jasné, že se nebude mísit s hnilobnými odpadky vnitřních džáhilíjských koncepcí a nebudou do ní pronikat odporné projevy přidružování k Bohu – nemístný obdiv k území, rase, národnosti, pokrevnímu příbuzenství a všem těm drobným projevům zbožšťování věcí, které souhrnně popisuje Bůh – Jemu budiž sláva – v jednom jediném verši svého zjevení, jenž umístil na jednu misku vah a víru s jejími předpoklady a požadavky na misku druhou, a vyzval lidi, aby si vybrali.

„Rci: 'Jsou-li vám vaši otcové, vaši synové, vaši bratři, vaše manželky, váš rod a jmění, které jste získali, a obchod, jehož úpadku se obáváte, a příbytky vaše, v nichž zalíbení máte, milejší než Bůh a Jeho posel a ti, kdož na cestě Jeho bojují, tedy počkejte, až Bůh přijde se Svým rozhodnutím! A Bůh nevede cestou správnou lid hanebníků.'“ (Korán 9:24; súra Pokání – *at-Tawba*)

Není rovněž třeba, aby vyzyvatelé k islámu měli ve svých duších povrchní pochybnosti o podstatě džáhilíje a podstatě islámu, o charakteristických rysech příbytku války a příbytku islámu. Z těchto pochybností totiž mnozí sklouzávají do malomyslných představ a přesvědčení o tom, že není islámu na území, kde islám není převažujícím náboženstvím a kde se neuplatňuje šarí'a, že příbytkem islámu není takové místo, kde se neuplatňuje islámská metoda a jeho zákony. Ale vězte, že mimo víry neexistuje nic než nevíra, bez vlády islámu není nic než džáhilíja, bez vlády pravdy není nic než vláda a život ve lži a bludu.

Kapitola desátá

Vpřed k dalekosáhlým změnám

Když zveme lidi, aby přijali islám, ať už jsou to věřící, nebo nevěřící, měli bychom mít na paměti jednu prvotní skutečnost, která je charakteristickým rysem islámu samého a je zjevná v celých jeho dějinách. Islám je ucelený koncept života a vesmíru se svými vlastními jedinečnými rysy.

Tvoří nezávislou koncepci existence a lidského života, ucelenou koncepci, která má své zvláštní charakteristiky. Tato koncepce se zásadně odlišuje od nových nebo starých koncepcí džáhilíje, třebaže se tu objevují určité detaily, v nichž lze objevit mezi islámem a koncepcemi džáhilíje jisté podobnosti. Ve vztahu k principům, z nichž jsou tyto zvláštnosti odvozeny, je však islámská koncepce odlišná od všech ostatních teorií, které člověk dosud poznal.

První funkce islámu spočívá v tom, že formuje lidský život v souladu s touto koncepcí, dává mu reálné obrysy a ustavuje ve světě řád, který předepsal sám Pán; a jen pro tento záměr Bůh pozdvihl tuto muslimskou obec, tento nový národ, aby se stal praktickým příkladem pro veškeré lidstvo. A On – Jemu budiž sláva – praví:

„Vy jste národ nejlepší, jenž kdy povstal mezi lidmi, vy přikazujete vhodné, zakazujete zavrženíhodné a věříte v Boha.“ (Korán 3:110; súra Rod 'Imránův – *Ál 'Imrán*)

A tuto obec, tento národ, charakterizuje následovně:

„On pomůže těm, kteří – když jsme je upevnili na zemi – dodržují modlitbu a dávají almužnu a nařizují vhodné a zakazují zavrženíhodné...“ (Korán 22:41; súra Pouť – *al-Hadžďž*)

Není tedy funkcí islámu nastolovat kompromisy s koncepcemi džáhilíje, které aktuálně ve světě vládou, nebo koexistovat ve stejné zemi spolu s džáhilíjským systémem. Nebylo tomu tak, když se islám objevil ve světě poprvé, nebude tomu tak ani v současnosti a budoucnosti. Džáhilíja zůstane džáhilíjí, ať se objeví v kterékoli epoše dějin. Je to úchylnka od vyznávání jediného Boha a Bohem předepsané metody. Odvozuje svůj řád, zákony, omezení, zvyklosti, standardy a hodnoty od jiného než Božského zdroje. Na druhé straně – islám je prostě islám, jeho funkcí je vyzvat lidi, aby opustili život v džáhilíji a přimkli se k islámu.

Džáhilíja představuje uctívání jedněch lidí jinými. Znamená to, že někteří lidé se stávají dominantními a tvoří zákony pro ty druhé – bez ohledu na to, zda jsou tyto zákony v rozporu s Božími nařízeními, a berou zřetel na to, že je zneužívána jejich moc.

Islám naopak znamená, že lidé uctívají pouze Boha a koncepci víry, zákonů, zákazů a hodnot odvozují pouze od Boží autority. Osvobozují se tak od poddanství jedněch lidí vůči jiným. To je pravá podstata, vyplývající z povahy islámu a jeho úlohy na zemi. Tato podstata by se měla zdůrazňovat každému, kdo věří v islám, ať jde o muslima, nebo toho, kdo prozře a uvěří.

Islám nepřijme polovičatá řešení s džáhilíjí, ať už se jedná o jeho koncepci, či životní poměry, které z této koncepce vyvěrají. Buď vydrží islám, nebo džáhilíja; neexistuje situace, která by znamenala napůl islám a napůl džáhilíji. Taková situace je pro islám nepřijatelná. Islámské stanovisko je zcela zřetelné. Islám říká, že pravda je jen jedna a je nedělitelná. Není-li něco pravda, pak to musí být lež a blud. Směšování a koexistence pravdy a lži nejsou možné. Buď nad lidstvem vládne Bůh, nebo džáhilíja. Buď vládne Boží zákon, anebo stav neřízené vášně. V tomto smyslu existuje mnoho velice hodnověrných koránských veršů.

„A rozsuzuj mezi nimi podle toho, co Bůh seslal, a nenásleduj jejich učení scestná a dej si pozor, aby tě neodvrátili od části z toho, co ti Bůh seslal.“ (Korán 5:49; súra Prostřený stůl – *al-Má'ida*)

„Proto vyzývej k víře pravé a kráčeť přímo, jak bylo ti poručeno! Nenásleduj scestná učení jejich...“ (Korán 42:15; súra Porada – *aš-Šurá*)

„Jestliže ti neodpovědí, tedy vez, že jen vášně své následují. A kdo více bloudí než ten, kdo za vášní svou jde místo za vedením od Boha? Neboť Bůh věru nepovede lid nespravedlivý.“ (Korán 28:50; súra Příběhy – *al-Qasas*)

„A potom jsme tě umístili na cestě zákona z rozkazu Našeho vycházející. Následuj ji a nenásleduj sklonů těch, kdož nevědí o ničem! Vždyť tihle nikterak ti proti Bohu neprospějí; nespravedliví jsou si navzájem přáteli, však Bůh bohabojných je přítelem.“ (Korán 45:18-19; súra Klečící – *al-Džáthija*)

„Cožpak oni touží po rozsudcích z doby nevědomosti? Kdo může být pro lid pevně přesvědčený lepším soudcem než Bůh?“ (Korán 5:50; súra Prostřený stůl – *al-Má'ida*)

Tyto verše objasňují, že existují jen dvě možnosti, žádná třetí: buď se podřídít Bohu a Jeho Poslu, nebo se nechat vláčet vášní, buď přijmout Boží vládu, nebo setrvat ve stavu džáhilíje. Buď přijmout vládu se vším, co Bůh lidstvu seslal, nebo se nechat uvrhnout do chaosu, stojícímu proti tomu, co Bůh seslal. Po tomto jasném a rozhodujícím nařízení a potvrzení od Boha – Jemu budiž sláva – není už prostoru pro spory nebo pochybnosti.

Úlohou islámu je tedy odstranit džáhilíji ze života lidstva a svěřit vedení do jeho vlastních rukou prostřednictvím svébytné metody, nezávislé co do výrazu, autentické co do charakteristických rysů. Záměrem tohoto správně uplatňovaného směřování je dobro a úspěch pro lidstvo – dobro, které vychází z návratu k Tvůrci, a úspěch, který přichází jako důsledek harmonického stavu mezi hnutím lidstva a Bohem stvořeným zbytkem veškerenstva. Záměrem této specifické metody je povznést lidské bytosti do oné vznešené roviny, kterou On pro ně vybral, a zbavit je otrocké závislosti na vášni. Tento záměr vysvětlil

Rub'í Ibn 'Ámir v odpovědi veliteli perské armády Rustamovi. Ten se zeptal: „Co vás sem přivedlo?“ Rub'í odpověděl: „Bůh nás poslal, abychom vymanili každého, kdo si to přeje, z poddanství vůči lidem a dovedli ho ke službě jedinému Bohu, od tísnivých poměrů tohoto světa k šíři tohoto i Onoho světa, od tyranie všech náboženství k spravedlnosti islámu.“

Islám se tedy nezrodil, aby podporoval lidské tužby, které jsou vyjádřeny v jejich koncepcích, zřízeních, způsobech života, obyčejích a tradicích, ať už převládaly při zrodu islámu, nebo panují dnes – ať na Východě, či na Západě. Islám neschvaluje ani neuznává vládu egoistických lidských tužeb. Přišel, aby rázně odstranil všechny takové koncepce, zákony, zvyklosti a tradice a nahradil je novou koncepcí lidského života na svěbytných základech, a vytvořil tak nový svět na základech oddanosti Tvůrci. Někdy se zdá, že jednotlivé části islámu v sobě zahrnují některé aspekty života lidí v džáhilíji, ale tyto aspekty nejsou ani džáhilíjské, ani nepocházejí ze systému džáhilíje. Určitá podobnost v některých drobných aspektech je pouze náhodná. Jde o podobnost vnějškovou a druhořadou, jež je snad zjevná v koruně obou stromů. Jejich kořeny jsou však naprosto odlišné. Strom islámu se napájí věděním a moudrostí od Boha, zatímco strom džáhilíje je produktem lidských vášní.

„Z dobré země vyrůstají rostliny v hojnosti a dovození Pána jejího, zatímco ve špatné rostou jen řídce – a takto činíme srozumitelnými znamení naše pro lid vděčný.“ (Korán 7:58; súra Rozpoznání – *al-A'raf*)

Džáhilíja je zlo a přináší rozvrat, ať se dříve projevovala ve staré, nebo dnes v moderní podobě. Její vnější projevy a formy se mohou v průběhu různých epoch lišit, ale její kořeny jsou stejné. Představují lidskou žádostivost a touhu po naplnění vlastních zájmů, které lidem nedovolují vystoupit ze stavu nevědomosti a pocitu vlastní výjimečnosti. Jsou to vášně, jež jsou využívány v zájmu osob, tříd, národů či ras, jejichž zájmy ční nad smyslem pro spravedlnost, pravdu a konání dobra. Avšak poté přichází zákon Boží, jenž tyto kořeny utíná a vštěpuje lidem systém zákonů, které nemají žádnou souvztažnost s lidmi vymyšlenou legislativou, nejsou překrouceny lidskou nevědomostí, znečištěny lidskou žádostivostí, ani neslouží zájmům určité skupiny lidí.

To je ten základní rozdíl mezi podstatou metody života, jak ji zjevil Bůh, a metodami vytvořenými člověkem, a proto není možné je zahrnout do jednoho systému. Snažit se vytvářet systém života, který je napůl islámský a napůl džáhilíjský, je prostě nemožné. Bůh nepromíjí žádné přidružování k Němu a nepřijímá žádné doplňky k Jím zjevené metodě. Obojí je z Jeho hlediska stejnou měrou modlářství, neboť obojí je produktem stejné mentality.

Tato pravda musí být pevně a zřetelně vepsána do našich duší. Když představujeme islám lidem, neměli bychom se zajíkat a mumlat, ani se cítit zahanbeni, ani bychom neměli v myslích lidí zanechat jedinou pochybnost. Nepřestávejme je přesvědčovat, dokud se neujistí, že budou-li následovat islám, jejich život se naprosto změní. Islám naprosto změní jejich koncepce života a způsoby chování, aby jim propůjčil nezměrné dobro. Islám je změní, aby

povznesl jejich koncepce a způsoby života a přiblížil je k té vznešené úrovni, na níž se má lidský život odehrávat. Z metod džáhilíje, v nichž dosud tápali, nezůstane nic, vyjma některých drobných aspektů, které se náhodou jeví jako podobné některým aspektům islámu. Ale ani ty nezůstanou přesně stejné, protože se přimknou k velkému kořeni islámu, který je zřetelně odlišný od toho, z něhož až dosud vyrůstaly – totiž onoho hnusného a zlovolného kořene džáhilíje. Během tohoto procesu je nepřipraví o žádnou ze znalostí založených na empirickém vědeckém výzkumu, ba v tomto směru jim naopak dává silný podnět.

Když vyzýváme lidi k přijetí islámu, je naší povinností jim vysvětlit, že to není jedno z člověkem vytvořených sociálních aplikovaných učení, ani běžný systém moci s různými názvy, vlajkami a výbavou, nýbrž je to prostě islám! Islám má svou vlastní osobitost, nezávislou koncepci a vlastní způsoby. Poskytuje lidstvu větší dobro, než o jakém se mu kdy snilo, než jaké jsou mu schopny poskytnout člověkem vytvořené systémy. Tak vznešený, čistý, harmonický, krásný, přímo pramenící ze zdroje Nejvyššího, Největšího Boha – takový je islám.

Chápeme-li podstatu islámu tímto způsobem, už to samo nás přirozeně nutí oslovovat lidi a představovat jim islám jako zdroj důvěry, síly, soucitu a porozumění. Je to důvěra člověka, který je přesvědčen, že pravda je na jeho straně, zatímco vše, co stojí proti němu a je dílem lidí, je marné a falešné. Je to soucit člověka, který vidí, v jaké bídě a neštěstí lidé žijí, a ví, jak je učinit šťastnými. Je to porozumění, které rozpoznává bloudění lidí a zná správné vedení, nad něž není jiného!

My jim nepotřebujeme vštěpovat nebo nabízet islám pomocí zákeřných intrik, nebudeme se smířovat s jejich žádostivostí a odpadlickými koncepcemi. Budeme k nim mimořádně upřímní, když jim sdělíme: „Nevědomost, v níž žijete, vás znečišťuje, a Bůh vás chce očistit. Poměry, v nichž žijete, vás przní, a Bůh vás chce učinit lepšími; život, v němž žijete, je nízký, a Bůh vás chce pozdvihnout; poměry, v nichž žijete, jsou chmurné, depresivní a podlé, a Bůh vám je chce ulehčit, chce vás obdařit svým milosrdenstvím a obšťastnit svou dobrotou. Islám změní vaše koncepce, vaše způsoby života a hodnoty. Pozvedne vás na úroveň jiného života, takže se budete na život, který žijete dnes, dívat s odporem. Bůh vám ukáže takové způsoby žití, že se budete dívat na všechny ostatní způsoby – ať už západní, nebo východní – s pohrdáním. Představí vám takové hodnoty, že se budete od všech hodnot současného světa odvracet s opovržením. A jestliže kvůli svému žalostnému postavení nemůžete rozpoznat pravý obraz islámského způsobu života, protože vaši nepřátelé – nepřátelé tohoto náboženství – se všichni sjednotí, aby zabránili nastolení tohoto způsobu života, aby na sebe nemohl vzít praktickou podobu, pak my vám ho ukážeme. Tento obraz je – chvála Bohu – patrný v našem vědomí prostřednictvím našeho Koránu, naší šarí'y, našich dějin, naší tvůrčí koncepce budoucnosti, o jejímž příchodu nepochybujeme!“

Toto je způsob, jakým je třeba oslovovat lidi, když jim představujeme islám, protože taková je skutečnost. To je totiž způsob, jímž islám lidi poprvé oslovoval – ať už na Arabském poloostrově, v Persii, v Byzanci či kterémkoli jiném místě, kam pronikl.

Islám na tamější obyvatele pohlížel z výše, protože shlížel z pozice pravdy, ale oslovoval je jazykem lásky a porozumění, protože taková je jeho pravá podstata. Plně a dokonale je oddělil od jejich dosavadního života, a učinil tak naprosto zřetelně a bez jakékoli váhavosti, protože takové jsou jeho způsoby. Nikdy jim neřekl, že se jejich životního stylu, jejich poměrů, koncepcí a hodnot, které si vytvořili, dotkne jen v podobě nepatrných obměn. Nikdy jim nesliboval, že zachová podobnosti s jejich uspořádáním nebo způsobyžití, jak to dnes činí někteří z nás, když lidem představují islám – jednou pod názvem „islámská demokracie“ (sic!), jindy zase „islámský socialismus“ (sic!) nebo v podobě tvrzení, že současné ekonomické, politické nebo právní systémy, panující v jejich světě, potřebují z islámu převzít jen drobné úpravy!!! Až tak daleko dospěly plíživé intriky, které sázejí na lidský chtíč a žádostivost!

Nikoli! Věc je ve skutečnosti zcela odlišná! Přechod od džáhilíje, která zachvátila celou zemi, k islámu je široký a dalekosáhlý výpad vpřed. Islámská představa života je pravým opakem všech modelů života v džáhilíji – ať starověké, nebo soudobé. Bídný stav lidstva se nedá změnit několika drobnými úpravami v současných systémech a modelech. Lidstvo se z tohoto stavu nikdy nevymaní uplatňováním dílčích drobných úprav stávajících zřízení. Nevymaní se z něj bez onoho širokého a dalekosáhlého výpadu – přerodu od metod lidského tvoření k metodě Tvůrce, od zřízení stvořených lidmi k řádu Pána Svých poddaných, od lidmi vymyšlených státoprávních kodexů k vládě Pána Jemu podřízeným.

Toto je fakt – fakt, který prosazujeme a vyhlašujeme ho hlasitě, nepřipouštějíc žádnou pochybnost nebo dvojznačnost v myslích lidí.

Na počátku se tato metoda možná nebude lidem zamlouvat, možná budou chtít od ní prchnout, možná budou příklonu k ní litovat. Ale lidem, jimž byl islám představen vůbec poprvé a byli vyzváni k jeho následování, se nové učení rovněž nezamlouvalo, také se ho báli. Nenáviděli ho a byli zraňováni, když Muhammad – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – kritizoval jejich koncepcce, zesměšňoval jejich božstva, odmítal jejich způsoby chování, distancoval se od jejich zvyklostí a obyčejů a sám sebe postavil do čela hrstky věřících, kteří s ním byli ochotni zahájit odpor a sdílet modely chování, hodnot a zvyků odlišných od modelů, hodnot a zvyků džáhilíje.

Co se pak stalo? Zamílovali si stejnou pravdu, která se jim nejprve nezamlouvala, před níž dříve prchali, „... jako by byli osly splašenými před lvem prchajícími“. (Korán 74:50-51; súra Rouchem přikrytý – *al-Mudaththar*), proti níž bojovali a proti níž se bránili s veškerou svou silou a lstivostí, krutě

mučíte její stoupence, když byli slabými v Mekce, a bojujíte houževnatě proti nim, když byli v Medíně silní.

Podmínky, kterým islámská výzva musela v prvním období čelit, nebyly o mnoho příznivější nebo lepší, než jsou ty dnešní. Byla to neznámá věc, kterou džáhilíja odmítala, a omezovala se pouze na Mekku, ovládanou mocnými lidmi. Tehdy byl islám pro celý svět naprosto cizorodým prvkem. Byl obklopen mocnými a hrdými říšemi, který stály proti jeho základním poučkám a záměrům. Bez ohledu na toto vše byl mocnou výzvou, stejně jako je mocný dnes a bude mocný zítra. Zdroj jeho skutečné síly spočívá v samé podstatě tohoto učení. Proto může působit v těch nejhorších podmínkách a tváří v tvář té nejkrutější opozici. Jeho moc spočívá na jednoduché a zřetelné pravdě, na níž stojí, a vyváženém učení, jež je v souladu s lidskou přirozeností, jíž nemůže po delší dobu odolávat žádná světská moc. V jeho moci je vést lidstvo směrem k pokroku bez ohledu na to, na jakém stupni hospodářské, sociální, vědecké nebo intelektuální zaostalosti vývoje se nachází. Jeho moc spočívá rovněž v tom, že se staví proti džáhilíji se vsí její fyzickou silou, aniž by slevil z jediného písmenka svých zásad. Nepřístupuje na kompromisy s džáhilíjskými manýry, ani se nesnaží do jejího organismu proniknout pomocí úskoků. Svou pravdu vyhlašuje neohroženě, aby lidé pochopili, že s ní k nim přichází dobro, milosrdenství a požehnání.

Bůh stvořil lidi, zná podstatu jejich ustrojení a přístupy k jejich srdcím. On ví, jak lidé přijímají pravdu, je-li hlásána statečně, jasně, průrazně, bez váhání a pochybností!

Lidstvo má bezpochyby ve své přirozenosti schopnost změnit se z jednoho způsobu života v jiný; mnohdy je to pro něj dokonce mnohem snazší, než si navykát na částečné změny. Jestliže se má tato změna uskutečnit z jednoho řádu života v jiný, který je vyšším, dokonalejším a čistším stádiem, než to předešlé, tato celková přeměna je pro lidskou psychiku přijatelná. Ale proč souhlasit se změnou ze systému džáhilíje v islámský řád, pokud by to nemělo znamenat nic víc než tu a tam drobnou úpravu či nepatrnou variaci? Pokračovat v dosavadním systému je přece logičtější. Je to přinejmenším zavedený řád, přístupný reformě a novelizaci. Proto není důvod takový řád opouštět ve prospěch řádu, který ještě nebyl nastolen ani vyzkoušen, pokud je navíc stále podobný starému řádu ve všech jeho hlavních rysech!

Vidíme rovněž některé lidi, kteří – když hovoří o islámu – vysvětlují ho lidem, jako kdyby byl něčím, co se odsuzuje, a oni ho chtějí před všemi odsudky bránit. Mezi jejich argumenty se objevuje například tento: „Říká se, že moderní systémy dosáhly toho a toho, zatímco islám nedosáhl ničeho srovnatelného. Ale slyšte! On učinil tohle všechno nějakých čtrnáct století před moderními civilizacemi.“

Vyhněte se takové obraně! Budiž hanba takové obraně, neboť je veskrze špatná! Islám přece nepotřebuje ospravedlňovat své rysy džáhilíjskými systémy

a jejich odpornými způsoby jednání. Vždyť tyto „civilizace“, které mnohé ohromily a zničily svého ducha, nejsou ve své podstatě nic víc než džáhilíjské řády. Ve srovnání s islámem jsou to hanebné, pokleslé a bezcenné řády. Argument, že lidé v tomto systému žijí v lepších podmínkách než lidé v tzv. „islámské vlasti“ nebo „islámském světě“, neobstojí. Lidé v těchto zemích dosáhli tohoto zoufalého stavu, protože opustili islám, nikoli proto, že jsou muslimové. Argument, který lidem předkládá islám, je následující: Islám je nepochybně lepší než stav džáhilíje. Přišel proto, aby ji změnil, ne aby v ní pokračoval. Přišel, aby vymanil lidstvo z její nízkosti a zvrhlosti, a nikoli proto, aby žehnal tomu, jak se válí v bahně, zahalené do hávu „civilizace“.

Neměli bychom se nechat porazit tím, že budeme smířlivě hodnotit podobnosti s islámem v soudobých systémech, některých soudobých náboženských učeních nebo idejích. Tyto systémy odmítáme, ať pocházejí z Východu, nebo ze Západu. Odmítáme je všechny, protože ve srovnání s tím, jak zamýšlí uvědomovat a kultivovat lidstvo islám, jsou všechny zpátečnické a zaostalé.

Jestliže zpřístupníme lidem tuto skutečnost a vysvětlíme jim doktrinální základnu všeobsažné koncepce islámu, pak vysvětlení změny z jedné koncepce v druhou, z jednoho stavu života v druhý vyplyne z hloubi jejich přirozenosti. Ale my je neoslovíme přesvědčivým argumentem, který praví: „Přejděte od systému, který je v současnosti funkční, k systému, který ještě nikdy nebyl uplatněn; to by přivedlo ve vašem etablovaném systému jen nepatrnou změnu. Neměli byste proti tomu nic namítnout, protože můžete dále dělat to, co jste dělali až dosud. Neobtěžovalo by vás to, vyjma několika drobných změn ve vašich zvycích, způsobu chování a sklonech, zachovalo by to vše, na čem vám záleží, a dotklo by se vás to pouze lehce.“

Na povrchu se tato metoda zdá snadnou, ale její podstatě chybí jakákoli přitažlivost. Není totiž založena na pravdě. Pravdou je, že islám mění koncepci a pocity, stejně jako systémy a modely, zákony a právní normy, zcela zásadním způsobem, takže nemůže zachovat jedinou vazbu na džáhilíjský způsob života, který nyní lidstvo prožívá. Stačí už to, že je obecně i v jednotlivostech přemísťuje ze stavu poddanství vůči lidem do stavu služby jedinému Bohu.

„Kdokoli z vás si to přeje, necht' uvěří, a kdokoli z vás si to přeje, necht' je bez víry.“

„A když kdokoli odmítne uvěřit, Bůh si může zvolit, jak bude světy utvářet.“

Zásadní otázka se točí kolem nevíry a víry, kolem přidružování atributů k Bohu a Jeho jednosti, kolem džáhilíje a islámu. V těchto věcech musí být jasno. Lidé nejsou muslimy jen proto, že prohlašují, že jimi jsou, a přitom žijí životem v džáhilíji. Přeje-li si někdo podvádět sebe sama i ostatní domněnkou, že člověk může dostát zásadám islámu v prostředí džáhilíje, je to jeho věc. Ale tento podvod či lež nemění nic na podstatě věci. Tohle totiž není islám a oni nejsou muslimy. Dnes je úkolem výzvy přivést tyto nevědomé lidi zpět k islámu a učinit z nich opět muslimy.

My nezveme lidi zpět k islámu proto, abychom od nich získali nějakou odměnu či mzdu; nepřejeme si vůbec nic pro sebe sama, naše zisky a odměny nejsou na úkor lidí. Vyzýváme je k přijetí islámu, protože je milujeme a chceme pro ně dobro, třebaže za to trpíme jako mučedníci; ale to je příznačný rys kazatele islámu a to jsou jeho pohnutky. Je třeba, aby se lidé od nás dozvěděli pravdu o islámu a povinnostech, které se od nich budou vyžadovat výměnou za nesmírné dobro, jehož se jim za to dostane. Je také nezbytné, aby si uvědomili i to, že podstatou všeho, co až dosud činili, není nic víc než džáhilíja, že je to vskutku stav nevědomosti, v němž není ani špetka islámu. Pokud nejde o stav, kdy vládne šarí'a, je to jen stav žádostivosti. Pokud nejde o život v pravdě, je to jen život v bludu. A co stojí mimo pravdu, když ne blud?!

V našem islámu není nic, za co bychom se měli stydět nebo proč bychom ho měli obhajovat; není v něm nic, co by se mělo podvodně pašovat do myslí lidí; ani se nesnažíme hlasitou pravdu o něm nesměle mumlat a zajíkat se při tom. To poráženecká duchovní mentalita tváří v tvář Západu, Východu a džáhilíjským poměrům tu či onde je příčinou toho, že někteří lidé, „muslimové“, se občas odvolávají na islám při ospravedlňování praxe člověkem stvořených zřízení nebo hledají podobnosti k ospravedlnění akcí džáhilíjské „civilizace“ v islámu a jeho rozhodnutích.

Toho, kdo by měl cítit potřebu bránit se, ospravedlňovat se a s omluvami vysvětlovat, nehledejme mezi aktivisty, kteří lidem vykládají pravdu o islámu. Měl by to být ten, kdo žije v prohnilem systému džáhilíje, plném rozporů, nedostatků, zlovůle a hanebností, a přitom se neštítí tyto rysy propojovat s islámem. Je to ten, kdo ve skutečnosti útočí na islám tím, že mate některé upřímné věřící, kteří neznají celou pravdu, a nutí je, aby islám takzvaně bránili. Zbytečnou obhajobou však skutečnou podstatu islámu znevažují, jako by islám byl něčím, co je třeba obhajovat, něčím, co stojí v kleci před soudem!

Během svého pobytu ve Spojených státech jsem potkal lidi, kteří měli ve zvyku s námi polemizovat – s námi, několika příslušníky islámského vyznání. Někteří z nás zaujali postoj, jako by bylo třeba islám bránit a ospravedlňovat. Já jsem naopak zaujal pozici útočníka na západní džáhilíji s jejími rozervanými náboženskými naukami a škodlivými sociálními, ekonomickými a etickými modely. Vezměte si jen ty koncepce o „synu Božím“ a světcích, prvotním hříchu, obětování a vykoupení. Vždyť jsou nestavitelné pro rozum i svědomí. Nebo vezměte kapitalismus s jeho monopoly, lichvou a vším tím chmurným hnusem. Pohlédněte na ten egoistický individualismus, který v člověku ničí zodpovědnost za jiné, ledaže je vynucována zákonem. Pohlédněte na onu primitivně hmotářskou koncepci života, která otupuje ducha, na to zvířecí chování, které oni nazývají „svobodou pohlavní promiskuity“, na otročí tržiště, které se vydává za „emancipaci žen“, na všechn ten hnus a vulgaritu, všechny ty vyumělkované a těžkopádné zákony o sňatcích a rozvodech, jež jsou v rozporu s potřebami praktického života, na krutou a odpornou rasovou

segregaci. A nyní pohlédněte na islám s jeho logikou, krásou, humanitou a štěstím, které dosahují nebes a obzorů a k nimž se člověk upíná, aniž by jich byl kdy schopen dosáhnout v plné míře. Zároveň je to praktický způsob života a jeho řešení jsou budována na zdravých základech lidské přirozenosti.

To je realita západního způsobu života, s níž se střetáme. Za tato fakta by se jejich stoupenec museli stydět, kdyby je nahlíželi ve světle islámu. Přesto jsou lidé, kteří se vydávají za muslimy, třebaže jsou přemoženi hnilobným zápachem, v němž se dusí džáhilíja, když v islámu hledají podobnosti s oním rozkolísaným a zoufalým procesem, jež představuje Západ, a s tou odpornou materiální hrůzou na Východě.

Po tom všem už nemusím říkat nic víc, než že my, kdo představujeme islám lidem, nejsme stoupenec žádné z těch koncepcí, modelů a tradic džáhilíje – ať je tlak na nás sebevětší.

Naším prvním úkolem je nahradit tuto džáhilíji islámskými koncepcemi a tradicemi. Toho nemůže být dosaženo tak, že na počátku cesty budeme s džáhilíji kráčet bok po boku, jak si to možná někteří z nás představují. To by prostě znamenalo, že jsme od samého počátku naší cesty přijali porážku.

Tlak současných vládnoucích sociálních koncepcí a všeobecně převažujících sociálních tradic je soustavný a houževnatý – zvláště ve světě žen. Muslimská žena je v tomto džáhilíjském prostředí skutečně pod tvrdým a bezútěšným tlakem – ale taková je situace a my jí musíme čelit. Především musíme být skálopevní, dále se musíme cítit být nad věcí a ukázat džáhilíji, na jak kritickém předělu se opravdu nachází ve srovnání s vysokými a vznešenými obzory islámského života, jichž si přejeme dosáhnout.

Toho ovšem nemůžeme dosáhnout, kdybychom kráčeli, třeba jen pár kroků, po boku džáhilíje, ale ani tehdy, kdybychom ji nyní ignorovali a bojkotovali a izolovali se odchodem do ústraní. To nikdy nesmíme učinit! Správný postup spočívá v propojení s prozíravostí a rozvahou, v prezentaci pravdy, lásky a vědomí nadřazenosti víry pokorně a skromně. Po tom všem musíme uznat fakt, že žijeme uprostřed džáhilíje, že způsob života, který nabízíme, je Bohu milejší než ten džáhilíjský, a že náš výpad z prostředí džáhilíje k islámu má široký a dalekosáhlý záběr. Propast mezi islámem a džáhilíjí je obrovská a most porozumění přes ni se nebude stavět tak, že lidé na obou stranách se setkají uprostřed cesty, nýbrž tak, že lidé žijící v džáhilíji, přejdou na stranu islámu, ať už sídlí v tzv. „islámské vlasti“ a předstírají, že jsou muslimové, nebo žijí mimo „islámskou vlast“ a vyšli z temnoty na světlo, zbavili se svého bídného postavení a prožili ono dobro, jež jsme ochutnali my, kteří jsme pochopili islám a žijeme v jeho atmosféře. Jestliže ne, pak jim řekněme to, co Bůh – Jemu budiž sláva – nařídil říci svému Poslu – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru:

„Vy máte své náboženství a já své náboženství mám.“ (Korán 109:6; súra Nevěřící – *al-Káfirún*)

Kapitola jedenáctá

Víra vítězná

„Neochabujte, nermuťte se, vždyť přece budete mít vrch, jste-li věřící!“ (Korán 3:139; súra Rod 'Imránův – *Ál- 'Imrán*)

První, co člověku vytane na mysl při čtení instrukce obsažené v tomto verši, je skutečnost, že se týká té formy džihádu, již se myslí ozbrojený boj, avšak duch tohoto poselství a jeho uplatnění s jeho mnohočetnými implikacemi je větší a širší než tento jednotlivý aspekt.

A vskutku, představuje ten setrvalý stav, který by měl inspirovat pocity věřícího, jeho představy, posuzování věcí, událostí, hodnot a osob.

Představuje triumfální stav, který by se měl usadit v duši věřícího vůči každé věci, každé situaci, každé hodnotě a osobě; nadřazenost víry a jejích hodnot nad všemi hodnotami, které se odvozují od jiného zdroje, než je zdroj víry.

Znamená to především nadřazenost nad silami země, které se vychýlily z cesty víry, tradice země, které nejsou zbarveny zbarvením víry, zákony země, které nejsou sankcionovány vírou, modely země, které nemají svůj původ ve víře.

To znamená cítit se nadřazeným, i když jsme slabí, nepočtení a chudí, stejně jako když jsme silní, početní a bohatí.

Znamená to smysl pro převahu a nadřazenost, která se nezhroutí pod tlakem žádné jiné vzpurné síly, žádných sociálních zvyklostí a nesprávných zákonů, ani před modelem chování, který byl možná populární mezi lidmi, ale neměl žádnou oporu ve víře. Skálopevnost a síla na bojišti při džihádu jsou pouze jedním z výrazů triumfujícího ducha, který je obsažen v této veliké Boží instrukci.

Převaha a nadřazenost prostřednictvím víry není jen jednoduchý akt vůle, ani projev euforie nebo momentálního nadšení, nýbrž je to smysl pro nadřazenost založený na pevné pravdě koncentrované v samé podstatě existence. Tato věčná pravda stojí nade vši logikou síly, koncepce prostředí, terminologie společnosti a zvyklostí lidí, protože je vskutku sdílena s živým Bohem, který neumírá.

Společnost má vládnoucí logiku a společný modus existence, její tlak je mimořádný a jeho váha těžká. Ta doléhá na každého, kdo není chráněn nějakým mocným členem společnosti nebo kdo jí vzdoruje bez patřičné opory. Panující koncepce a soudobé myšlenky mají své vlastní inspirace vnuknutí, jichž je velmi těžké se zbavit bez hlubokého zažití pravdy, ve světle čehož se všechny tyto koncepce a myšlenky propadají do nicoty, neboť jim chybí právě onen zdroj, který je nadřazený, větší a silnější než jejich zdroje.

Ten, kdo se postaví proti společnosti – její vládnoucí logice, obecnému nastavení, jejím hodnotám, standardům, idejím a koncepcím, jejím prohřeškům a úchylkám – pocítí, že je v ní cizincem, je slabý a malověrný, dokud nezíská možnost opřít se o mnohem mocnější lidskou oporu, trvalejší a pevnější než země a vznešenější než život.

A vskutku, Bůh nenechává věřícího o samotě tváří v tvář útlaku, aby úpěl pod jeho tíhou, trpěl slabostí a zármutkem, ale dodává mu síly ve své instrukci:

„Neochabujte, nermuťte se, vždyť přece budete mít navrch, jste-li věřící!“
(Korán 13:139; súra Rod 'Imránův – *Ál- 'Imrán*)

Toto poselství zbavuje věřícího sklíčenosti a zármutku, jakkoli oba dva bezprostřední pocity jsou pro lidskou bytost v dané situaci přirozené. Osvobozuje ho od obou pocitů, nikoli však prostřednictvím pouhé trpělivosti a skálopevnosti, nýbrž prostřednictvím pocitu mravní převahy a nadřazenosti, s nimiž shlíží svrchu na síly tyranie, na její dominantní hodnoty, soudobé koncepce, standardy, přesvědčení, tradice a obyčeje, na masy, žijící pohromadě v bludu.

Věřící má vskutku navrch z hlediska své opory a zdroje, které stojí za ním. Co znamená vše na zemi, za co vlastně stojí lidé s jejich převažujícími hodnotami tohoto světa? Co znamenají všechny ty soudobé ideologie, které vymysleli lidé, zatímco věřící se inspiruje Bohem, vrací se k Němu a kráčí po Jeho cestě v souladu s Jeho metodou?

Věřící má skutečně navrch ve svém chápání a představě o skutečnosti a povaze jsoucna, protože víra v jediného Boha v podobě, kterou nabídl islám, je nejdokonalejší formou poznání největší pravdy. Když porovnáme tento obraz s koncepcemi, ideologiemi a učenými, s nimiž přišly třeba velké filozofické školy – ať starověké, či moderní – nebo si představíme, kam to dotáhli vyznavači pohanských idolů nebo stoupenci překroucených Písem, nebo k čemu nás nutí stoupenci odporných materialistických učení, když tedy porovnáme s tímhle vším ten zářný, zřetelný, krásný a vyrovnaný obraz islámu, vyjeví se nám velikost islámského učení v záři tak zřetelné jako nikdy předtím. A není pochyb o tom, že ti, kteří získali tuto znalost, stojí výše nad všemi ostatními.

Věřící stojí výše kvůli představě o svých vyznávaných hodnotách a standardech, jimiž se měří a hodnotí život, události, věci a osoby. Zdrojem jeho víry je poznání Boha a Jeho atributů, které zvěstoval islám, a poznání pravdy o hodnotách panujících ve velikém vesmíru – ne pouze na ploše malé Země. Tato víra v učení islámu ze své podstaty poskytuje věřícímu koncepci hodnot, jež jsou vyšší a soudržnější, než různé rozvolněné mravní standardy vytvořené lidmi, kteří nechápou nic víc než to, co mají pod nohama a nepožadují dodržování stejného standardu od všech osob v rámci jedné generace, ba dokonce jednotlivým národům a osobám umožňují, aby čas od času své standardy měnily.

On ve svém svědomí a cítění, ve své morálce a chování, převyšuje ty ostatní, protože věří v Boha s Jeho krásnými jmény a přívlastky. To samo o sobě v něm

rozněcuje smysl pro důstojnost, čistotu, ryzost, skromnost a zbožnost, konání šlechetných činů a to, aby byl správně vedeným představitelem Boha na zemi. To proto, že toto učení mu vnukává jistotu, že na Onom světě ho čeká odměna, totiž odměna, proti níž jsou veškeré strasti a bolesti tohoto světa nicotné. Svědomí věřícího tak dosáhne klidu, i kdyby nenaplnil život na tomto světě zřetelnějším úspěchem.

Převyšuje ostatní rovněž ve svém respektu k Božímu zákonu a islámskému řádu. Když si věřící promítne, co člověk – starověký nebo moderní – znal a porovná to s Božím zákonem a řádem, spatří, že to vše se podobá dětským hrám nebo tápání slepých lidí ve srovnání s vyzrálostí šarí'y a dokonalostí islámského řádu. A když pohlédne ze své výše na bloudící lidstvo, jakmile s porozuměním a soucitem shlédne na jeho ubohost a omylnost, nutně musí pocítit pouze svou převahu nad všemi těmi poklesky a nesmyslným počínáním.

Takhle stáli ranní muslimové před pokleslými jevy naduté moci a světonázorům, které zotročovaly lidi v období džáhilíje. Džáhilíja není omezena žádným časovým úsekem, nýbrž je stavem, který se opakuje vždy, když se společnost odchýlí od metody islámu – ať je to v minulosti, současnosti, nebo budoucnosti.

Takto stál rovněž al-Mughíra Ibn Šu'ba v táboře slavného perského vojevůdce Rustama a díval se na projevy džáhilíje s jejich standardy, hodnotami a koncepcemi.

Abú 'Uthám an-Nahdí nám dosvědčuje: „Když al-Mughíra přešel most a dospěl k perské armádě, vyzvali ho, aby se posadil, a požádali Rustama o slyšení. Ukázalo se, že Peršané nezměnili nic ze svého sklonu chovat se bohorovně. Al-Mughíra Ibn Šu'ba předstoupil před Rustama. Jeho lidé byli oděni do stejnokrojů, na hlavách koruny a jejich oblečení bylo vyšívané zlatem. Zem byla hustě pokryta koberci do vzdálenosti dostřelu šípu, tedy asi tři nebo čtyř set kroků. Tuto cestu na vzdálenost letu střely bylo třeba urazit, aby se člověk dostal k vojevůdci. Al-Mughíra Ibn Šu'ba předstoupil, vlasy rozčesané do čtyř copů, vystoupil k samému trůnu a usadil se do polštářů vedle Rustama. Vrhli se na něho a srazili ho z trůnu dolů. On pak pravil: 'Říkali nám o vás, že jste civilizovaní a citliví lidé, ale vidím, že jste ten nejhlupejší národ. Mezi Araby jsou si všichni rovni a nikdo není otrokem druhému, ledaže byl zajat v bitvě. Představoval jsem si, že vy se k sobě chováte stejně, jako to děláme my. Bylo by bývalo lepší, kdybyste mne byli včas zpravili o tom, že někteří z vás jsou pány nad ostatními, než abyste se ke mně takhle chovali, aniž jsem to očekával. Tohle nejsou dobré mravy a my se takhle nechováme. Nepřišel jsem k vám z vlastní vůle, nýbrž proto, že jste mne pozvali. Dnes jsem ale seznal, že vaše postavení je neudržitelné. Žádná říše s takovýmhle charakterem a smýšlením nemůže přetrvat.'“

Podobný zážitek měl s Rustamem a jeho suitou ar-Rub'í Ibn 'Ámir před bitvou u al-Qádisíje:

„Před bitvou u al-Qádisíje Sa´d Ibn Abí Waqqás poslal ar-Rub´ího Ibn Ámira jako posla k Rustamovi, veliteli perské armády a jejich vládci. Vstoupil do stanu, který byl celý potažen koberci a vyzdoben sametovými a hedvábnými závěsy. Rustam seděl na zlatém trůnu, na hlavě korunu s drahokamy a perlami. Rub´í, v roztrhaném šatu, se štítem v ruce a sedě na malém koni, vjel do stanu. Nesesedl, dokud jeho kůň nepodupal okraj koberce. Nakonec seskočil a přivázal koně k jedné z těžkých podušek. Ponechal si na sobě zbroj a přilbu. Řekli mu: ‘Sejmi si zbroj.’ Odpověděl: ‘Nepřišel jsem ze svého popudu, ale proto, že jste mne pozvali. Jestli se vám to nelíbí, půjdu zpět.’ Rustam pravil: ‘Ať předstoupí.’ Předstoupil, opíraje se o kopí, jímž několikrát propíchl koberec. Rustam se ho zeptal: ‘Co vás sem přivedlo?’ Odpověděl: ‘Bůh nás poslal, abychom vyvedli každého, kdo si to přeje, ze stavu otročení lidem k podřízenosti Jemu, jedinému, z těsných poměrů tohoto světa do šíře tohoto i Onoho světa, z tyranie náboženství ke spravedlnosti islámu.’“

Podmínky se mění, muslim je stále v postavení porobeného a je zbaven materiální síly, avšak stále ho neopouští pocit, že je na vyšší úrovni. Pokud je věřícím, stále bude na svého utlačovatele shlížet svrchu. Je jisté, že je to jen dočasný stav, který pomine, a že víra představuje proud, který nakonec strhne každého. Dokonce i kdyby byla údělem věřícího smrt, nikdy neskloní hlavu. Všichni lidé umírají, ale on odchází smrtí mučedníka. Odchází z tohoto světa do rajske zahrady, zatímco jeho trýznitel skončí ve výhni. Jak obrovský je to rozdíl! A on slyší volání svého vznešeného Pána:

„Nechť tě neoklame to, že ti, kdož jsou věřící, se volně po zemi procházejí; krátké bude jejich užívání a pak stane se peklo příbytkem jejich. A jak hnusné to bude místo odpočinku! Avšak pro ty, kdož Pána svého se obávali, jsou určeny zahrady, pod nimiž řeky tekou – a v nich nesmrtelní budou – jako obydlí od Boha. A to, co u Boha je, je nejlepší pro čisté.“ (Korán 3:196-198; súra Rod ‘Imránův – *Ál-‘Imrán*)

Společnost může být ovládána doktrínami, koncepcemi, hodnotami a podmínkami odlišnými od jím vyznávané doktríny, koncepce, hodnot a standardů, ale jeho přesto neopouští pocit, že tuto společnost převyšuje a že všichni tito lidé jsou vůči němu v nižším postavení. Shlíží na ně svrchu s pocitem důstojnosti a hrdosti, milosrdenství, soucitu a přáním, aby je směl vést po správné cestě k dobru a povznést je k obzoru, v jehož blízkosti žije on sám.

Společnost se utápí v touze po rozkoši a žádostivosti, ponořena do nízkých pudů a polepena mravním bahnem – ať si jakkoli namlouvá, že se osvobodila z okovů a řetězů. Taková společnost se může cítit posilována prožíváním nevinných rozkoší a vychutnáváním zákonně upravené potravy, a přesto kolem ní zůstávají jen hromady odpadků, špíny a bláta. A věřící shlíží ze své mravní výše na lidi, topící se v bahně a oblepené špínou. Byť by byl jen jediným mezi nimi, přesto se necítí sklíčen a zarmoucen, ani jeho duše nežádá, aby svlékl své

čisté a neposkvrněné roucho a vnořil se do toho marastu. Zůstává nad ním, na výšině příjemného prožitku své víry, svého hlubokého přesvědčení.

Věřící stojí pevně ve svém přesvědčení a je tím, kdo ve zbloudilé, náboženství a nejvyšších hodnot zbavené společnosti svírá žhavý uhlík víry, jejích vysokých hodnot, vznešených zájmů a čehokoli, co je čisté, jasné a krásné. Jiní se pošklebují jeho vytrvalosti, zesměšňují jeho představy, chechtají se jeho hodnotám, ale on na všechny, kdo se mu pošklebují a vysmívají, shlíží ze své výše a praví spolu s jedním ze skupiny vznešených, kteří kráčeli před ním v starodávném přečistém průvodu po dlouhé a prosluněné cestě víry, s Noem – budiž s ním mír:

„Jen se mi smějte, však i my se vám budeme jednou smát tak, jako vy jste se smáli mně...“ (Korán 11:38; súra *Húd*).

On spatřuje konec tohoto čistého průvodu a rovněž konec karavany těch ubožáků ve slovech Nejvyššího:

„Věru že se hříšníci posmívali těm, kdož uvěřili, a když je míjeli, vzájemně na sebe pomrkávali, a když se ke svým rodinám vrátili, smích si tropili, a když je viděli, volali: 'Věru jsou to zbloudilí!' A přec nebyli posláni k věřícím, aby je střežili. Dnes však se nevěřícím posmívají ti, kdož věřili, a na pohovkách ležíce se rozhlížejí. Dostalo se nevěřícím odměny za to, co činili?“ (Korán 83:29-36; súra *Zkracující míru – al-Mutaffifún*)

Před tím nás Vznesený korán zpravil o tom, co nevěřící řekli věřícím:

„Když jsou jim sdělována Naše znamení jako důkazy jasné, tehdy ti, kdož nevěří, říkají věřícím: 'Která z obou skupin je na tom lépe postavením svým a krásnější společností?'“ (Korán 19:73; súra *Marie – Marjam*)

Která z obou skupin? Velcí mužové, kteří nevěří v Muhammada, nebo ti bédní, kteří se kolem něho shromažďují? Která z obou skupin? An-Nadr Ibn al-Háarith, 'Amr Ibn Hišám, al-Walíd Ibn al-Mughíra a Abú Sufján Ibn Harb? Nebo spíše Bilál, 'Ammár, Suhajb a Chabbáb? Kdyby bývala byla Muhammadova výzva lepší, nebyli by ho následovali pouze takoví lidé, kteří neměli mezi Qurajšovci žádnou moc a postavení, kteří se shromáždili v tak skromném místě jako byl dům al-Arqamův, zatímco jejich odpůrci byli pány an-Nadwy, velkého a slavného shromaždiště, a měli věhlas, vznešenost a moc.

To je logika tohoto světa, logika těch, kteří – bez ohledu na dobu a místo – nedokáží vidět za nejvyšší obzory. Jen díky moudrosti Boha učení islámu zůstane oproštěno od třpytu a kouzla světských lákadel, jako je blízkost k vládci, zalíbení v moci, nadšení z požitku či lechtivý chtíč, a že podstatné je jedině úsilí, tvrdá práce, džihád a mučednická smrt. Ať to přijme jen ten, kdo přijmout chce, kdo chová ve své duši jistotu, že takový přístup je ryze ve jménu Boha, a nikoli pro lidi v zájmu lákadel a atrakcí, lidem tak drahých. Nechť se od těchto vznešených cílů vzdálí ten, kdo si žádá radostí a výhod, lační po majetku a rád se předvádí, kdo příkládá váhu ohledům a přáním lidí, ačkoli ty mohou být na Božích vahách tuze lehké.

Věřící vskutku nepřebírá své hodnoty, koncepce a standardy od lidí, protože by byl závislý na jejich hodnocení. Bere si je od Pána lidí – a to je pro něho dostatečné. Nenásleduje žádostivost lidí, protože by chtěl spolu s nimi kolísat v jejich měnicích se nárocích. Následuje pouze ty tužby, které stojí na pevné rovnováze pravdy, jež nekolísá, ani se nepřiklání k jedné straně. Jeho aspirace nepřicházejí z tohoto měnicího se a konečného světa; aspirace jeho vědomí přicházejí ze zdrojů existence. Jak tedy může cítit sklíčenost v duši a zármutek v srdci, když je spřízněn s Tvůrcem lidí, stabilitou pravdy a zdroji jsoucna?

A on je opravdu spřízněn s pravdou – a co jiného existuje mimo pravdy než lživost a blud? Ať si blud má svou moc, ať si má své bubny a prapory, ať má i své zástupy a masy – nic z toho nemůže změnit pravdu. On je s ní vskutku spojen, neboť kromě pravdy není nic než život v bludu. Věřící si přece nemůže vybrat život v bludu na úkor pravdy. Je to přece věřící – a ten za žádných podmínek nemůže vyměnit pravdu za faleš.

„Pane náš, nedej odchýlit se srdcím našim poté, cos uvedl nás na cestu správnou, daruj nám milost, jež od Tebe vychází, vždyť Tys věru dárce největší. Pane náš, Ty věru shromáždíš lidi v den, o němž pochyby není; a Bůh zajisté slib Svůj nezruší.“ (Korán 3:8-9; súra Rod 'Imránův – *Ál- 'Imrán*)

Kapitola dvanáctá

Tohle je ta cesta

„Při nebi souhvězdí plném, při dni slíbeném, při svědkovi a dosvědčeném! Byli zabiti lidé příkopu, ohně stále živeného palivem! Zatímco okolo seděli, jsouce svědky toho, co s věřícími dělali, a pouze za to se jim mstili, že v Boha mocného, chváleného uvěřili, jenž nad nebesy a zemí kraluje – a Bůh svědkem každé věci je! Věru těm, kdož věřící muře a ženy pokoušeli a potom pokání nekonali, těm muka pekelná i trest spalující připravili, však pro ty, kdož uvěřili a zbožné skutky konali, pro ty jsou zahrady, pod nimiž řeky tekou, určeny – a to věru úspěch bude nesmírný. Úder Pána tvého vsutku bude mohutný, On je ten, jenž vzniknout všemu dává a návrat působí, On odpouštějící je, láskyplný, Pán trůnu slavený, skutečňovatel toho, co Jemu se zlíbí.“ (Korán 85:1-16; súra Souhvězdí – *al-Burúdž*)

Příběh o pánech příkopu, jak jej vypráví súra Souhvězdí, vyžaduje, aby ho skuteční věřící, zvoucí lidi k víře v Boha, hlouběji promýšleli, ať už patří do jakéhokoli místa a kterékoli generaci. Příběh se svým úvodem, popisem, komentáři a nařízením, jak ho představuje Korán, ukazuje na některé hluboké pravdy o povaze výzvy k víře v Boha, reakci lidí na tuto výzvu a následky, které jsou možné v širokém měřítku této výzvy – měřítku, jehož šíře zahrnuje celý svět, život na tomto i na Onom světě. Korán prostřednictvím tohoto příběhu vykresluje věřícím milníky na cestě, jež se před nimi táhne a připravuje je na to, aby s Božím svolením odvážně přijali cokoli, co je na jejich strastiplné cestě potká, ač o tom ještě nevědí.

Toto je příběh skupiny lidí, kteří uvěřili v Boha a pravdu o své víře otevřeně hlásali. Stali se předmětem zkoušky tyranských a utlačovatelských nepřátel, kteří byli náchylní cynicky a zlovolně popírat právo a svobodu lidské bytosti uvěřit ve všemohoucího a chvályhodného Boha. Jejich záměrem bylo zbavit člověka důstojnosti, kterou mu propůjčil Bůh a bez níž je tento redukován na pouhou hračku v rukou tyranů, kdy může být mučen, pohřben zaživa a být pro své trýznitele zdrojem zábavy, když v plamenech nařiká.

Avšak víra v srdcích věřících je vyzdvihla nad veškeré zkoušky. Přesvědčení zvítězilo nad životem. Hrozba trýzně je nezlomila, nikdy neodvolali a raději našli smrt v plamenech.

A jejich srdce se opravdu osvobodila od uctívání tohoto života. Ani láska k životu, ani strach ze smrtelné agonie je nemohla donutit k přijetí nedůstojnosti. Osvobodili se od země a všech jejích přitažlivých věcí, zvítězili nad životem prostřednictvím povznášející víry.

Proti těmto věrným, povznášejícím a vznešeným srdcím se do zápasu pustili arogantní, zlomyslní, zločinní a mravně nízcí lidé. Tyto zločinné povahy se usadily u okraje rozžhaveného jícnu, dívajíce se, jak věřící trpí a svíjejí se v bolestech. Usadily se, aby se bavily pohledem na to, jak plameny šírají lidské bytosti a těla těchto vznešených duší se mění v oharky a popel. A když některý mladík nebo mladá žena, nějaké dítě nebo stařena mezi věřícími byli právě vrženi do ohně, jejich d'ábelské uspokojení dosáhlo nového vrcholu a z jejich rtů se při pohledu na krev a kusy masa dral šílený ryk.

Zmíněný srdceryvný příběh ukázal, že tito odporní lidé se ponořili do takové hlubiny zvrhlosti, dosahující vzrušení při mučení jiných, jaké nejsou schopny dosáhnout ani divoké šelmy. Divoká šelma zabije svou kořist kvůli tomu, aby se nasýtila, ale nikdy proto, aby si dopřávala radosti z jejího utrpení.

Stejný příběh také ukazuje výši, k níž se může vzepnout duch věřícího, osvobozený a volný – tu výši, jejíž dosažení je největší cností pro všechny generace a ve všech obdobích. Pokud jde o pozemské účtování, zdá se, že tyranie zvítězila nad vírou a tato víra, ačkoli dosáhla svého vrcholu v duších pravověrné, ctnostné, skálopevné a povznášející vrstvy, nemá v boji mezi tyranii a vírou žádnou váhu.

Vyprávění, vztahující se k tomuto příběhu, ani koránské texty, neříkají nic o tom, zda Bůh ztrestal ony tyrany na tomto světě za jejich odporné zločiny podobně jako ztrestal Noemův lid, lid Húdův a Sálíhův, lid Šu'ajbův a Lotův nebo jak doběhl faraóna s jeho vojáky přes veškerou jejich nádheru a moc.

A tak – viděno z hlediska tohoto světa – konec byl krutý a smutný.

Ale skončila se tím celá věc zde? Zmizela snad ona skupina věřících se vši velebností své víry v rozžhaveném příkopu? A odešla snad celá skupina zločinců se vši obludností svých činů nepotrestána?

Z pozemského úhlu pohledu je konec spíše politováníhodný!

Avšak Korán učí věřící ještě něčemu jinému a zjevuje jim jinou skutečnost. Ukazuje jim jiné měřítko, jímž lze vážít všechny záležitosti, a objasňuje jim prostor boje, který mají vést. Radosti a strasti života, dosažené výsledky a zklamání nemají na vahách žádný velký význam a neurčují výhody a ztráty. Vítězství se tu neomezuje na bezprostřední, viditelný triumf, ten je pouze jednou z mnoha forem triumfu.

Na Božích vahách je skutečným měřítkem váha víry; na Božím trhu je jediným požadovaným zbožím víra. Nejvyšší formou triumfu je vítězství ducha nad hmotou, vítězství víry nad bolestí a vítězství víry nad mučivou zkouškou útlaku. Ve shora popsaném příběhu duše věřících zvítězily nad strachem a bolestí, nad lákadly země a pozemského života. Ony dosáhly takového vítězství nad ordálem, byvše vrháni do žhavého příkopu, a to je ctí pro celé lidstvo, pro všechny časy – a tohle je skutečné vítězství!

Lidé vespolek umírají z různých důvodů, ale ne všichni dosáhnou takového vítězství, dospějí do takových výšin, ochutnají takové vysvobození nebo se vzepnou k takovým okrajům obzorů. To Bůh vybírá vznešenou skupinu lidí,

kteří sice sdílejí smrt s ostatními příslušníky lidstva, ale propůjčuje jim, na rozdíl od ostatních, slávu – slávu směřující vzhůru k nejvznešenější družině andělů i mezi lidmi na tomto světě, položíme-li na misky vah generace lidí – jednu za druhou!

Tito věřící si mohli zachovat život, kdyby se byli vzdali víry. Ale jaká by to pro ně byla ztráta a jak obrovská ztráta by to byla pro lidstvo?! Mohli tak ztratit a zabít tu velikou pravdu, že život bez víry postrádá smysl, že bez svobody je ponižující a že jestliže se tyranům dovolí, aby ovládli duše lidí stejně tak, jako ovládli jejich těla, ocitne se lidstvo ve stavu naprostého úpadku.

To je vznešená pravda mající velký význam, který věřící pochopili, když žili na tomto pozemském světě. Poznali ji a našli ve chvíli, kdy je pohlcovaly plameny a spalovaly jejich smrtelné kostry. Tehdy tento vznešený smysl života vítězil nad mukami a trýzní ohně!

Válečným polem tu není jen země a pozemský život. Svědky bitvy nejsou jen příslušníci určité generace lidí. Účastníkem událostí na zemi je též ono vznešené společenství andělů; to sleduje běh událostí a je jejich svědky, váží je na vahách, které jsou odlišné od měřidel této generace nebo generací předešlých. Vznešená družina andělů čítá mnohonásobně vyšší počet duší, než je počet lidí na zemi. Není pochyb o tom, že pochvala a úcta ze strany andělů je na této misce vah mnohem těžší než názory a soudy prostých pozemšťanů.

A pak je zde Onen svět. Je to původní a základní prostor, s nímž je propojen prostor pozemský, a není od něj oddělen ani z hlediska reálné skutečnosti, ani chápání reality věřícími.

Proto bitva ještě neskončila a její reálné závěrečné vyústění se dosud neuskutečnilo. Jakýkoli dílčí, pozemský rozsudek je tudíž nesprávný, protože se týká pouze malé a spíše podružné části této bitvy.

První hledisko, tedy ono pozemské měřítko, je krátkozraké a omezené, vytvořené ukvapeným a netrpělivým člověkem. To druhé hledisko je všezahrnující a vizionářské, v jeho rámci věřícího kultivuje učení Koránu, neboť ono zrcadlí realitu, na níž stojí koncepce pravé víry.

Mezi odměnami, jež Bůh slíbil věřícím za jejich víru, pokoru, trpělivost tváří v tvář zkouškám a vítězství nad úklady života, je klid srdce:

„... a ty, kdož uvěřili a jejich srdce se uklidňují při vzpomínce na Boha – jak jinak než vzpomínkou na Boha se mohou srdce uklidnit?“ (Korán 13:28; súra Hrom – *ar-Ra'd*)

Takováhle je radost a láska Milosrdného:

„Těm, kdož uvěřili a zbožné skutky konali, těm věru Milosrdný lásku svou poskytne.“ (Korán 19:96; súra Marie – *Marjam*)

A toto je prorocká tradice, připomínající vznešené společenství andělů:

„Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – pravil: 'Když nějakému člověku zemře dítě, Bůh se zeptá andělů: Vzali jste si duši dítěte mého služebníka? Oni odpoví: Ano. Poté řekne: Vzali jste si plod jeho srdce? Oni

odpoví: Ano. Pak se zeptá: Co na to řekl můj služebník? Oni odpoví: Chválil Tě a řekl: Vskutku, patříme jen Bohu a k Němu se také navrátíme. Poté Bůh pravil: Postavte pro mého služebníka dům v rajské zahradě a nazvěte ho domem chvály.“ (podle sbírky at-Tirmidhího)

Posel boží – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – rovněž řekl: „Nejvyšší pravil: Jsem tu pro svého služebníka kvůli jeho mínění o Mně. Když Mne připomíná, stojím za ním; když si Mne zmiňuje pro Sebe, zmiňuji ho pro Sebe také; když Mne zmiňuje ve společenství lidí, zmiňují ho v lepším společenství. Když ke Mně přijde na píd' blízko, přiblížím se k němu na délku paže; když ke Mně přijde na délku paže, přiblížím se k němu na krok; když Mi vyjde v ústrety, rozběhnu se k němu.“ (podle sbírek Buchárího a Muslima).

Takhle vypadá zájem vznešené družiny andělů o záležitosti věřících na tomto světě:

„Ti andělé, kteří trůn nesou, a ti, kteří okolo stojí, chválou Pána svého slaví, v Něj věří a za odpuštění pro ty, kdož uvěřili, prosí: 'Pane náš, Ty objímáš v milosrdenství i vědění Svém věc každou. Odpusť těm, kdož pokání činili a Tvou cestu následovali, a ušetři je trestu plamene pekelného.'“ (Korán 40:7; súra Odpouštějící – *Gháfir*)

A takhle vypadá život mučedníků v blízkosti Boha:

„A nepokládej ty, kdož na stezce Boží byli zabiti, za mrtvé! Naopak, oni jsou živí a u Pána svého odměnu svou užívají a radují se z toho, co Bůh jim z přízně Své uštědřil, a radují se, že ti, kteří je následují, avšak dosud se k nim nepřipojili, nemusí se ničeho obávat a nebudou zarmouceni. A radují se z přízně Boží a laskavosti Jeho a z toho, že Bůh nedopustí, aby ztratila se odměna věřícím patřící.“ (Korán 3:169-171; súra Rod 'Imránův – *Ál 'Imrán*)

Pokud jde o ty, kdo nutí jiné k životu ve lži, tyrany a zločince, Bůh opakovaně slíbil, že si je najde na Onom světě, a dává jim jen malý odklad v podobě života na zemi. Třebaže některé z nich již dostihl i na tomto světě, důraz na konečný trest je kladen až na Onen svět.

„Nechť tě neoklame to, že ti, kdož jsou nevěřící, se volně po zemi procházejí; krátké bude jejich užívání a pak stane se peklo příbytkem jejich. A jak hnusné to bude místo odpočinku!“ (Korán 3:196-197; súra Rod 'Imránův – *Ál- 'Imrán*)

„Nedomnívej se, že Bohu je lhostejné, co nespravedliví konají; On pouze odklad jim dává do dne, kdy oči budou vytřeštěny, kdy lidé přijdou s krky nataženými a s hlavami strnule zdviženými, se zraky neschopnými se odvrátit a se srdci prázdnými.“ (Korán 14:42-43; súra Abraham – *Ibráhím*)

„Nech je být, ať si tlachají a hrají, až se setkají se svým dnem, jenž byl jim přislíben, se dnem, kdy z hrobů – jako by k obětištím chvátali – vystoupí se spěchem, se zrakem zahanbeným, pokryti ponížením. Takový bude den, jenž byl jim přislíben!“ (Korán 70:42-44; súra Stupně – *al-Ma'áridž*)

A tak se život lidstva propojil s životem vznešené družiny andělů a život na tomto světě se propojil s životem na Onom světě, takže bitevní pole mezi dobrem a zlem, pravdou a bludem, vírou a tyraní se již neodehrává jen na zemi.

Konečné rozhodnutí, ani chvíle rozlišení dobra od zla se neuskutečňuje na tomto světě. Tento život se všemi jeho radostmi a strastmi, požitky a zklamáními, neváží mnoho na měřidlech Božích.

Bitevní pole je, co do prostoru rozsahu a času, hodnot a měřítek, velmi široké. Rozšiřuje obzory věřící duše a zvyšuje její aspirace. Tato země a cokoli se na ní nachází, život na tomto světě a jeho vymoženosti, se zmenšují. Velikost věřícího se násobí v závislosti na tom, co vidí a chápe z obzorů a prostorů. Při vytváření tak široké, všeobsažné, vznešené a ryzí koncepce víry je příběh vlastníků pekelného jícnu vrcholným příkladem.

Jiné světlo ohledně výzvy k následování Boha a postavení kazatele výzvy před všechny pravděpodobnosti s ohledem na příběh o pánech příkopu vrhá sůra Souhvězdí.

Dějiny výzvy k Bohu na tomto světě zaznamenaly rozličné příklady konců ve svém boji s jinými výzvami. Zaznamenaly zničení Noemova lidu, lidu Húdova, Šu'ajbova a Lotova a záchranu holého života malé skupinky věřících. Avšak Korán nestanoví, co tito uprchlíci, kteří sotva spasili život, činili ve světě a životě poté, kdy unikli smrti. Tyto příklady nám říkají, že Bůh – Jemuž budiž sláva – někdy dává těm, kdo nutí věřící k životu ve lži, a tyranům ochutnat část trestu už na tomto světě, ale plný trest je čeká teprve na Onom světě.

Příběh výzvy zahrnuje rovněž záhubu faraóna a jeho vojska, odchod Mojžíše a jeho lidu a ustanovení jejich moci na této zemi, kdy tito lidé byli v dané době těmi nejvěrnějšími v dějinách, i když nedosáhli naprosté zásadovosti, ani neustavili Boží náboženství na zemi jako komplexní metodu života. Přesto je tento příklad odlišný od těch předešlých.

Dějiny výzvy zahrnují rovněž zkázu modloslužebníků, kteří se odvrátili od Božího vedení a víry v Muhammada – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – a zahrnují naprosté vítězství věřících, včetně ohromujícího vítězství víry v jejich duších. Poprvé a naposledy v dějinách lidstva byla nastolena Boží metoda jako vládnoucí princip tak komplexně, jak to člověk nikdy předtím a ani nikdy poté nezažil.

Zahrnují ovšem rovněž, jak jsme viděli, příběh pánů žhavého příkopu.

Obsahuje také mnoho příkladů z dřívějších i současných dějin víry, aniž to bylo významněji zmíněno. Dokonce i dnes jsme svědky takových příkladů, které dosahují jeden nebo některé z možných konců, zaznamenaných v průběhu celých staletí dějin.

Mezi různými bývalými i pozdějšími příklady nesmíme zapomenout právě na ten, který představuje událost spjatá s pány žhavého příkopu.

Nesmíme zapomínat na příklad, kdy věřící nemají úniku a nevěřící nejsou potrestáni! Je to tak, že věřící – vyzyvatelé k víře v Boha – by si měli být plně vědomi, že se mohou setkat i s tímto žalostným koncem na cestě k Bohu – ale v té věci si nemohou pomoci. Rozhodnutí o jejich osobní věci a věci učení zůstává na Bohu.

Jejich úlohou je splnit svou povinnost – a odejít. Jejich povinností je zvolit si Boha, dát přednost víře před životem, povznést se ve víře nad útlak a důvěřovat v Boha svými skutky a záměry. Je pak jen na NĚm, jak naloží s nimi a jejich nepřáteli, se Svým náboženstvím a Svou výzvou, protože On soudí a zamýšlí sám. Může pro ně zvolit jakýkoli z konců, jaké znají dějiny, nebo nějaký jiný konec, který zná a vidí pouze On.

Oni jsou jen pracovníky Božími. Kdykoli a jakkoli On od nich vyžaduje práci, měli by ji odvést a vzít za ni známou odměnu. Rozhodnutí o tom, kam bude směřovat jejich výzva a jaký bude mít osud, není v jejich moci. Je to zodpovědnost Pána situace, nikoli těch, kteří jsou podílníky na Jeho odměně.

První část své odměny dostávají v podobě uspokojení srdce, výše citu pro krásu koncepce, odvrhnutí žádostivosti a přitažlivých věcí pozemských, osvobození se od strachu a obav – v jakémkoli případě.

Druhou část své odměny naleznou v podobě chvály od společenství andělů za to, že zmiňovali Boha a Jeho vznešenost v době, kdy byli ještě na této malé zemi.

Největší a poslední část odměny pak obdrží již na Onom světě. Bude to docela snadné zúčtování, plné štěstí a blaženosti.

S každým typem odměny také získají odměnu největší – radost a spokojenost Boha. To On si je vybral jako nástroj pro uskutečnění Svého záměru a roušku Své moci, neboť On rozhoduje o tom, koho použije k uskutečnění svých záměrů na zemi.

Zběhlost v Koránu u první vyvolené skupiny muslimů byla na nejvyšším stupni vývoje. Oni v této záležitosti ztratili své osobnosti a identity, jednájíce jako dělníci ve službách Pána věcí a těšíce se z dobra Božích skutků po každém Jeho rozhodnutí a za každých okolností.

Prorokova průprava šla ruku v ruce s koránskými poučkami, které směřovaly jejich srdce a oči k rajské zahradě a trpělivé ochraně jejich úkolu v roli vyvolených, kdykoli Bůh nařídil Svůj další záměr na tomto i na Onom světě. Posel – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – viděl, jak byli 'Ammár, jeho otec a matka – ať je s nimi Bůh spokojen – v Mekce krutě mučeni, avšak neřekl nic víc než toto: „Trpělivost, rode Jásirův! Rajská zahrada je ti přislíbena.“

A Chabbáb Ibn al-Arath – ať je s ním Bůh spokojen – dosvědčil následující hadíth: „Stěžovali jsme si Poslu božím – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – když odpočíval ve stínu Ka'by, řkouce: 'Proč nepožádáš Boha, aby nám pomohl k vítězství? Proč se za nás nemodlíš?' Na to pravil: 'Před vámi tu byl kdosi, jenž chytil člověka a zahrabal ho napůl do země. Pak přinesl pilu, vložil mu ji na hlavu a rozřízl ji vedví. Pak se pomocí železných hřebenu té pily jal drásat jeho odhalené maso a kosti. Avšak ani to ho neodvrátilo od jeho víry. Při Bohu, ať Nejvyšší tuto věc dovrší a pak přijde čas, kdy jezdec docválá ze San'á' do Hadramautu a nezalekne se nikoho, leč Boha nebo vlka dávícího jeho ovci, avšak vy, lidé, příliš pospícháte!'“ (podle sbírky hadítků al-Buchárího)

Boží moudrost stojí za každým rozhodnutím a každou situací. On spravuje celý vesmír, je obeznámen s jeho počátkem a koncem, sladí chod jeho událostí a vztahy mezi lidmi. Zná moudrost, která je nám skryta za závěsy transcendentna – tu moudrost, jež se v souladu s Jeho vůlí odvíjí v dlouhém procesu dějin. Někdy, po celých generacích a staletích, nám Bůh znovu odhaluje moudrost zjevení, které nebylo lidmi ve své době pochopeno. Možná se někteří diví: Proč tohle? Ó Pane! Proč se tohle všechno děje? Sama otázka se odvíjí od předstírané nevědomosti, pomocí níž věřící sám sobě odpovídá. On již ví, že moudrost provází každý předurčený skutek a událost. Prožívání koncepce a dalekosáhlý rozhled prostorem a časem, plným hodnot a měřítek, věřícího obohacují při přemítání, na jehož počátku stojí podobná fiktivní otázka. On pak cestuje po Bohem předurčené trase s pocitem odevzdanosti a klidu.

Korán vytvářel srdce připravená přinášet bezpečí. Bylo třeba, aby byla jako z ocele, tak silná a čistá, aby vše trpělivě snášela, aby hleděla dále než jen na tuto zemi, totiž do prostoru Onoho světa, aby nechtěla dosáhnout ničeho vyjma radosti Boha a nechtěla urazit cestu pozemským životem až do smrti jinak než při tvrdé práci, v chudobě, přemáhání těžkostí, odříkání, soužení a obětování se, bez pocitu nároku na odměnu na této zemi, i kdyby to byla odměna v podobě vítězství výzvy, převahy islámu a vzestupu muslimů, dokonce i kdyby to byla odměna za potření utlačovatelů, jak by to dopustil Drahý Všemohoucí podobně, jako to kdysi dopustil při skoncování s prvními odpůrci, nutícími věřící žít ve lži.

I kdyby se našla taková srdce, která vědí, že během své cesty po tomto světě nemají před sebou jiný úkol než dávat a nečekat za to žádnou odměnu a že odměnu za rozlišení mezi tím, co je pravda a co prolhanost, mají očekávat až na Onom světě, pokud by tedy byla nalezena taková srdce a Bůh nabyl přesvědčení o upřímnosti jejich záměrů, pro něž horovala a na něž přísahala, i pak by jim dopřál vítězství a poskytl jim svou důvěru nikoli pro ně sama, nýbrž proto, aby mohla bezpečně ustavit Boží metodu.

Ona věrná srdce se stala nositeli důvěry a bezpečí, byť jim nebylo přislíbeno nic z pozemských kořistí, které případně mohla požadovat. Ani jejich pohledy se na takové kořisti neupřely. Zaslíbila se totiž službě Bohu, a to ode dne, kdy poznala, že jedinou odměnou jim bude Boží radost.

Všechny verše Koránu, v nichž je přislíbeno vítězství, zmiňuje se v nich kořist, nebo kde je řečeno, že přidružovači k Bohu budou potrestáni na tomto světě rukou věřících, byly zjeveny v Medíně teprve poté, kdy se všechny tyto záležitosti ocitly mimo akční program věřících, jejich očekávání a přání. Vítězství se dostavilo tak, jak chtěl Bůh sám, když hodlal tuto metodu učinit reálnou v životě lidstva způsobem, kdy ji generace lidí mohly spatřit v její praktické a konkrétní podobě, a nikoli jako odměnu za úsilí, tvrdou práci, obět' a utrpení. Bylo to vskutku předurčené rozhodnutí Boha, jehož moudrosti se dnes snažíme přijít na kloub.

Tento spletitý bod vyžaduje hluboké zamyšlení všech kazatelů a aktivistů, kteří vyzývají k víře v Boha, ať pocházejí z jakékoli země a žijí v jakékoli době, protože ono zaručuje, že budou schopni sledovat milníky na cestě zřetelně a nedvojznačně. Nastoluje cestu pro ty, kdo jsou odhodláni ji projít od počátku až do konce – ať je konec jakýkoli. Pak ať je pouze na Něm, co s nimi a se Svou výzvou míní učinit. Pak už se nebudou obávat putování po této krvavé cestě, lemované lebkami a ostatky mrtvol, prosáknuté potem a krví, aby našli vítězství a převahu nebo si přáli, aby rozhodnutí mezi pravdou a lží bylo učiněno na Tomto světě. Nicméně, jestliže Bůh sám hodlá s nimi něco z toho uskutečnit v zájmu své výzvy a svého náboženství, pak se vskutku uskuteční to, co chce Bůh, ovšem nikoli jako odměna za jejich utrpení a oběti. Ne! Tento svět opravdu není příbytkem odměny! Je místem pro uskutečnění Boží předurčenosti, Jeho výzvy a Jeho metody prostřednictvím lidí, které si vybral a kteří Jeho záměr uskuteční tak, jak si On přeje v souladu se Svou vznešenou volbou.

Jiná skutečnost, kterou je nutno promýšlet, je koránská úvaha k příběhu o pánech žhavého příkopu, kde Nejvyšší praví: „I rozzlobili se na věřící pouze proto, že tito uvěřili v Boha, Všemocného a Chválícího.“

Vyzývatele k Bohu z kteréhokoli období a generace by se měli nad touto hlubokou pravdou zamýšlet.

Boj mezi věřícími a jejich nepřáteli je v zásadě bojem za víru – rozhodně ne bojem za cokoli jiného. Nepřátelé se na kazatele víry hněvají pouze kvůli jejich víře, jsou rozlíčení jen kvůli jejich přesvědčení.

Není to politický, ekonomický nebo rasový boj. Kdyby tomu tak opravdu bylo, jeho urovnání by bylo snadné, řešení jeho obtíží by bylo jednoduché. Ale ve své podstatě jde o boj mezi přesvědčeními – ať je nazveme nevírou a vírou, nebo džáhilíjí a islámem!

Právě proto vůdci modloslužebníků v Mekce nabídli Poslu božímú – kéž mu Bůh žehná a dopřeje mu míru – bohatství, království a světské radosti za jedinou věc: že se vzdá boje za své přesvědčení a v této věci s nimi urovná spor. Kdyby byl přijal – ať nám Bůh odpustí, že jsme to vůbec řekli – to, oč ho žádali, nezbyl by mezi nimi a ním žádný rozdíl.

Byla to skutečně otázka přesvědčení a boj za přesvědčení. Věřící by si měli být jisti vším, co prohlašují jejich nepřátelé. Nepřáteli jsou pouze pro jejich víru a přesvědčení – pouze proto, že tito uvěřili v Drahého a Chvályhodného Boha a protože jen pro Něho očišťují a pilují svou poslušnost a odevzdání se do Jeho vůle.

Nepřátelé věřících si občas přejí vztyčit při svém boji vlajku odlišnou od vlajky přesvědčení a vytvořit dojem, že jde o konflikt s ekonomickou, politickou nebo rasovou podstatou, aby věřící zmátli v otázce pravé podstaty boje a aby jiskra víry v jejich srdcích uhasla. Věřící se však nesmějí nechat zmást a musí pochopit, že jde o úskok, který je má uspat. Nepřítel totiž změnou

podstaty boje zamýšlí zbavit věřící jejich zbraně skutečného vítězství, jež může mít různou podobu, ať jde o vítězství svobody ducha, jako byl případ věřících v příběhu o pánech žhavého příkopu, nebo podobu nadvlády na tomto světě – v důsledku vzednutí svobody ducha – jako se to stalo v případě první generace muslimů.

Dnes vidíme příklady tohoto vývoje v pokusech křesťanství ošálit nás zkreslováním dějin a tvrzením, že křížácké války byly jen rouškou, skrytou formou kolonialismu. Tak to ale není! Pravda je taková, že kolonialismus, který přišel později, je jen maskou křížáckého ducha, který se už dnes nemůže projevovat ve své pravé podobě, jako tomu bylo ve středověku! Skrytý duch křížáctví se roztránil o skalisko víry pod vedením muslimů, jako byl Saláh ad-Dín Kurdský nebo mamlúk Túráníšáh, kteří odhlédli od svých národností a vzpomněli na své přesvědčení, svou víru – a zvítězili pod prapory islámu!

„A nemstili se věřícím, leč proto, že uvěřili v Boha, Všemocného a Chvályhodného.“ Všemohoucí Bůh je pravdomluvný, však prolhaní jsou ti, kdo vás jen proradně matou!